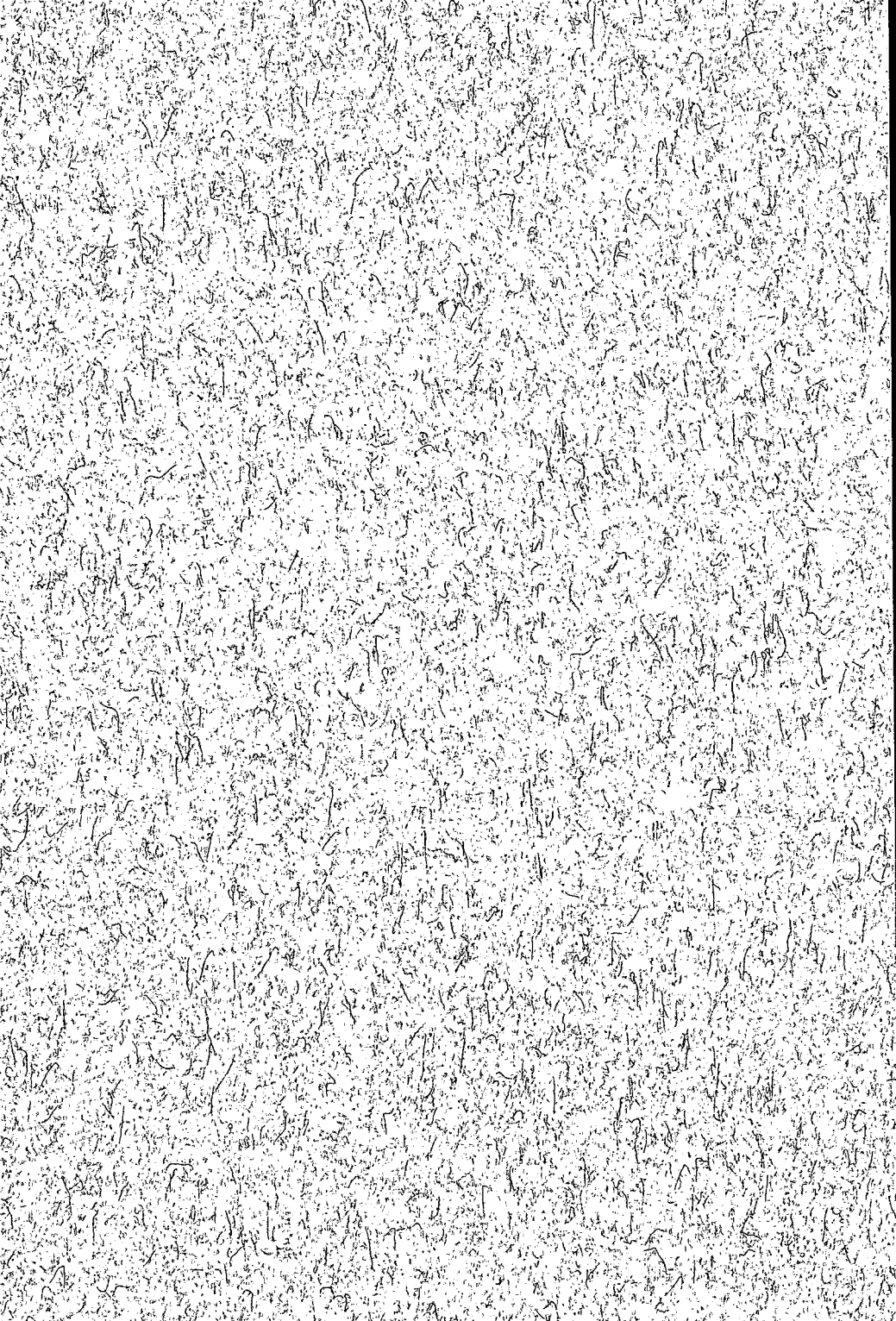
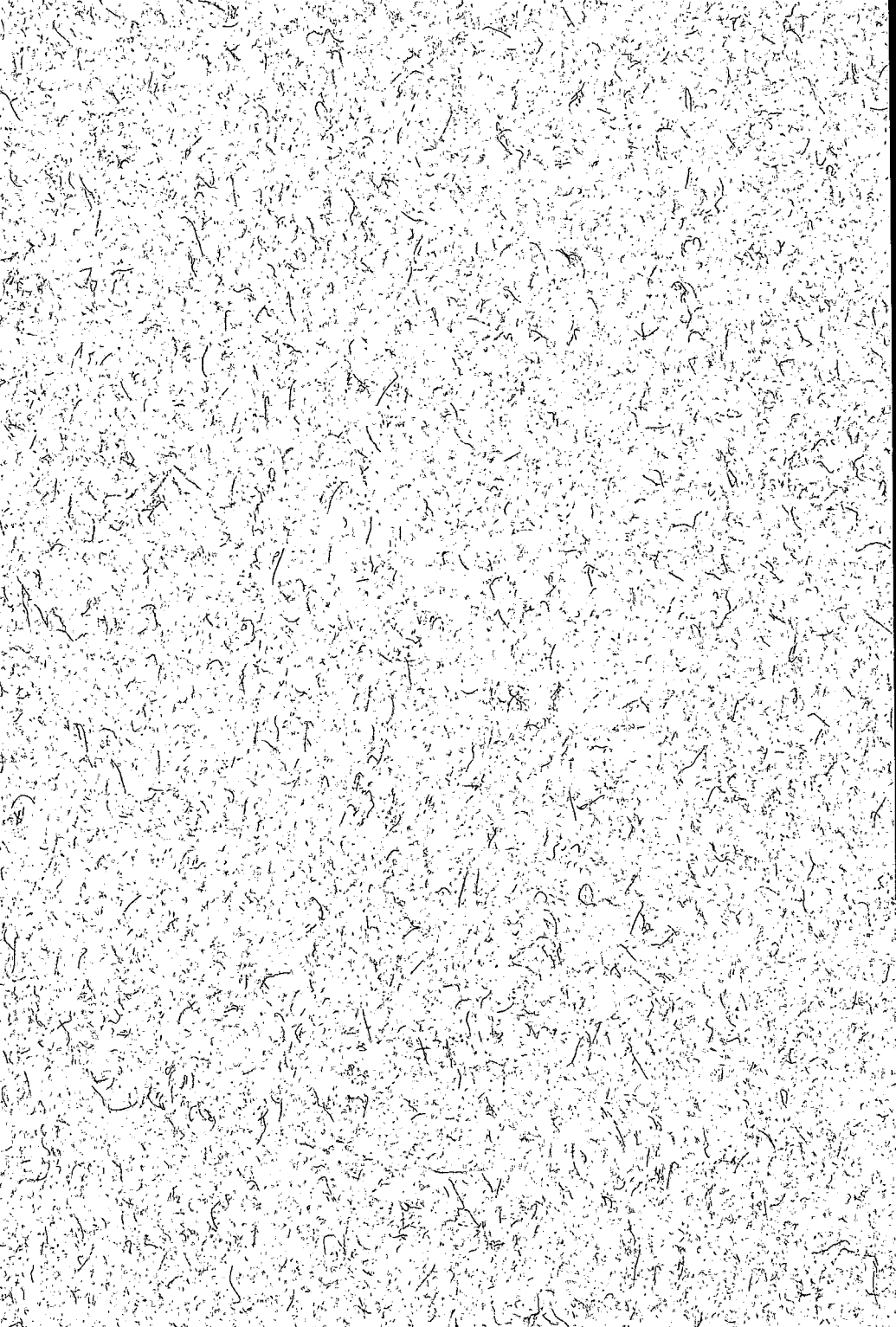
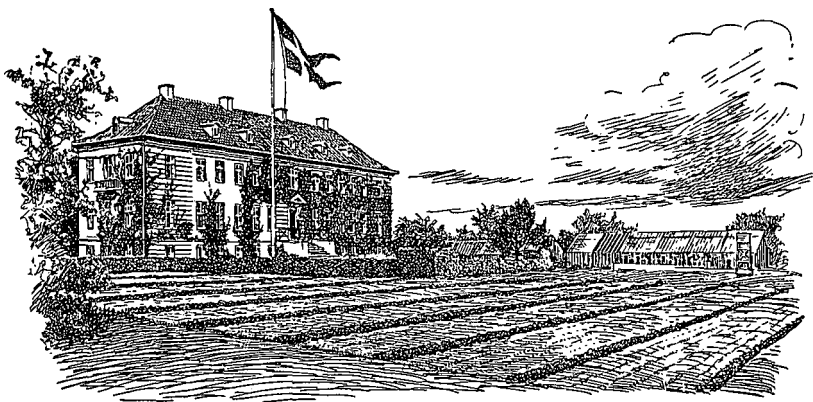

Månedsöversigt 1975

STATENS PLANTEPATOLOGISKE
FORSØG, 2800 LYNGBY

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

484. Vintermånederne og april 1975

Der blev for vintermånederne og april modtaget indberetninger fra 113 medarbejdere; endvidere blev der fra Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby besvaret 894 forespørgsler og fra Statens forsøgsstation Studsgård 200 forespørgsler.

Vintermånederne 1974–75, og især januar, var usædvanlig milde. Kun i den sidste uge af marts blev det køligt vintervejr med lidt sne.

Nedbøren faldt hovedsagelig som regn og var meget stor i perioden november–januar.

Der var 45 dage med frost (normalt 79). Antal solskinstimer var normalt, undtagen for februar, hvor der var 107 solskinstimer (normalt 65).

De enkelte måneders gennemsnitstemperatur blev med normalen i ( ): november 5,2 (4,9), december 4,5 (2,1), januar 4,5 ($\div$ 0,1), februar 1,5 ($\div$ 0,4), marts 2,8 (1,6).

Nedbøren blev i månederne november–marts 356 mm mod normalt 243 mm.

De enkelte måneders nedbør blev med normalen i ( ): november 107 (60), december 109 (55), januar 95 (55), februar 13 (39), marts 32 (34).

Vejret i april var domineret af en kølig og ustabil periode med lave nattemperaturer og megen nedbør de første 2-3 uger. Den sidste del af måneden blev varm og tør.

Temperaturen. De enkelte ugers middeltemperatur blev med normalen i ( ): 2,5 (4,3), 3,7 (5,3), 4,9 (6,4), 8,3 (7,5). For hele landet blev der i april målt 6 dage med frost.

Nedbøren var over hele landet større end normalt, i gens. 56 mm mod normalen 39 mm, og faldt især i første halvdel af måneden.

Fordelingen i de enkelte amtskommuner blev med normalen i ( ): Nordjylland 44 (38), Viborg 56 (39), Århus 62 (38), Vejle 65 (43), Ringkøbing 69 (39), Ribe 60 (41), Sønderjylland 63 (45), Fyn 56 (38), Vestsjælland 51 (34), Frederiksborg-København-Roskilde 52 (37), Storstrømmen 57 (34), Jylland 57 (40), Øerne 54 (36) og Bornholm 54 (33).

Sygdomme på landbrugsplanter

Korn og græs

Overvintringen af vintersæden har været tilfredsstillende overalt i landet. Enkelte marker har dog pletvis taget skade, hvor der har stået vand i længere tid. Martin Christensen, Sindal, skriver således, at det i enkelte tilfælde har været nødvendig med omsåning.

Overvintringen af græsfrøafgrøder bedømmes over hele landet som meget tilfredsstillende.

Sandflugt. I de sidste dage af april gav blæsten anledning til sandflugt i enkelte vårsædmarker, uden at der dog blev tale om omsåning (Martin Christensen, Sindal og Kr. Jensen, Kibæk).

Fremspiring. I enkelte vårsædmarker er der i kolde og fugtige pletter set nogen mangelfuld fremspiring. C. E. Borregaard, Holstebro, skriver således, at der i disse pletter de fleste steder endnu er liv i de kerner, der blev sået omkring påsketid i slutningen af marts måned, medens de tidligst såede kerner så døde ud.

Lyspletsyge (manganmangel) er på Lolland-Falster set i enkelte vinterhvedemarker (Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Meldug (*Erysiphe graminis*). Angreb af meldug på vinterrugen bedømmes de fleste steder i landet som svage. Fris Christensen, Rønne, skriver, at

rugen mange steder, især på sandjord på Sydbornholm, er meget stærkt angrebet af meldug. Angrebet startede allerede i efteråret, og i marts måned var planterne flere steder helt belagt med en grålig skimmelbelægning, og markerne bar præg af at være stærkt svækkede, men er nu sidst i april måned ved at rette sig igen.

Meldug i vinterhvedemarkerne bedømmes de fleste steder som uden større betydning. I de tidligst og kraftigst udviklede marker kan der dog ret let findes melduginfektioner.

I græsfrømarkerne, navnlig marker med engrapgræs, blev der i efteråret set ret kraftige angreb, som til dels udviklede sig i den meget milde vinter indtil februar-marts måned. Angrebene blev i den ret kraftige frost i marts måned reduceret stærkt, således at angrebene på nuværende tidspunkt er ret svage (Svend Eg, Sorø).

Knækkefodsyge (*Cercospora herpotrichoides*). Ved undersøgelse på botanisk afdeling af et antal vinterhvedeprøver, udtaget rundt omkring i landet, er der kun fundet svage angreb af knækkefodsyge. Kun i marker, hvor forfrugten har været hvede eller flere års bygdyrkning, er der set angreb af betydning, og hvor en bekæmpelse kan være på sin plads.

Gulrust (*Puccinia striiformis*) blev i vinterhvedemarkerne fundet på Lolland-Falster på sorten Sture i december måned. I januar, februar og det meste af marts måned kunne der findes angreb af gulrust i så godt som alle egne, hvor der dyrkes vinterhvede. Angrebene blev konstateret på så godt som alle sorter. I slutningen af marts, og i april måned blev symptomerne sløret meget på grund af det koldere vejr, og ved udgangen af april måned var det meget vanskeligt at erkende symptomerne.

Sneskimmel (*Fusarium nivale*) er ikke konstateret i vintersædmarkerne.

Hvedens brunpletsyge (*Septoria nodorum*) er kun set med meget svage angreb i enkelte vinterhvedemarker. J. E. Hermansen, Højbakkegård, skriver, at symptomer på *Septoria nodorum* kun er fundet lidet udbredt i en enkelt mark.

Hvedens gråpletsyge (*Septoria tritici*) kan findes i enkelte vinterhvedemarker, men ikke i den udstrækning, som der har været set i de to foregående år.

Bælgplanter

Overvintringen af græsmarksbælgplanter bedømmes overalt i landet som god. Kr. Jensen, Kibæk, skriver, at overvintringen gennem-

gående har været god; også marker, hvor kløverbestanden var meget spæd, synes nu at komme i gang.

Kløverens knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) blev i efteråret konstateret i en del, navnlig hvidkløvermarker. Angrebene synes ikke at have bredt sig væsentligt i vinterens løb, og angrebene blev i april måned overalt i landet bedømt som godartede. Carlo Frederiksen, Holbæk, skriver imidlertid, at der findes en del knoldbægersvamp i flere marker, og at det ser ud til, at der er mere i hvidkløvermarkerne, end vi tidligere har set. Aage Mølgaard, Slagelse, skriver, at de fleste hvidkløverfrømarker fra efteråret er mere eller mindre udtyndede af bægersvamp, men at det dog ser ud til, at der er bestand nok tilbage.

Bederoer

Overvintringen af frøroer på blivestedet har været fuldt tilfredsstillende, idet der ikke er set nogen skade overhovedet.

Overvintringen af foderroer i kuler er de fleste steder i landet forløbet dårligt, fordi roekulerne har haft det alt for varmt i den meget milde vinter. I de fleste roekuler er der en meget kraftig spiring, og enkelte for tæt lukkede kuler er helt faldet sammen. H. P. Nielsen, Bjerringbro, skriver, at holdbarheden har været ret god i kulerne, og at der kun er meget lidt, der må kasseres. De fleste steder er roerne imidlertid brugt op nu pr. 1. maj. Søren Nørlund, Aulum og Svend Eg, Sorø, skriver begge, at varmeskade har været ret almindelig udbredt i bederoekulerne, og værst synes det at være gået ud over roer af *Monorosatyphen*.

Kålrøer, raps o. a. korsblomstrede

Overvintringen af vinterrapsmarkerne har været særdeles god. Allerede i slutningen af april måned begyndte de tidlige såede vinterrapsmarker at blomstre så småt.

Kålskimmel (*Peronospora parasitica*). J. E. Hermansen, Højbakkegård, skriver, at der i vinterraps- og kålfrømarker er set forholdsvis svage angreb af kålskimmel på de nedre blade.

Kartofler

Overvintringen i kuler har de fleste steder været for dårlig, idet kulerne stort set har haft det for varmt. H. Baltzer Nielsen, Hjørring, skriver, at egentlig frostskaide i kartoffelkuler kun er set i meget få tilfælde, hvorimod kartoflerne i bred almindelighed og trods mange advarsler blev vinterdækket for tidligt og for tæt med det resultat, at der tidligt skete en

meget kraftig spiring med udbredelse af skimmel, *Phoma* og vådforrådelse i et stort og meningsløst omfang. Per Svenstrup, Brande, skriver: „Næsten overalt er kartoflerne meget kraftig spirede. Der er grøn top oven i mange kuler. *Phoma*-råd er meget udbredt, men også en del *Fusarium* er set. Generelt må det vel siges, at opbevaringstabene næppe kommer under 30 pct., i de fleste tilfælde endda over“.

Kartoflens kraterråd (*Phoma exigua*) synes at blive et større og større problem i opbevaringen af kartofler. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver, at kartoflerne i den milde vinter har haft det alt for varmt, og store partier er gået tabt, også på grund af angreb af *Phoma*-svampen. H. Jensen, Asnæs, skriver, at kartoflerne på Lammefjorden hovedsagelig opbevares i hus, og at opbevaringen der er forløbet godt, men at det ser ud til, at *Phoma*-svampen breder sig, især hos gamle avlere. 25 pct. af et parti jyske læggekartofler af E-avl, der blev leveret i december måned, blev først i april måned ødelagt af *Phoma*.

Ole Bagger.

Sygdomme på havebrugsplanter

Frugtræer og frugtbuske

Æblernes holdbarhed må betegnes som meget tilfredsstillende, når man ser bort fra de mest følsomme sorter, hvor angreb af *Gloeosporium* blev konstateret (Sjælland, J. Klarup). Vi citerer: „Privatavl: Intet usædvanligt“ (Frederiksborg amt, C. T. L. Worm). „De nye systemiske fungicider er overordentlig virksomme over for *Gloeosporium*, men også uden disse midler er en god *Gloeosporium*-bekæmpelse mulig, som det ses i de allerfleste plantager. Møsk og priksyge er heller ikke problemer længere, hvor man sørger for sprøjtning med calcium før plukning. Hvad *Gloeosporium*, møsk og priksyge angår, har der følgelig kun været problemer, hvor sprøjtningen har været utilstrækkelig, og det er efterhånden kun få steder“ (Fyn og øerne, Aage Lauritsen). „Ret god“ (Østfyn, Sigurd Thorup). „Holdbarheden har været god“ (Blangstedgård, Jørgen Jensen. „Holdbarheden har været udmærket, selv om der har været en tendens til brunfarvning ved kernehuset på nogle sorter (Belle de Boskoop, Spartan, Rogers). På trods af den våde plukkesæson var der ikke meget *Gloeosporium spp.*“ (Sønderborg, Carl Hansen). „Har været udmærket i år“ (sydl. Sønderjylland, M. Surlykke).

Grønsager

Rodhalsråd i agurk (bl. a. *Pythium spp.*). „En del rodhalsråd, hvori er konstateret *Pythium*, men fænomenet ser mere ud til primær: at skyldes temperaturpåvirkninger (kulde)“ (Fyn, Egon Jensen). I det hele taget tyder det på, at der mange steder har været for lav jordtemperatur ved udplantningen (under 16°C). Dette har medført nedsat modstandskraft. „Tiltrækningen af agurk har været uden særlige problemer“ (Midtjylland, J. Storm Pedersen).

Tiltrækning af tomat gav nogle problemer i sidste halvdel af april på grund af lysmangel og koldt vejr.

Holdbarhed af spiseløg har gennemgående været dårligere end normalt, skriver Philip Helt (Østsjælland). Den samme opfattelse har Olav Povlsgaard (Jylland).

Prydplanter

Gråskimmel på narcis (*Botrytis narcissicola*). „De fugtige vejrforhold under optagningen i 1974 har resulteret i mere udbredte angreb end normalt, specielt i toppen. Det gælder såvel i danskavlede som i importerede partier“ (hele landet, A. Pilgaard).

Drivning af tulipan. „Trods en kold vækstsæson i 1974 var tulipanerne i stadie G til normal tid. Udviklingen i kulerne var særdeles hurtig under de fugtige, kølige vejrforhold. Der har været ret udbredte vandskader i kulerne rundt omkring. Den milde vinter har resulteret i, at mange partier er blevet alt for lange inden indtagningen, hvilket har haft en dårligere kvalitet til følge. De tidligste hold drev usædvanlig hurtigt, hvilket mange steder resulterede i, at de næst indtagne hold ikke fik dækket deres kuldebehov med det resultat, at der blev mange „blinde knopper“. Nogle sorter, specielt Lustige Witwe og Robinea har i mange tilfælde haft for små blomster, sandsynligvis som følge af en for kold vækstsæson. I 5°-løgene har der i en del tilfælde været store problemer med *Pythium ultimum*, især i form af brune rødder, hvilket oftest gav „blinde knopper“. Der har været flere og stærkere angreb af gråskimmel end normalt. Virusangreb har været af helt underordnet betydning, undtagen i de meget tidlige franskevlede partier“ (hele landet, A. Pilgaard).

Vinterskade på tulipan blev iagttaget mange steder på grund af usædvanlig stærke temperatursvingninger.

Overvintring af græsplæner er gået godt. Vi citerer: „Alle steder meget god overvintring“ (Nordsjælland, E. Klubien). „Plænerne har overvintret godt nok, men mange steder ser de sultne ud. Den megen regn i vintermånederne har vel udvasket den let tilgængelige næring, så det er jo nok, især kvælstof planterne mangler (Østsjælland, Philip Helt). „De har klaret sig fint i år“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „God overvintring uden sneskimmelangreb af betydning“ (Årslev, K. Henriksen). „I sammenligning med sidste år har sneskimmel været meget minimal“ (Blangstedgård, Frede Olesen). „Plænerne var noget grå efter frostnætterne i marts/april, men er nu kommet over det. Der har været mange klager over mos i plæner og bede; det bredte sig meget i det kolde, våde efterår“ (sydl. Sønderjylland, M. Surlykke).

Frank Hejndorf.

Skadedyr på landbrugsplanter

Korn og græs

Stængelnematoden (*Ditylenchus dipsaci*) er set med et svagere angreb i en rugmark ved Lyngby, hvor der også året forud var rug. Angreb af stængelnematoden er yderst sjældent observeret herhjemme, hvorimod det i vore sydlige nabolande er meget almindeligt.

Gåsebillen (*Phyllopertha horticola*) blev på Giveegnen set med et stærkt angreb i et engareal med vedvarende græs, samt i 2 græsplæner (G. Bank Jørgensen, Give).

Løvsnudebiller (*Phyllobius piri* og *Ph. maculicornis*). Angreb af løvsnudebillens larver er i den milde vinter set i en vinterrugmark ved Frederikshavn (G. Foldager) og i en rugmark efter rajgræs ved Allingåbro (N. Engvang Hansen). Ved Humlebæk på Sjælland blev der set et ret kraftigt angreb på de sandede pletter i en hvedemark efter rajgræs (W. Nøhr Rasmussen, Hillerød).

Stankelben (*Tipula paludosa*). Angreb af stankelbenlarver er konstateret i enkelte vårsædmarker efter grønjord, samt i enkelte græsmarker (H. Pedersen, Thisted; C. E. Borregaard, Holstebro; N. Stigsen, Ulfborg; Kr. Jensen, Kibæk; A. Futtrup, Vejle; J. J. Jakobsen, Grindsted; Aage Sonne, Nørre-Nebel; Bent Olesen, Varde; Vald. Johnsen, Skærbæk, og C. Poulsen, Abenrå).

Hårmyg (*Bibio hortulanus*). Angreb i vårsædmarker, hvor forfrugten har været staldgødede roer, er set enkelte steder i landet (A. S. Asmussen, Svendborg; H. Lausten Hansen, Svendborg; N. M. Nielsen, Uby, og Johs. Sørensen, Slagelse).

Angreb af arten *Dilophus vulgaris* i græsplæner, græsbevokset jord, og vårsæd efter ompløjet græs er set adskillige steder i landet (C. E. Borregaard, Holstebro; J. J. Jakobsen, Grindsted; G. Bank Jørgensen, Give; Bent Olesen, Varde; Erik Christensen, Løgumkloster, og Anders Winther, Sønderborg). Georg Nissen, Rødding, skriver ligeledes om et angreb i en bygmark efter græs, og at forpupningen af larverne er begyndt i de sidste dage af april måned.

Fritfluen (*Oscinella frit*). Angreb af fritfluelarver i vintersædmarkerne bedømmes for landet som helhed stort set som svage. H. Baltzer Nielsen, Hjørring, omtaler imidlertid en enkelt hvedemark, der var så stærkt medtaget af fritfluelarver, at delvis omsåning har været nødvendig. Hveden blev sået efter kløvergræs og var tydeligt mest medtaget, hvor jorden var forholdsvis let, og hvor der allerede i græsmarken havde været angreb af fritfluer. N. B. Bagger, Ringe, skriver, at enkelte hvedemark, som er sået efter kløvergræs, har

været angrebet af fritfluelarver, og en enkelt mark endda så kraftigt, at omsåning har været nødvendig. P. Bruun Rasmussen, Næsby, omtaler enkelte stærke angreb i hvedemarker, sået efter frøgræs.

Brakfluen (*Hylemya coarctata*) er konstateret i enkelte vinterhvedemarker, hvor plantebestanden var udtyndet en del. Angrebene fandtes i Nordsjælland i en mark, hvor der i 1974 havde været tulipaner, og på Langeland i en hvedemark efter grønne bønner (W. Nøhr Rasmussen, Hillerød og Johs. Petersen, Rudkøbing).

Valmuer

Kåalthrips (*Thrips angusticeps*). J. E. Paulsen, Fåborg, skriver, at der sidst i april blev set thripsangreb i enkelte valmuemarker.

Ole Bagger.

Skadedyr på havebrugsplanter

Frugttræer og frugtbuske

Frugttræspindemiden (*Panonychus ulmi*) synes ikke at skulle blive noget voldsomt problem. Indberetterne er i det store og hele enige heri, idet der kun er fundet meget få vinteræg. En stor del af dem er endda parasiterede af rovtæger. Vi citerer: „Jeg synes ikke, man får det indtryk, at der er særlig mange spindemideæg i frugttræerne. Mon ikke den fugtige efter-sommer og det fugtige efterår bremsede midernes udvikling?“ (Østsjælland, Philip Helt).

Solbærmiden (*Eriophyes ribis*). „Stadig et stort problem“ (Frederiksborg amt, C. T. L. Worm). „Almindelig udbredt i haver med lidt ældre buske“ (Nordsjælland, E. Klubien). „Findes stadig mange steder i privat-haverne“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „Jeg kender ingen plantager, som helt har kunnet undgå solbærmider; antallet af angrebne buske vokser uvægerligt med årene. Bekæmpelsesforanstaltninger påvirker kun det tempo, i hvilket antallet stiger. Angrebene forekommer mig ellers som helhed voldsomere eller mere udbredte end i tidligere år“ (Fyn og øerne, Aage Lauritsen). „Mange steder er solbærbuskene så hårdt angrebne, at det hele må kasseres, og ser man så ud over nabohaverne, er det lige så galt der, så det dårligt betaler sig at plante nye buske“ (sydl. Sønderjylland, M. Surlykke). „Der er mange angreb i haverne, – og efter udskiftning af buskene er disse midter der hurtigt igen“ (Århus, Olav Povlsgaard). Vi skal tilføje, at en tidlig sprøjtning med Lannate eller Thiodan kan reducere solbærmidernes skade noget i de erhvervsmæssige plantninger.

Bladlus (*Aphididae*). Der indberettes om usædvanlig få bladlusæg i dette forår.

Grønsager

Mellus (*Aleurodidae*) bliver stadig mere almindelig såvel på friland som under glas. „Oprensningen med blåsyrerygning i efteråret ved rydning ser ud til at have hæmmet startangrebet meget. Kun få og små angreb på de spiselige afgrøder nu“ (Fyn, Egon Jensen).

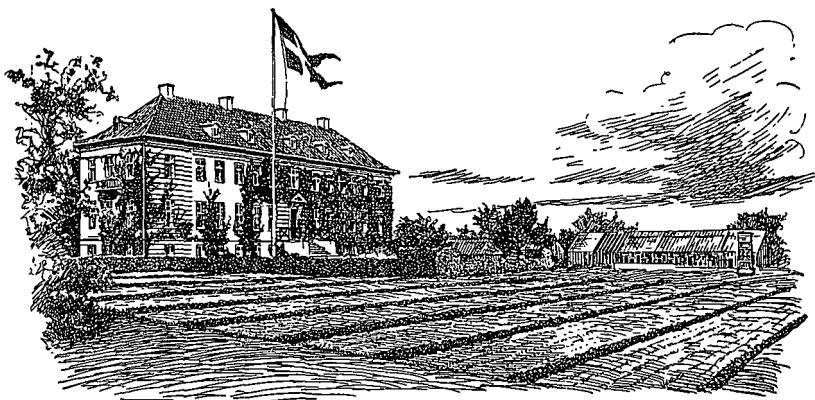
Væksthusspindemiden (*Tetranychus urticae*). Herom skrives: „Tidlige angreb i agurk mange steder. Rovmidterne ser dog ud til at kunne holde trit med dem“ (Fyn, Egon Jensen). „Spindemider i agurkerne er nu begyndt at vise sig“ (Århus, J. Storm Pedersen).

Frank Hejndorf.

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

485. Maj 1975

Der blev for maj måned modtaget indberetninger fra 112 medarbejdere; endvidere blev der fra Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby besvaret 499 forespørgsler og fra Statens forsøgsstation Studsgård 208 forespørgsler.

Vejret. Maj var præget af store temperatursvingninger mellem nat og dag, og med nogen nedbør i første halvdel af måneden. Meget varmt og tørt vejr midt i måneden. 21.-22. maj stærk storm og ruskevejr. Resten af måneden ret varm, men flere nætter med meget lave temperaturer, enkelte steder med frost.

Temperaturen. De enkelte ugers middeltemperatur blev med normalen i ( ): 9,0 (8,8), 12,8 (10,0), 11,7 (11,0), 9,7 (11,9), 9,7 (12,7).

Nedbøren blev i gennemsnit lidt mindre end normalt for maj, nemlig 31 mm mod normalt 38 mm.

Fordelingen i de enkelte amtskommuner blev med normalen i ( ): Nordjylland 38 (34), Viborg 33 (35), Århus 25 (35), Vejle 26 (40), Ringkøbing 40 (39), Ribe 33 (42), Sønderjylland 31 (45), Fyn 24 (40), Vestsjælland 20 (35), Frederiksborg-København-Roskilde 24 (38), Storstrømmen 34 (40), Jylland 32 (38), Øerne 26 (38) og Bornholm 37 (34).

Sygdomme på landbrugsplanter

Korn og græs

Nattefrost og kulde har navnlig i de sidste dage af maj måned sat sit præg på adskillige vårsædmarker og på lave arealer, bl. a. humusjorderne. Poul Olsen, Hobro, skriver således, at vårsæden på humusjorderne lå fladt hen ad jorden og var stærkt frostpræget her sidst i maj måned. Carlo Frederiksen, Holbæk og Svend Eg, Sorø, skriver, at der på Amosen har været en del skade med nattefrost ned til -6°C i de sidste dage af maj. Bladspidserne står nu hvide og indtørrede, men skaden bedømmes ikke så alvorligt, som det tidligere er set.

Kalktrang er konstateret i adskillige bygmarker landet over. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver således: „Sjældent har jeg set så mange kalktrangspletter i korn som i år, specielt i tidligt sået korn, som lå i jorden i ca. 6 uger, før det spirede frem“. E. Fredenslund, Kolind: „Foruroligende mange steder er der fra midten af april set dårlige pletter i bygmarker, som følge af et meget lavt reaktionstal, hvilket nok er et tegn på, at vi bruger for lidt kalk til de moderne sure gødninger“.

Fremspiring af vårsæd har mange steder været ret dårlig på grund af sammenkørt jord. Gule, utrivelige bygmarker og marker med meget uens og tottet udseende ses ret udbredt. Kr. Brødsgaard, Ejby og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., omtaler begge dårlige bygmarker, men også marker med havre og vårhvede, som står dårligt her i slutningen af maj måned. Der er i alle tilfælde tale om korn, hvor forfrugten har været sukkerroer, og hvor roejorden sidste efterår er blevet meget opkørt, hvor der på grund af den dårlige struktur er sket en dårlig pløjning, samt at der ingen frost har været i vinterens løb. Enkelte er måske også kommet lidt for tidlig med opharvningen i foråret, og nu ses traktorsporene tydeligt. W. Nøhr Rasmussen, Hillerød, skriver, at den tidlige såning, efterfulgt af 2-3 uger med regn og snebyger gav en dårlig fremspiring på mange svære jorder, og disse pletter er stadig synlige i adskillige marker. Fra Bornholm skriver Frits Christensen: „Gule pletter i bygmarkerne på grund af fast og sammenslæmmet jord er almindelig udbredt. Navnlig i forpløjningen, hvor der er kørt for meget, eller hvor der har stået vand i første halvdel af april måned.“

Kaliummangel er i vårsædmarkerne kun konstateret, hvor forfrugten har været græs. Det kølige vejr synes at have forstærket kalimangel-symptomerne noget.

Fosformangel bedømmes som ret moderat og uden større betydning de fleste steder i vårsæden. Kr. Jensen, Kibæk, skriver således, at symp-

toernerne ikke er sjældne, men ofte er det i forbindelse med kalktrang. H. Dolle-rup-Nielsen, Herning, skriver: „Det ses hist og her, at der er sparet på den dyre gødning, men hvor der er anvendt nogenlunde de sædvanlige mængder gødning, synes fosformangel at være mindre udpræget, end de nærmest foregående år. Rigelig nedbør i april og perioder med lunt vejr har givet god vækst i byggen. Ekstra dyb pløjning og løs jord har flere steder virket uheldigt. I en mark, hvor der vedvíst var anvendt 2 pløjedybder, var der helt markant forskel i vækst til fordel for normal pløjedybde. Flere landmænd er begyndt med tidlig tromling med tung trømler på den lette, løse sandjord. Det giver mere ensartet vækst og en bedre buskning af byggen“.

Magnesiummangel er i det kølige vejr set med tydelige symptomer i bygmarkerne.

Lyspletsyge (manganmangel) er konstateret i adskillige vintersædmarker i løbet af maj måned. Carl Chr. Olsen, Studsgård, skriver, at der først i maj måned blev set store pletter med lyspletsyge i vinterhveden, men at sprøjtning med 8 kg mangansulfat hjalp i løbet af kort tid. Vald. Johnsen, Skærbæk, omtaler adskillige rugmarker med lyspletsyge. R. Munch-Andersen, Odense, skriver, at der tilsyneladende findes stærkere angreb end tidligere år.

I vårsædmarkerne bedømmes manganmangel som mindre udbredt end tidligere år. Poul Olsen, Hobro, skriver således, at manganmangel ikke er så udtalt som tidligere år, idet det har været lettere at få et godt såbed, uden alt for løs jord, hvilket sikkert er en del af forklaringen. O. Th. Nielsen, Viborg, skriver ligeledes, at der findes mindre lyspletsyge, end de foregående år, idet jorden har været mere vandfyldt end tidligere år og derfor faldet mere sammen.

Meldug (*Erysiphe graminis*) har i maj måned bredt sig noget i vinterhvedemarkerne. Angrebene er kraftigst i de tidligst kvælstofgødede marker. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at der i den kraftige hvede er set begyndende angreb her i slutningen af maj måned. Clement-hvede er stærkest angrebet, medens angrebene er svagere i Solid, Nanna og Holme.

I vårsædmarkerne blev de første angreb af meldug konstateret i begyndelsen af måneden. Ved udgangen af maj måned fandtes der i de modtagelige sorter begyndende angreb, hovedsagelig på Øerne.

I græsfrømarkerne, navnlig marker med engrapgræs, blev der i løbet af maj måned konstateret meget stærke angreb i de udenlandske stammer.

Gulrust (*Puccinia striiformis*) kunne i begyndelsen af maj måned kun findes med svage angreb på de nederste blade. I enkelte Kranich-marker og i forsøgene kunne der imidlertid findes ret kraftige angreb, som i slutningen af maj måned blussede noget op. Fra Lolland-Falster skriver Kaj N. Eriksen: „I en enkelt Kranich-mark er der set meget stærke angreb. I de øvrige sorter

har det været meget svært at se angreb. I Clement-hvede er set lidt i enkelte marker“. Fra Bornholm skriver Frits Christensen: „Ned langs kysten af Øst-bornholm er der fundet adskillige hvedearealer, som må betegnes som stærkt angrebet. Angrebene optræder med omtrent samme styrke, uanset om det er arealer med svenske sorter eller Kranich-hvede. På den øvrige del af Bornholm kan gulrusten findes, men kun med svage angreb“.

Byggens sribesyge (*Helminthosporium gramineum*) er konstateret med ret stærke angreb i et par bygmarker, hvor udsæden er egen avl i op til flere generationer. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver således: „Sribesyge er set i langt flere tilfælde og i sværere grad end tidligere. I et par tilfælde har jeg, uden egentlige optællinger, men skønsmæssigt, vurderet omfanget af sygdommen således, at omkring 10 pct. af planterne er angrebet. I disse 2 tilfælde drejede det sig om Lofa-byg af ejerens egen avl i 3 generationer uden bejdsning. Det er tydeligt, at smitten breder sig hastigt fra år til år“.

På Køgeegnen er der set en mark meget stærkt angrebet af sribesyge i sorten Mari. Der er her anvendt udsæd af egen avl i 6. generation uden bejdsning (T. Møller, Køge).

Byggens skoldpletsyge (*Rhynchosporium secalis*). Arne Anthonson, Give, skriver, at angreb af *Rhynchosporium* er set i en mark langs en skovkant, hvor der er avlet byg efter byg i en del år.

Bederoer

Sandflugt har i dagene omkring den 21. og 22. maj ødelagt adskillige roemarker og omsåning har været nødvendig i mange tilfælde (Martin Christensen, Sindal; Kaj Pedersen, Dybvad; Aage Bach, Tylstrup; P. Pedersen, Terndrup; O. Th. Nielsen, Viborg; Niels Chr. Larsen, Rodskov; Tage Andersen, Skanderborg; Jens Kirkegaard, Brædstrup; H. Nyborg, Skjern; B. Eriksen, Kolding, og J. J. Jakobsen, Grindsted). S. Andreassen, Lemvig, skriver: „Storm og sandflugt har hærget roemarkerne stærkt, og med de moderne såmetoder og ukrudtsbekæmpelse synes roemarkerne at være blevet mere sårbare her overfor. Adskillige roemarker er omsået to gange, og mange marker er omsået én gang“.

Væltesyge har været meget almindelig i adskillige bederoemarker som følge af stormen den 21. og 22. maj. I adskillige marker ses nu de visne planter spredt jævnt ud over marken med indsnøring af roden i jordoverfladen som følge af, at vinden har kørt rundt med planten. Nattefrost og det kølige, blæsende vejr har sat sit præg på adskillige bederoemarker landet over. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver således, at der omkring den 29. maj var nattefrost, der svød en mængde sukkerroer, der nu står med bukledede og krøllede blade.

Nedbør. Meget kraftig nedbør natten mellem den 18. og 19. maj forårsagede på Djursland og ved Løgumkloster skade, bl. a. på bederoemarkerne, som flere steder måtte sås om (P. Pedersen, Terndrup; Jørgen Nielsen, Knebel, og Erik Christensen, Løgumkloster).

Sprøjteskade er set i adskillige bederoemarker landet over. I de fleste tilfælde har der været tale om skade af parathion, der er blevet udspøjtet enten lige før eller lige efter Betanal-sprøjtningen mod ukrudt. Mange landmænd synes at have forvekslet frostsymptomerne med f. eks. thripsskade, og i det kølige, blæsende vejr set sig nødsaget til at sprøjte med parathion for tæt på Betanal-sprøjtningen. Harald Jensen, Asnæs, skriver således, at en roemark sprøjtet mod thrips med parathion og få dage derefter med Betanal nu står med svedne blade og endda enkelte planter døde. Sv. Aage Pedersen, Møn, omtaler ligeledes mange roemarker beskadiget af forskellige sprøjtemidler.

Virusgulsot (*Beta virus 4*) er ikke konstateret i bedefrøerne.

Bedeskimmel (*Peronospora schachtii*) er kun set med svage angreb enkelte steder i landet (Kurt Melander, Rudkøbing; J. C. Tvergaard, Jyderup, og Aage Mølgaard, Slagelse).

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium spp.* o. a.) er hovedsagelig kun konstateret med svagere angreb i enkelte roemarker med lidt lavt reaktionstal og ubekvem jord.

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Væltesyge er ligeledes konstateret i kålroemarker enkelte steder. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver således, at der i en kålroemark fandtes ca. 10 pct. visnede planter på grund af væltesyge. Mange marker er helt eller delvis sået om på grund af sandflugt, hvilket ligeledes gælder enkelte vår-rapsmarker.

Kartofler

Nattefrost har i de sidste nætter af maj svedet toppen stærkt i enkelte marker, navnlig med de tidlige sorter. Aage Bach, Tylstrup, skriver således, at temperaturen ved jordoverfladen den pågældende nat var $\div 4^{\circ}$, og Carl Chr. Olsen, Studsgård, skriver, at temperaturen var $\div 3\frac{1}{2}^{\circ}\text{C}$. Toppen blev ikke helt svedet væk, men en del planter vil blive sinket stærkt i udviklingen.

Fremspiringen af kartoflerne bedømmes i adskillige marker som mindre god. J. J. Jakobsen, Grindsted og Per Svenstrup, Brande, skriver, at

det er for tidligt at afgøre endnu, da det kun er de færreste marker, der endnu er fremspiret. I de tidlige sorter er der imidlertid konstateret mangelfuld spiring og langsom spiring flere steder. N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at fremspiringen i almindelighed er forbavsende god. Dog er der en del marker, der bærer præg af dårligt læggemateriale. Frits Christensen, Rønne, skriver: „I så godt som alt læggemateriale importeret fra Jylland er der kun en markspiring mellem 50 og 75 pct. Og som sædvanlig er fremspiringen og kvaliteten dårligst i de partier af læggekartofler, der er avlet på sortsandet jord“.

Ole Bagger.

Sygdomme på havebrugsplanter

Frugttræer

Vindslid i pæretræer. Sortfarvning af bladrande og skudspidser med påfølgende nedvisning har resulteret i mange forespørgsler, idet man frygtede, der var tale om bakteriesygdommen ildsot.

Nedvisning i æbletræer af skud og store grenpartier forekommer i mange plantager, først og fremmest i sorter inden for McIntosh-familien (McIntosh, Cortland, Lobo og i mindre grad Spartan), men nogle steder også i Gråsten. Omkring de døde knopper er barken sprængt fra og blevet lysebrun. Ved mikroskoperinger kan det fastslås, at æblekræft (*Nectria galligena*) er på færde.

Skaderne konstateres oftest på svære jorder, hvor de store nedbørsmængder ikke hurtigt nok når at trænge ned; herved er jordluften for en stor del uddrevet, hvilket resulterer i, at mange unge, aktive rødder er kvalt af luftmangel. Denne svækkelse har sat træerne ud af balance og dermed større modtagelighed for angreb af æblekræft; svampesygdommen har måske yderligere haft gode betingelser på grund af ret høj luftfugtighed. Ovenstående beskrivelse har naturligt nok givet basis for at anvende udtrykket: „galopperende æblekræft“. Lignende situationer er bemærket i frugtplantager, hvor nyplantning fandt sted i efteråret.

Nedvisning i surkirsebær er bemærket i en del plantinger. Endnu kan årsagen ikke klarlægges, men muligvis gælder delvis samme forhold som nævnt ovenfor under nedvisning i æble. I nogle, men måske kun et mindre antal tilfælde, er svampesygdommen grå monilia (*Monilia laxa*) medvirkende, idet beskyttelsessprøjtninger har haft for ringe effekt i de træer, der har været forsinket i deres blomstringstid.

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*). Det fremgår overordentlig klart af indberetningerne, at indtil nu er æbleskurven en sjældenhed.

Grå monilia (*Monilia laxa*) i kirsebær bedømmes også til at være sjældent forekommende – kun med undtagelse af usprøjtede træer.

Æblemeldug (*Podosphaera leucotricha*) er øjensynlig månedens største svampeproblem. Vi bringer nogle citater: „Rigeligt med primærinfektioner. Sekundærinfektioner er set, men åbenbart ikke overvældende, grundet det i lang tid kølige vejr“ (Sjælland, J. Klarup). „Tæmmelig mange primært angrebne skud“ (Blangstedgård, Jørgen Jensen). „Formentlig det største problem hos frugtavlere i dag, hvor man arbejder med „meldug-sorter“. Der har været mange primærangreb“ (Odense, E. Burgaard). „Klimaet er ideelt

for stærke angreb“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Meget slemt; skyldes vel 2 milde vintre. Midler, som hidtil har virket godt mod svampen, synes nu virkningsløse“ (Fyn, S. Thorup). „En del skudspidser med infektion fra sidste år kan findes“ (Nordjylland, Jens Fich). „Der er en del meldug, men dog ikke så meget som man skulle have ventet efter den milde vinter“ (Sønderborg, Carl Hansen).

Grønsager

Sort-rod-råd (*Phomopsis sclerotioides*) på agurk har fået følgende kommentar fra Fyn: „Vi har næsten ingen agurker frit udplantet. Afgrænset bed på plastfolie har bevirket, at vi ikke har set denne svampesygdom endnu“ (Fyn, Egon Jensen). Fra Sjælland skrives: „Et par gartnerier har haft svage angreb. Afugan har virket fint (når der blot ikke behandles for ofte, hvilket hæmmer planterne)“ (Sjælland, N. P. Holmenlund).

Fløjlsplet (*Cladosporium fulvum*) på tomat har fået denne bemærkning: „Fløjlsplet så småt i gang mange steder, men er endnu ikke noget egentligt problem“ (Fyn, Egon Jensen).

Gråskimmel (*Botrytis cinerea*) på agurk omtales således: „Mange angreb, men hvor den automatiske hygrostatstyring af ventilation og temperatur er rigtig indstillet, er angreb hurtigt bekæmpet, og anlæggene sparer brændsel, da konstant natteluft ellers må tages i anvendelse“ (Sjælland, N. P. Holmenlund).

Tomat-mosaiksyge er udbredt og med varierende symptomer. Fra Fyn skrives, at angrebet kom sent, og at spredningen måske ikke er foregået ved hjælp af saft fra syge planter, men derimod fra inficerede rodrester fra sidste år, hvortil langsomt virkende rødder har været længe under vejs.

Prydplanter

Frostskade i tulipaner forekom mange steder, og nedvisningen forværredes senere af gråskimmel (*Botrytis tulipae*). For hele landet skrives: „Der er meget udbredte frostskader på bladene af tulipaner, især i sorter, der ikke har fået varme på lageret. Skaderne er værst i 'Apeldoorn', 'Cassini', 'Christmas Marvel', 'Levant', 'Olaf' og 'Paul Richter'“ (A. Pilgaard). Bladbeskadigelserne kunne længere hen minde om trævlebakteriose, der dog i virkeligheden ikke var til stede i store mængder, se nedenfor.

Trævlebakteriose (*Corynebacterium oortii*) har fået denne kommentar: „I enkelte sorter, specielt 'Christmas Marvel' og 'Cassini' så der en

overgang ud til at komme alvorlige angreb. Heldigvis standsede angrebene, så skaden af denne sygdom synes i år at være ret moderat" (hele landet, A. Pilgaard).

Rosenmeldug (*Sphaerotheca pannosa*) har tilsyneladende været ret tidlig på færde i år på frilandsroser. Der foreligger en enkelt iagttagelse om angreb i væksthuskulturer.

Pythium ultimum i tulipaner kan for drivningssæsonen nu gøres op, og for hele landet bliver det: „I 5°-tulipaner har der i den forløbne sæson været meget udbredte angreb, især af „brune rødder“. Der har derimod ikke i særlig stort omfang været tale om „blødråd“. Angreb synes værre i jordblandinger med spagnum. Vanding med Aaterra efter løgenes lægning har ikke givet nogen særlig god bekæmpelse, medens behandling ved nedfræsning inden løgenes lægning har haft tilfredsstillende resultat" (A. Pilgaard).

Viroser i tulipan. Indberetningerne er overordentlig enige i vurderingen; den går ud på, at lys og mørk mosaik kun ses som få og spredte angreb, medens rattle og augustasyge næsten ikke er bemærket i år.

Mogens H. Dahl.

Skadedyr på landbrugsplanter

Korn og græs

Havrenematoden (*Heterodera avenae*) bedømmes ret udbredt, men dog fortrinsvis med svagere angreb. Poul Olsen, Hobro, skriver således, at angrebene ikke er så omfattende som tidligere år, hvilket særlig gælder bygmarkerne, som i overvejende grad skyldes de gode modstandsdygtige sorter, vi nu har fået i dyrkning. Jens Kirkegaard, Brædstrup, skriver, at havrenemato-der er almindelig forekommende i en del marker med anstrengt sædskifte, og hvor havre indtager en fast placering. Der er dog kun tale om enkelte alvorlige angreb, hvor der fremover må gribes ind mod foranstaltninger til nedsættelse af angrebsstyrken, f. eks. ved vekselafgrøder og resistente sorter.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*) har i vårsædmarker efter ompløjet græs flere steder optrådt med ret stærke angreb (Poul Olsen, Hobro; O. Th. Nielsen, Viborg; Aage Sørensen, Galten; Jens Kirkegaard, Brædstrup; Aage Sonne, Nørre-Nebel; Vald. Johnsen, Skærbæk; Engelhart Jensen, Morsø; H. Dollerup-Nielsen, Herning; H. Lausten Hansen, Svendborg; P. Bruun Rasmussen, Næsby, og Carlo Frederiksen, Holbæk).

Crepidodera ferruginea larver er set med flere angreb på Tørring-Brædstrupegnen. Jens Kirkegaard, Brædstrup, omtaler flere sådanne angreb i bygmarkerne, der til forveksling ligner angreb af smælderlarver.

Stankelben (*Tipula paludosa*). Angreb i vårsædmarker efter varigt græs samt i græsmarker er konstateret adskillige steder i landet. Angrebene bedømmes som noget mere udbredt end de sidste mange år. Martin Christensen, Sindal, skriver således, at stankelbenlarver har huseret voldsomt i adskillige varige græsmarker, og flere steder har det været nødvendigt med opgravning og isåning af nyt udlæg, hvorimod der kun sjældent ses angreb i grønjordskornet. Arne Pedersen, Thisted, omtaler alvorlig skade på humusarealerne, hvor der flere steder har været tale om omsåning. Også på den højereliggende jord er der set alvorlig skade i bygmarkerne. J. Kr. Aggerholm, Ålborg; Poul Olsen, Hobro; Knud Jessen, Skive; O. Th. Nielsen, Viborg; H. P. Nielsen, Bjerringbro; Tage Andersen, Skanderborg; S. Andreassen, Lemvig; S. Nørlund, Aulum; L. Hangaard Nielsen, Videbæk; Kr. Jensen, Kibæk; H. Dollerup-Nielsen, Herning; Kr. Ravn, Skjern; H. Nyborg, Skjern; Per Svenstrup, Brande; G. Bank Jørgensen, Give; J. J. Jakobsen, Grindsted; Aage Sonne, Nørre-Nebel; Bent Olesen, Varde; A. Mortensen, Gram; Vald. Johnsen, Skærbæk; Arne Hansen, Odense, og Stanley Jørgensen, Høng, omtaler ligeledes ret stærke angreb i adskillige vårsædmarker og græsmarker.

Hårmyg (*Bibio hortulanus*). Angreb af hårmyglarver er konstateret i ret udbredt grad i adskillige vårsædmarker landet over. Angrebene betegnes de fleste steder dog som moderate.

Sadelgalmyggen (*Haplodiplosis equestris*) begyndte i slutningen af maj at flyve enkelte steder i landet. Æglægningen blev i det blæsende, kølige vejr kun iagttaget enkelte steder. Erik Matthiesen, Samsø, skriver således, at der er fundet æg både på kvikplanter og hvede. Stedet er meget afgrænset, og der plejer hvert år det pågældende sted at være sadelgalmyg.

Fritfluen (*Oscinella frit*) er set i enkelte, sentsåede vårsædmarker.

Knud Jessen, Skive, skriver, at der i græsmarkerne er set væsentlig flere og stærkere angreb i år, end i de nærmest foregående år. Hvor der er brugt stribegræsningsfolde ses der nu stor forskel på angrebene, hvornår de er blevet afgræsset.

Bederoer

Tusindben (*Blaniulus spp.*) har i en mark efter ompløjet staldgødet græs tyndet en bederoemark så stærkt, at den måtte omsås. (N. M. Nielsen, Kalundborg).

Springhaler (*Collembola*) har på Nordfyn skadet bederoerne en del steder, og i enkelte tilfælde kunne der findes op til 4-6 springhaler på hver plante (P. Bruun Rasmussen, Næsby).

Bladtæger (*Lygus pabulinus*, *Calocoris norvegicus* o. a.). G. Bank Jørgensen, Give, skriver, at der i 3 marker på Giveegnen er set betydelig skade af havetægen.

Den matsorte ådselbille (*Blitophaga opaca*) er navnlig i midten af maj måned konstateret med vekslende angreb i en del bederoemarken landet over.

Runkelroebillen (*Atomaria linearis*) bedømmes de fleste steder i landet som uden større betydning. Fra Lolland-Falster skriver Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., at det fortrinsvis er i marker med roer som forfrugt, der har været stærke angreb. Erling Madsen, Nykøbing Fl., skriver: „Der er iagttaget enkelte marker med stærke angreb af runkelroebillen, hvor forfrugten har været bederoer. I bederoemarken med gode forfrugter må angrebet siges at være almindeligt, men svagt“.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Angreb af smælderlarver er set i flere bederoemarken, men hovedsagelig med svage angreb (Kr. Brødsgaard,

Ejby; Erik Matthiesen, Samsø; Stanley Jørgensen, Høng; Aage Mølgaard, Slagelse, og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Roegnaveren (*Cneorrhinus plagiatus*) er set med angreb i et par bederoemarker ved Tylstrup og Kibæk. Aage Bach, Tylstrup, skriver, at der er fundet enkelte biller og gnav af billerne, men at der endnu ikke har været tale om stærke angreb. Kr. Jensen, Kibæk, omtaler et enkelt helt ødelæggende angreb på et areal, der lå godt i læ. Bekæmpelsen var mangelfuld, og marken blev omsået.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*) er set i enkelte roemarker efter flerårigt græs (Engelhart Jensen, Morsø; Arne Pedersen, Thisted, og Jens Kirkegaard, Brædstrup).

Bedefluen (*Pegomyia hyoscyami*). I de sidste dage af maj blev der konstateret æg af bedefluen i adskillige bederoemarker landet over. I de aller- sidste dage af maj blev der set larver af bedefluer i bederoebladene (J. Kr. Aggerholm, Ålborg; Kr. Jensen, Kibæk, og Vald. Johnsen, Skærbæk).

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Kåltripsen (*Thrips angusticeps*) har hovedsagelig kun optrådt med forholdsvis moderate angreb.

Glimmerbøssen (*Meligethes aeneus*) fandtes i vinterrapsmarkerne, hovedsagelig først efter blomstringens begyndelse. Poul E. Andersen, Horsens, skriver: „En enkelt dag med høj temperatur og sol sidst i måneden var årsag til aktivitet af glimmerbøsser, men på et tidspunkt, hvor der kun kunne ske begrænset skade på grund af vinterrapsens udvikling“. E. Holm Hansen, Tystofte, skriver, at der først den 20. maj blev set stærkere angreb og konstant tilflyvning af glimmerbøsser i vinterrapsen. Resten af måneden forekom der kun svagere angreb af glimmerbøsser, og ved udgangen af måneden var rapsen nær afblomstring, og der fandtes kun ubetydeligt angreb af glimmerbøsser.

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*) synes kun at være forekommet med svage angreb (Engelhart Jensen, Morsø; H. P. Nielsen, Bjerringbro; J. J. Jakobsen, Grindsted; Vald. Johnsen, Skærbæk; Erik Matthiesen, Samsø, og Carlo Frederiksen, Holbæk).

Skulpe snudebilen (*Ceutorrhynchus assimilis*) har de fleste steder i vinterrapsen optrådt med ret moderate angreb. Tage Andersen, Skanderborg, skriver imidlertid om stærke angreb på vinterraps trods bekæmpelsen, og årsagen menes at være den lave nattemperatur. Fra Tystofte skriver E. Holm Hansen, at der den 20. maj fandtes et stærkt angreb i vinterrapsen, men at

angrebene efter sprøjtning ved udgangen af maj måned var meget moderat. N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at angreb af skulpesnudebillen er set i alle vinterrapsmarker, men kun med svage angreb. Bekæmpelsen finder nu sted i forbindelse med bekæmpelse af skulpegalmug. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at der findes svagere angreb almindeligt forekommende i vinterrapsmarkerne.

Skulpegalmuggen (*Dasyneura brassicae*) begyndte at flyve i de sidste dage af maj måned. På grundlag af begyndende flyvning og med udsigt til varmere vejr udsendtes der den 28. maj varsling for skulpegalmuggens første generation til planteavlskonsulenterne.

Ole Bagger.

Skadedyr på havebrugsplanter

Frugttræer

Bladlus (*Aphididae*) i frugttræer er indtil nu helt uden betydning.

Frostmåleren (*Operophtera brummata*) i frugttræer er konstateret mange steder som ret alvorlig. Vi bringer et par citater: „Flere spredte angreb konstateret på både sten- og kernefrugttræer“ (Nordsjælland, Eyvind Thorsen). „Tilsyneladende hyppigere i år end ellers“ (Sjælland, J. Klarup). „Der har været mange frostmålerlarver før blomstringen. Dersom sprøjtning ikke bliver effektiv, kan de nå at gøre megen skade“ (Odense, E. Burgaard). „Der har været en del gnav af frostmålerlarver“ (Sønderborg, Carl Hansen).

Knopviklere (*Tortricidae*) er bemærket som oftest med svage angreb, men dog med enkelte stærkere – navnlig i privathaver.

Frugttræspindemiden (*Panonychus ulmi*). Gennemsnitligt vurderes angrebene til at være svage og som oftest spredte. I dårligt passede træer har spindemiderne dog anrettet alvorlig svækkelse. Et par citater belyser situationen: „Bestanden forekommer meget ringe. Der er mange plantager, hvor der ikke i klækningstiden har været anledning til bekæmpelse. Samtidig har man andre steder fået bekræftet betydningen af bekæmpelsestidspunktet med de sædvanlige midler i klækningstiden“ (Sjælland, J. Klarup). „Meget langsom klækning. Nogle steder ret alvorlige angreb“ (Odense, E. Burgaard). „Vinteræggene klækkede fra 20.–25. maj, men der var ikke ret mange“ (Fyn, Sigurd Thorup).

Grønsager

Mellusen (*Trialeurodes vaporariorum*) i agurk- og tomatkulturer omtales således: „Mange angreb, men de fleste er klaret med snyltehvepse. Cyanorygning i agurkkulturer er gået fint!“ (Sjælland, N. P. Holmenlund). „Småangreb mange steder og enkelte kraftige. Biologisk bekæmpelse forsøges med varierende resultat, men alt tyder på, at gartnerne er ved at acceptere de problemer, denne bekæmpelsesform indebærer“ (Fyn, Egon Jensen).

Kålfluen, den lille (*Hylemya brassicae*). Fra Årslev forsøgsstation skrives: „Meget stor æglægning i sidste halvdel af maj måned – med op til 20–30 synlige æg ved hver plante. Gentagne sprøjtninger med diazinon har tilsyneladende hindret klækning af æggene og dermed skade af larverne på blomkålsplanter“ (K. Henriksen).

Væksthusspindemiden (*Tetranychus urticae*) i agurk- og tomatkulturer kan ganske vist være meget alvorlig, men følgende citater giver dog grund til optimisme: „Alt for udbredte angreb, men rovmiden (*Phytoseiulus persimilis*) har i år været en stor succes, og de fleste agurkdyrkere på Sjælland har endnu ikke anvendt kemisk bekæmpelse“ (Sjælland, N. P. Holmenlund). „Almindelig udbredt. Biologisk bekæmpelse slår i år sin stilling fast, og der er almindelig tilfredshed med resultaterne blandt gartnerne, selv om bekæmpelsen nogle steder har været problematisk en overgang“ (Fyn, Egon Jensen).

Jordbærvikleren (*Acleris comariana*) og øresnudebilen (*Otiorrhynchus sp.*) har på Fyn forvoldt stor skade i erhvervskulturer (S. Thorup).

Prydplanter

Bladlus (*Aphididae*) er ganske vist bemærket på f. eks. roser, *Vinca* og *Lonicera*, men de fleste indberetninger anser angrebene for at være svage og spredte og af væsentlig mindre betydning end sidste år.

På *Picea* synes galledannende bladlus ikke at være særlig alvorlige, medens sitkalusen lokalt har forårsaget store skader – navnlig på de træer, der for 2. år blev hårdt medtaget.

Oldenborrelarver (*Melolontha spp.*), hårmylglarver (*Bibio spp.*) og stankelbenlarver (*Tipula spp.*) har i denne forsommer fremkaldt alvorlig ødelæggelse i græsplæner.

Mogens H. Dahl.

PYTHIUM-RÅD I KARTOFLER

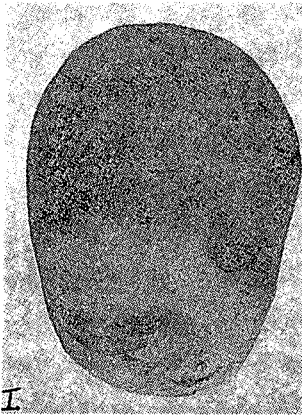
I de sidste år er der konstateret sporadisk forekomst af råd i kartofler forårsaget af *Pythium ultimum* Trow., en *Phycomycet* (algesvamp).

I vore nabolande ytrer angrebene sig som følger:

Symptomer:

Det angrebne væv i kartoffelknoldene falder noget sammen, således at kartofflen udvendig har en markeret, lidt indsunken kant i grænsen mod den friske del. Skallen bliver mørkfarvet, hvor angrebet når ud til overfladen. Ved gennemskæring af en angreben knold, har det rådne væv en grålig misfarvning, der mørkner ved luftens tilgang. Ofte er der friskt væv under kartofflens skal, medens råddet er lokaliseret i kartofflens centrale del.

Der er tale om et typisk våd-råd.

I. Fremskredet stadium af *Pythium*-råd.
Den mørkfarvede del er rådden.

II. Gennemskåret kartoffel.
Bemærk misfarvning og hulrum. Hulrum er dog ikke altid til stede.

Foto: Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, London.
Advisory Leaflet 292, 1955.

Sygdommen:

Svampen findes i jorden, men *Pythium ultimum* angriber dog normalt ikke kartoflerne i jorden. Sker der en såring af kartoflerne under optagningen, er der mulighed for angreb gennem sårene.

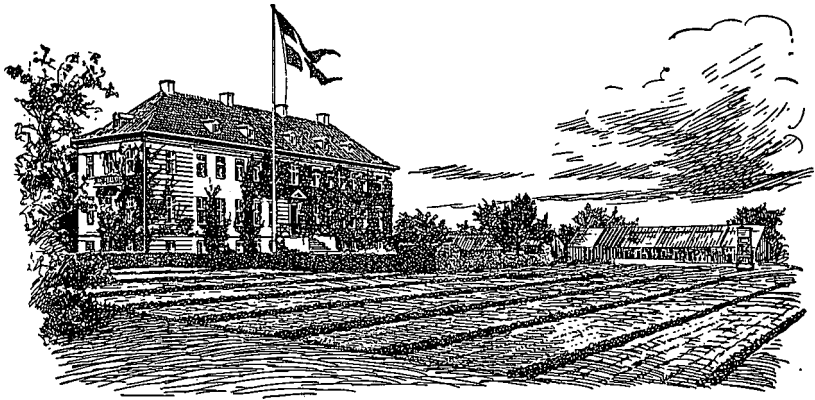
Chancerne for angreb er størst, hvis kartoflerne opbevares varmt og fugtigt. En angreben kartoffel kan, hvis temperaturen er høj nok, rådne i løbet af et par dage.

For at få et overblik over angrebene forekomst og størrelse i Danmark, modtages alle oplysninger med tak af: Statens plantepatologiske Forsøg, Botanisk afdeling, Lottenborgvej 2, 2800 Lyngby. Tlf. (02) 87 25 10.

Indsendelse af angrebne kartofler og evt. prøver af den jord kartoflerne blev dyrket i, samt oplysninger om vejret under optagningen, opbevaringsform m. m. vil være til stor gavn.

Jens Erik Holmsgaard.

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

486. Juni 1975

Der blev for juni måned modtaget indberetninger fra 114 medarbejdere; endvidere blev der fra Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby besvaret 1086 forespørgsler og fra Statens forsøgsstation Studsgård 280 forespørgsler.

Vejret. De første dage af juni var regnfulde, kolde og blæsende. Resten af måneden har det været rigtigt sommervejr med høj sol og uden nedbør. En del nætter har været ret kølige, et enkelt sted endog med frost.

Temperaturen. De enkelte ugers middeltemperatur blev med normalen i ( ): 11,2 (13,4), 14,9 (14,1), 15,6 (14,7), 14,9 (15,3).

Nedbør. Juni måned blev meget tør, og den sparsomme regn faldt i begyndelsen af måneden. For hele landet er målt 18 mm nedbør mod normalt 48 mm.

Fordelingen i de enkelte amtskommuner blev med normalen i ( ): Nordjylland 29 (50), Viborg 19 (47), Århus 21 (49), Vejle 17 (49), Ringkøbing 15 (49), Ribe 9 (48), Sønderjylland 14 (48), Fyn 17 (45), Vestsjælland 15 (47), Frederiksborg - København - Roskilde 20 (45), Storstrømmen 15 (47), Jylland 18 (49), Øerne 17 (46) og Bornholm 19 (43).

Sygdomme på landbrugsplanter

Korn og græs

Tørken har nu begyndt at vise sig på de letteste jorder. Søren Nør-lund, Aulum, skriver således, at tørken i øjeblikket er det altdominerende problem. Det går især udover kornet på de magre sandjorde, men det er endnu for tidligt at udtale sig om, hvor store skaderne bliver. I maj og juni måned har vi her på egnen kun fået tilsammen ca. 25 mm nedbør. Græsset har givet et godt 1. slæt, og der er blevet meget velbjærget hø, men der er ingen **genvækst** i græsset. Per Svenstrup, Brande, omtaler ligeledes en del kornmarker, der er ved at blive helt afsvedne, og alle sygdomme og skadedyr synes nu at være bagateller i sammenligning med tørken. Fra Møn skriver Svend Aage Pedersen: „Tørkeskaden er nu begyndt at gøre sig gældende på jorder af ringe bonitet. De sent såede bygmarker har heller ikke opnået en rodudvikling, der kan modstå tørken“.

Lyspletsyge (manganmangel) har i vårsæden optrådt med almindeligt udbredte, men fortrinvis svage angreb.

Gulspidssyge (kobbermangel) har hovedsagelig kun optrådt med svage, ubetydelige angreb i vårsæden. Erik Fredenslund, Kolind, skriver om enkelte svage angreb af gulspidssyge i grænseområdet mellem Kolindsunds dyndjord og almindelig agerjord. Der er tillige set et meget stærkt angreb i en 3. års byg på humus-jord, og den pågældende jord tilførtes kobber til 1. års byggen, men der blev udført et særdeles dybt pløjearbejde i efteråret 1974. Svend Eg, Sorø, omtaler ligeledes enkelte stærke angreb på sortsandede mosearealer. N. O. Larsen, Frederikssund, omtaler stærke symptomer i en enkelt mark med mørk, sortsandet jord.

Meldug (*Erysiphe graminis*) bedømmes i vinterhvedemarkerne som meget moderat. Fra Nykøbing Falster skriver Kaj N. Eriksen, at angrebene gennemgående er moderate, og kun i meget kraftige marker, især med sorten Clement, har der været noget stærkere angreb. Bekæmpelse er dog foretaget i en del marker.

Angrebene i vårhvede-markerne bedømmes enkelte steder i landet som ret kraftige, navnlig i sorten Sappo (Aage Madsen, Rødvig og Peder Pedersen, Tystofte).

I bygmarkerne bedømmes angrebene som svage og uden større betydning i så godt som alle bygsorterne. J. E. Hermansen, Højbakkegård, skriver, at der i sorten Tern blev set ret kraftige meldugangreb i begyndelsen af juni måned, men at angrebene kun i ringe grad har udviklet sig den sidste halvdel af måneden. I kunstigt smittede Emir-parceller ses nu kun svage angreb. Fra Lolland-Falster omtaler Kaj N. Eriksen kun svage udbredte angreb i de for landsdelen

mest dyrkede sorter som Emir, Lofa, Tern og Nordal. I de resistent-dyrkede sorter Mona og Dina er der ikke set angreb.

Gulrust (*Puccinia striiformis*) har i Kranich- og Cato-markerne, der findes spredt rundt omkring i landet, optrådt med usædvanlig stærke angreb. Også i sorterne Starke, Solid, Holme, Nanna og Clement er der set svage angreb. Fra midten af måneden har der kunnet ses kraftigere angreb i enkelte marker i de sydlige egne af landet. Kaj Pedersen, Dybvad, skriver, at der er enkelte kraftige angreb i Kranich-hveden, og at der ikke tidligere der på egnen er set så kraftige og tidlige angreb af gulrust. Erik Fredenslund, Kolind, skriver, at der ikke er bemærket gulrust i hvedemarkerne, men at der heller ikke i området overhovedet dyrkes Kranich og Cato. J. Mogensen, Ødum; Tage Andersen, Skanderborg, og Arne Hansen, Odder, omtaler meget kraftige angreb i de enkelte Kranich-hvedemarker, der findes. Poul E. Andersen, Horsens, skriver, at gulrust kan findes i flere marker med Solid og Clement, men at angrebene synes helt uden betydning. I en enkelt mark med Kranich er der et særdeles stærkt angreb, ligesom Kranich i sortsforsøgene er angrebet kraftigt. Fra Haderslev skriver N. P. Bladt, at der findes ubetydelige angreb i Solid, Starke og Clement, men usædvanlig stærke angreb i Kranich.

Fra Fyn skrives ligeledes om kraftige angreb i de enkelte Kranich-marker der findes, men at der i de øvrige sorter kun findes ret svage angreb, som skønnes uden betydning (Lausten Hansen, Svendborg; Arne Hansen, Odense; P. Bruun Rasmussen, Næsby; Mogens Jakobsen; Odense, og Helge Rasmussen, Nyborg).

Fra Sjælland omtales ligeledes meget kraftige angreb i de enkelte Kranich-marker samt i sortsforsøg med parceller af Kranich. Af de andre dyrkede sorter synes angrebene at være kraftigst i Holme, medens angrebene de fleste steder i sorterne Solid og Starke samt Clement synes at være af svagere karakter (H. Bertelsen, Nykøbing Sj.; H. Jensen, Asnæs; Søren Christiansen, Kalundborg; Stanley Jørgensen, Høng; Svend Eg, Sorø; Aage Mølgaard, Slagelse; Peder Pedersen, Skælskør; Sv. Stanley Hansen, Næstved; Aage Madsen, Stevns; J. E. Hermansen, Højbakkegård, og N. O. Larsen, Frederikssund). Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at Kranich er slemt angrebet, men at arealet er meget lille med denne sort. Sorterne Holme, Sture og Nanna samt Starke II er nu set ret stærkt angrebne, men kun i enkelte marker. I Clement er der set angreb i en enkelt mark, hvorimod Solid kun synes at have svage angreb. Frits Christensen, Rønne, skriver: „Angreb af gulrust har hele juni måned overalt på Bornholm været meget stærkt i sorten Kranich, men kan dog også findes på sorterne Starke og Solid. I disse sorter er der endnu ikke fundet marker, som har været gule helt op på fanebladet“.

Alt i alt bedømmes gulrust-angrebet for landet som helhed som langt svagere end i de 3 foregående år, takket været den mindre dyrkning af de

meget modtagelige sorter som Kranich og Cato, men der er ingen tvivl om, at mere vil kunne nås, såfremt de meget modtagelige sorter helt går ud af dyrkning. Angrebets styrke og udbredelse fremgår af følgende tal fra indberetningerne sammenlignet med de 3 foregående år:

	Antal indberetninger	Ingen angreb	Sjældne angreb heraf stærke		Alm. udbredt heraf stærke	
1972	92	20	30	12	50	13
1973	88	5	14	11	81	60
1974	91	15	22	13	63	29
1975	78	37	33	14	30	5

I vårhvede-markerne er der ikke set angreb af betydning.

Gulrust i byg er konstateret i enkelte marker i de sydlige landsdele. Henning Petersen, Ærø, omtaler meget kraftige angreb i de fleste bygmarker på øen. De første angreb blev set i sorten Lami, men angrebene er nu set i alle sorter. På Lolland-Falster findes der ligeledes stærke angreb i enkelte bygmarker.

Bygrust (*Puccinia hordei*) er bl. a. på Lolland-Falster set med yderst svage angreb i enkelte marker. J. E. Hermansen, Tåstrup, skriver, at der på Højbakkegård kan findes spor af bygrust på vårbyggen, og at der ikke findes bygrust i væksthuse eller andre steder i år.

Byggens stribesygge (*Helminthosporium gramineum*) forekommer i år ret udbredt i bygmarkerne landet over. Ved undersøgelser foretaget af Statens plantepatologiske Forsøg er der konstateret følgende pct. marker med angreb af stribesygge. Tallene i parentes angiver angrebsprocenterne for de tilsvarende egne i 1974. Med enkelte undtagelser er tallene baseret på 100 undersøgte marker: Køgeegnen 19 (12), Holbækegnen 25 (19), Ringstedegnen 16 (19), Roskilde-Ballerup 4, Nordsjælland 6, Nordfalster 9, Vestfyn 13 (3) Østfyn 12, Als, Sønderjylland 15 (5), Haderslev-Kolding 5, Horsens-Juelsminde 48. I langt de fleste angrebne marker forekom der kun enkelte planter med stribesygge. Kun i få tilfælde fandtes 1 pct. planter og derover med stribesygge. En undtagelse herfra er området Hornsyld/Klaking/Barrit, hvor der i 20 pct. af de undersøgte marker fandtes mere end 1 pct. planter med stribesygge. I flere marker i dette område forekom 20-50 pct. angrebne planter, og i et enkelt tilfælde ca. 70 pct. planter med stribesygge.

Fra flere sider omtales ret udbredte angreb, dog kun med få angrebne planter. Hvor der omtales kraftigere angreb nævnes det altid, at der er tale om uafsvampet sædekorn af egen avl anvendt i fra 2 til flere år (Knud Jensen, Skive; Erik Fredenslund, Kolind; Aage Sørensen, Galten; Poul E. Andersen, Horsens; H. Dollerup-Nielsen, Herning; J. J. Jakobsen, Grindsted; Mo-

gens Jakobsen, Odense; Stanley Jørgensen, Høng, og Sv. Stanley Hansen, Næstved).

Nøgen bygbrand (*Ustilago nuda*) synes at optræde med noget mere udbredte angreb end i de nærmest foregående år. Ved undersøgelser foretaget af Statens plantepatologiske Forsøg i ca. 700 bygmarker (Midtsjælland, Fyn, Syd- og Østjylland) blev der konstateret angreb af nøgen bygbrand i ca. 50 pct. af markerne. Dog fandtes der angrebne planter i næsten alle de undersøgte marker på Sundeved. Der var i de fleste tilfælde kun tale om svage angreb. I enkelte marker omkring Sundeved samt i en del marker ved Roskilde fandtes der dog op til 3 pct. angrebne planter.

Sv. Stanley Hansen, Næstved, skriver, at der i år synes at være noget mere nøgen brand end normalt, og at det især er i sorten Nordal, angrebene ses. I enkelte tilfælde findes der op til 5 pct. angrebne planter i marken. Aage Madsen, Rødvig, omtaler ligeledes enkelte marker, især Nordal, som er meget stærkt angrebet af nøgen bygbrand.

Byggens skoldpletsyge (*Rhynchosporium secalis*) har i det meget tørre vejr været helt uden betydning.

Bælplanter

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) er kun konstateret i enkelte, ældre lucernemarker. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver: „I de kransskimmel-resistente sorter er ikke set angreb selv i 3. års lucernemarker, og de andre modtagelige sorter er nu ude af dyrkning“.

Bederøer

Sandflugt og haglskade. Martin Christensen, Sindal, skriver, at mange roemarker har haft svært ved at komme i gang, og d. 13. juni gik det igen ud over en hel del roemarker, og en del landmænd måtte ud at så roer for 3. gang. Sidst i maj og først i juni kom der en hel del haglbyger, og roerne stod mange steder svækket af hagl, hvortil føjede sig en gang sandflugt.

Væltesyge har også i juni måned været almindelig i adskillige bederoemarker landet over. H. Baltzer Nielsen, Hjørring, skriver: „Væltesyge forekommer i ret stort omfang, hvilket er at vente efter det meget urolige vejr med usædvanlig mange blæstdage i maj/juni måned. Dette i forbindelse med regulære jordfygninger har medført, at egnens roemarker stort set er af ringere standard end normalt. Mange landmænd har omsået roer op til 3 gange“.

Også fra andre egne omtales væltesyge, som ofte udelukkende er en følge af kraftig blæst (Erik Fredenslund, Kolind; J. A. Jacobsen, Ringkøbing; Lausten Hansen, Svendborg; Hans Bertelsen, Nykøbing Sj., og Stanley Jørgensen, Høng).

Lyspletsyge (manganmangel) bedømmes som ret udbredt, men hovedsagelig med svage angreb.

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium spp.* o. a.) S. Andreassen, Lemvig, skriver: „Der er i slutningen af maj med det fugtige og kolde vejr optræk til udbredt rodbrand i bederoemarkerne, men det varmere og tørre vejr i juni har bevirket, at det ikke blev så slemt“. Poul E. Andersen, Horsens, skriver: „Inden varmen satte ind, blev der set mange angreb af rodbrand, ofte hvor der var sprøjtet flere gange med ukrudtsmiddel, og vel også i forbindelse med de meget lave nattemperaturer omkring 1. juni. Bederoerne har hidtil nydt godt af varmen“. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at rodbrand ikke er almindelig, og at det kun er set i enkelte marker.

Bedeskimmel (*Peronospora schachtii*) er kun set med yderst svage, betydningsløse angreb, bl. a. på Lolland (Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Tørke. Jens Kirkegaard, Brædstrup, skriver, at den lange og vedvarende tørke har været medvirkende til, at vårrapsmarkerne, der ellers tegnede lovende, nu på det nærmeste er bortvisnede.

Kålbrok (*Plasmodiophora brassicae*). B. Maybom, Løgumkloster, skriver, at kålbrok i kålroer ses ret almindeligt.

Rodbrand i kålroer har været ret udbredt, men hovedsagelig med svage angreb. Poul Olsen, Hobro, skriver, at der i juni måned er set en del rodbrand i kålroer. S. Andreassen, Lemvig: „De få kålroemarker, der findes her på egnen, er næsten alle stærkt angrebne af rodbrand. Den kraftige storm i forsommeren har givetvis været medvirkende til at udtynde plantebestanden ved at knække roden over“.

Kartofler

Fremspiring bedømmes som meget vekslende. Mange partier har fremspiret meget dårligt. Kaj Pedersen, Dybvad, skriver således, at der i en del marker kun er fremspiret omkring 50 pct., specielt i Bintje og Octavia. Aage Bach, Tylstrup, skriver, at fremspiringen er god og ret ensartet, og at der kun har været svage angreb af rodflitsvamp. Jørgen Kristensen, Skive og O. Th. Nielsen, Viborg, skriver, at der mange steder har været tale om en meget dårlig fremspiring. Erik Fredenslund, Kolind: „Både spisekartofler og fabrikskartofler spirer lige fra særdeles godt til særdeles dårligt. Den dårligste fremspiring synes som regel at kunne spores tilbage til læggematerialet“. H. Dol-

lerup-Nielsen, Herning: „Fremspiringen har ikke været så god som ønskeligt, men iøvrigt meget forskellig fra sted til sted. Der er marker som står regelmæssigt og uden huller i rækkerne, og andre marker som står med mange spring, hvor der helt mangler planter, eller planterne er små og svage. Dette skyldes i nogen grad rodfiltsvamp, men tilsyneladende mere at læggekartoflerne har været syge af *Phoma*-rød. En avler meddelte, at der manglede 30–40 pct. i rækkerne“. Per Svenstrup, Brande, skriver: „Langsom og uensartet fremspiring. En del knolde er rådnet i jorden, og der er en hel del sortbensyge og mange svage planter“. J. J. Jakobsen, Grindsted: „Fremspiringen har mange steder været meget dårlig, og det er ikke ualmindeligt, at der kun er omkring halv plantebestand. Jeg har i år været ude for, at der kun er ca. 10 pct. normale planter. Læggekoldene er rådnet i jorden, og såvidt vi kan se er *Phoma* den dominerende årsag. *Fusarium* og rodfiltsvamp spiller tilsyneladende en mindre rolle i år“. Chr. Christensen, Holbæk: „Aldrig har jeg fået så mange klager over dårlig spiring, især i indkøbte jyske læggekartofler“. N. O. Larsen, Frederikssund: „Fremspiringen har været elendig. 30–50 pct. manglende planter kan findes i uhyggeligt mange marker. Selv i marker, hvor læggekartoflerne blev leveret ca. 8 dage før lægning, har der været en elendig fremspiring, og der har i så at sige alle tilfældene været tale om jyske læggekartofler“.

Rynkesyge (*Solanum virus 2 (Y)*). N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at der findes væsentlig mere rynkesyge end normalt, navnlig hvor der er tale om egen, sjællandsk avl af læggekartofler. Vækststandsningen sker for sent, og for mange sjællandske avlere betragtes læggekartofler som „frasortering“ fra spisekartofler.

Sortbensyge (*Pectobacterium carotovorum* var. *actrosepticum*) bedømmes som ret udbredt. H. Baltzer Nielsen, Hjørring, skriver, at sortbensyge findes lidt mere udbredt end sædvanligt og kan i mange tilfælde sættes i forbindelse med den varme og fugtige vinteropbevaring. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver: „Sortbensyge er almindeligt forekommende og synes at være af noget sværere grad end i de nærmest foregående år“. G. Bank Jørgensen, Give, skriver, at sortbensygen er ret almindeligt udbredt og med tidlige angreb, og i enkelte marker findes der endog stærke angreb. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver: „Endnu holder sortbensygen sig lidt tilbage, men jeg har set marker med sorten Octavia, hvor den var godt i gang, og i kontrolmarken i Vandel var der den 25. juni ret almindeligt udbredte symptomer, uden at det synes at være katastrofalt“. N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at der findes langt mere sortbensyge, end vi plejer at se, og at det hovedsageligt er i det jyske læggemateriale.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) er ikke konstateret i juni måned.

Kartoffelrodflitsvamp (*Corticium solani*) bedømmes som noget mere udbredt end de foregående år, men dog fortrinsvis med svage angreb. Per Svenstrup, Brande, skriver, at der findes en hel del rodflitsvamp, men at det ikke synes at være mere end normalt. Formentlig har det varme, tørre vejr modvirket angrebene. N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at der findes mere rodflitsvamp end sædvanligt, idet kartoflerne blev lagt for tidligt i kold og fugtig jord, samtidig med at jorden var kølig lang tid efter lægningen.

Ole Bagger.

Sygdomme på havebrugsplanter

Frugtræer og frugtbuske

Tørken og varmen har været et alvorligt problem. Mere end halvdelen af de forespørgsler, som vi har fået, har haft direkte eller indirekte forbindelse hermed. Om dette emne citeres: „Den voldsomme varme og tørke ses endnu forbavsende lidt på træerne, men navnlig kirsebærrene vil næppe kunne undvære regn ret meget længere uden alvorlige følger, dels i form af direkte tørkevirkninger og dels i form af angreb af spindemider og meldug, og på nogle pæresorter bladsvidninger som let kan gøre indeværende års avl værdiløs“ (Fyn og øerne, Aage Lauritsen).

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) har ikke betydet noget ifølge indberetterne. Det er imidlertid vor opfattelse, at der findes en del grenskurv rundt omkring.

Pæreskurv (*Venturia pirina*). Kun Eyvind Thorsen (hele landet) har konstateret sygdommen hos de fleste sorter. Han meddeler desuden, at yngre træer også synes at være angrebet. Herfra kan oplyses, at der er set temmelig meget grenskurv i sorten Bonne Louise og Clara Frijs.

Æblemeldug (*Podospaera leucotricha*) omtales således: „Begyndende angreb i skudspidser af Cortland m. fl. i planteskolerne“ (Sjælland, Henrik Nielsen). „Meget stærke angreb på æbler“ (Fyn, S. Thorup). „Trives overvældende godt. En total bekæmpelse i de særligt modtagelige sorter kan næppe ses, men det bør påpeges, at der findes plantager, som, trods alle vanskeligheder, kommer nær til dette ideal“ (Fyn og øerne, Aage Lauritsen). „Meldug er slem på æbletræerne“ (Sønderborg, Carl Hansen).

Æblekræft (*Nectria galligena*) er stærkt udbredt. Det er især gået ud over sorterne Rogers og McIntosh. Vi formoder, at årsagen skal søges i det lange, fugtige efterår. Det understreger betydningen af vigtigheden af grundige efterårssprøjtninger. Benomyl (Benlate) og captafol har vist sig meget virksomme over for sygdommen.

Stikkelsbærrøber (*Sphaerotheca mors-uvae*) er yderst udbredt – langt mere end sædvanlig i stikkelsbær.

Grå monilia (*Monilia laxa*) er slem ifølge de fleste indberettere: „Mange steder er der meget stærke angreb, og andre steder er man helt sluppet for angreb. Normalt blomstrer kirsebærrene her på egnen 8 dage tidligere end helt ude ved Klinten, og så kan der jo let blive forskel på vejret i blomstringstiden. Der er også stor forskel på modstandsdygtigheden. Jeg kender kirsebærhaver, hvor der aldrig har været angreb af grå monilia“ (Østsjælland, Philip Helt). „En del tilfælde er iagttaget – men ikke værre end så ofte før“ (Odense, Grethe Vembye). „Set i surkirsebær, især i haverne. Benlate ser ud

til at være godt“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Takket være de systemiske svampe- midler er vore plantager helt fri for angreb“ (Fyn, S. Thorup). „Stærke angreb i sødkirsebær og skyggemorel. Alle kirsebær står med ret få blade og masser af tørre kviste“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke). „Det har været lige op over. Usprøjtede træer er slemt medtaget, og mangelfuldt sprøjtede træer har lettere angreb“ (Sønderborg, Carl Hansen). „Jo, den er stadig alvorlig, hvor der ikke sprøjtes“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Grønsager

Meldug på jordbær (*Sphaerotheca macularis*). Til trods for det varme og tørre vejr har sygdommen ikke fået nogen større betydning set på landsplan. Vi bringer nogle citater: „Kun bemærket få angreb“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Mærkværdigt nok har jeg endnu ikke set angreb af meldug på jordbær. Vejret har da ellers været tørt nok“ (Østsjælland, Philip Helt). „Er begyndt i Zefyr på Møn, men har intet hørt fra Frederiksborg amt endnu“ (C. T. L. Worm). „Meget slemt i de tidlige sorter“ (Fyn, S. Thorup). „Begyndende meldug“ (Årslev, K. Henriksen). „Kun set et par angreb på Zefyr“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke). „Det startede alvorligt i Zefyr, men med bl. a. Tecto har sprøjning hjulpet“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Gråskimmel på jordbær (*Botrytis cinerea*). Intet er så galt, så det ikke er godt for noget. Gråskimmel har overhovedet ikke haft chancen for at få fat i jordbærrene i år, fortalte en konsulent. Vi har kun haft ganske få forespørgsler vedrørende dette emne.

Prydplanter

Tørkeskader kombineret med store temperaturudsving i begyndelsen af juni, kombineret med kastevinde fra øst – der har forvoldt store skader på sartere prydbuske og -træer f. eks. *Acer palmatum atropurpurea*, flere japan- ske kirsebærssorter, lærk m. fl. – mest udpræget i Østjylland“ (hele landet, Eyvind Thorsen).

Rosenmeldug (*Sphaerotheca pannosa*). Vi citerer: „Mange – især storblomstrede – er angrebne“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Der har været mange og stærke angreb af meldug på roser på friland – mest på slyngroser. Men det ser ud til, at angrebene er knapt så voldsomme, som de var i 1974. – Har der været for lidt nattedug?“ (Østsjælland, Philip Helt). „Endnu ingen angreb på roserne i planteskolerne – derimod på *R. multiflora* 1/0 og 1/1“ (Sjælland, Henrik Nielsen). „Oversraskende svage angreb indtil nu“ (Odense, Grethe Vembye). „Ikke endnu“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Angrebet har ikke været nær så slemt som sidste år, men det varierer meget efter vækstforhold og sort“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke). „Det ses endnu mindre end normalt, men med tørken kommer sygdommen vel til udbrud“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Frank Hejndorf.

Skadedyr på landbrugsplanter

Korn og græs

Havrenematoden (*Heterodera avenae*) har for landet som helhed kun optrådt med forholdsvis svage angreb. Martin Christensen, Sindal, skriver, at der dér på egnen er set en hel del angreb af havrenematoder. Det er gået hårdest ud over de jorder, hvor den rigelige regn i pinsen og sidste halvdel af maj bevirkede en standsning af rodudviklingen, så planterne ikke rigtigt har kunnet komme igang igen. På de lettere jorder, hvor regnen ikke har generet rodudviklingen, er problemet ikke nær så stort. H. Baltzer Nielsen, Hjørring, skriver, at angreb forekommer i bredt omfang, men kun i enkelte tilfælde af særlig betydning. Hvor nematoder tidligere har været til alvorlig gene, er brug af resistente sorter slået godt igennem. N. Stigsen, Ulfborg: „Pletvis stærke angreb er konstateret i enkelte marker. I øvrigt synes angrebene af havrenematoder at brede sig fra år til år her på egnen. Nematodresistente bygsorter bør afløse de nuværende modtagelige hovedsorter“. J. J. Søndergaard, Silkeborg: „Hvor såvel byg som havre „trykker“ sig i pletter, viser det sig ofte at være en følge af havrenematodangreb“.

Kornbladlusen (*Macrosiphum avenae*), havrebladlusen (*Rhopalosiphum padi*) og græsbladlusen (*Metopolophium dirhodum*) begyndte først i midten af måneden at vise sig i kornmarkerne, og i de sidste dage af juni måned skete der i de sydlige landsdele en ret kraftig opformering, både i vår- og vintersæden. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver: „Først i slutningen af juni måned har der vist sig svage angreb. Generelt har angrebene indtil nu været meget svage“. Frits Christensen, Rønne: „Bladlus i korn kan her sidst i juni måned findes næsten overalt på Bornholm. Angrebet er stærkest på Østbornholm, hvor flere landmænd overvejer at gå i gang med at sprøjte de sent såede vårsædarealer. Man er imidlertid afventende på grund af det kølige vejr her sidst på måneden, som man håber vil standse opformeringen“.

Kornbladbillen (*Lema spp.*) og deres larver har i enkelte kornmarker optrådt med ret kraftige angreb (Poul Olsen, Hobro; Tage Andersen, Skanderborg, og Erik Christensen, Løgumkloster).

Stankelben (*Tipula paludosa*). Stankelbenlarver har i første halvdel af juni måned raseret en del vårsæd- og græsmarker (Poul Olsen, Hobro og Kr. Jensen, Kibæk).

Sadelgalmyggen (*Haplodiplosis equestris*). Æglægning af sadelgalmyggen er kun konstateret i meget begrænset omfang, og det ser ud til, at der ikke bliver angreb af betydning i år af sadelgalmyggen.

Fritfluen (*Oscinella frit*) er kun konstateret med enkelte angreb i sent såede marker.

Bælgplanter

Kløversnudebiller (*Apion spp.*). Frits Christensen, skriver: „I enkelte marker med hvidkløver til frø blev der midt i måneden fundet mange kløversnudebiller, hvor der ikke forebyggende var sprøjtet med parathion før begyndende blomstring“.

Bederøer

Roenematoden (*Heterodera schachtii*). Der er ikke bemærket angreb i juni måned.

Bladtæger (*Lygus pabulinus*, *Calocoris norvegicus* o. a.) har i mange bederoemarker optrådt med ret udbredte angreb, navnlig langs løvhegn (Jørgen Kristensen, Skive; A. Mortensen, Gram; Svend Eg, Sorø, og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Bedelusen (*Aphis fabae*) blev i bederoemarkerne først fundet den 24. juni på Sydfalster, Vestlolland, Alsted og i Sønderjylland. Den meget sene tilflyvning til bederoemarkerne stemmer med den meget ringe overvintring, der blev fundet på benvedlokaliteterne i foråret, hvor der kun blev fundet overvintrede bedelus på 4 lokaliteter af i alt 125 undersøgte.

Ferskenlusen (*Myzus persicae*) blev første gang konstateret i bederoemarkerne den 17. og 18. juni, henholdsvis ved Lyngby og Studsgård. I sidste halvdel af juni måned skete der i det varme vejr ret kraftig opformering, således at ferskenlusen fandtes ret udbredt på Øerne og enkelte steder i Jylland, bl. a. Djursland. Angrebene må imidlertid for juni måned betegnes som svage.

Den matsorte ådselbille (*Blitophaga opaca*) har været ret almindelig udbredt, men hovedsagelig kun optrådt med svage angreb, især langs hegn og skove.

Viklerlarver (*Cnephasia spp.*) er konstateret i enkelte bederoemark landet over, men fortrinsvis med svage angreb, hvor en bekæmpelse ikke har været påkrævet.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*) er set i enkelte bederoemark landet over. Kr. Jensen, Kibæk, skriver, at der i en bederoemark, hvor det er 2. år i træk, der er roer, er set ret mange angrebne planter, der står og visner på grund af larvens tilstedeværelse i roen. B. Maybom, Løgumkloster, omtaler ligeledes pletvise angreb, enkelte ret kraftige. Aage Madsen, Rødvig,

skriver, at der i år har været flere små angreb, altid langs haver, hegn eller skov og kun ca. 3-10 rækker inde i marken.

Bedefluen (*Pegomyia hyoscyami*). I begyndelsen af juni måned fandtes der en del æglægning rundt omkring i landet, men angrebet af larver betegnes overalt som svagt og uden større betydning.

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Kålthripsen (*Thrips angusticeps*) har været ret almindeligt udbredt, men alvorlig skade er kun set på omsåede kålroer (K. Jessen, Skive og H. Rasmussen, Nyborg).

Glimmerbøssen (*Meligethes aeneus*) har optrådt i vårrapsmarkerne med ret tydelige og stærke angreb. J. Kr. Aggerholm, Ålborg, skriver: „Angreb findes overalt i rapsmarkerne, og jeg vil karakterisere angrebene som gennemgående stærke og tidlige. Gentagne sprøjtninger har været nødvendige i de fleste marker“. Poul Olsen, Hobro: „Meget kraftige og ret tidlige angreb af glimmerbøsser er set i alle vårrapsmarker. Inden blomstringen har det været nødvendigt med 2 gange bekæmpelse, mod at vi normalt kan klare os med 1 gang lige før blomstringen“. H. Bertelsen, Nykøbing Sj., skriver: „Det varme, tørre vejr har givet stærke invasioner i alle vårrapsmarker. Blomstrende „agerkål“ har gjort bekæmpelsen med parathion vanskelig, og det har knebet med at kunne fremskaffe methoxychlor“. W. Nøhr Rasmussen, Hillerød: „Vårrapsens langsomme vækst på grund af tørken har givet glimmerbøsserne gode muligheder for stærke angreb, og de har udnyttet dem“.

Jordloppe (*Phyllotreta spp.*). Angrebene bedømmes som ret udbredte, men overvejende med svage angreb.

Skulpesnudebillen (*Ceutorrhynchus assimilis*) har i vinterrapsen optrådt med forholdsvis stærke angreb, medens angrebene i vårrapsen synes at være svage (Tage Andersen, Skanderborg; Poul E. Andersen, Horsens; B. Maybom, Løgumkloster; P. Bruun Rasmussen, Næsby; Søren Christiansen, Kalundborg; Svend Eg, Sorø, og E. Holm Hansen, Tystofte).

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*) er kun enkelte steder i landet set med svage angreb i sidste halvdel af juni måned (Jørgen Kristensen, Skive og B. Maybom, Løgumkloster).

Skulpegalmyggen (*Dasyneura brassicae*) har i enkelte vinterrapsmarker optrådt med ret kraftige angreb (B. Maybom, Løgumkloster; P. Bruun Rasmussen, Næsby, og E. Holm Hansen, Tystofte).

Varsling for skulpegalmyggens 2. generation blev udsendt den 25. juni, på grund af konstateret flyvning i enkelte luftruser, opstillet i vinterrapsmarker.

Den lille kålflue (*Chortophila brassicae*) findes med ret kraftige angreb i adskillige kålroemarker. O. Th. Nielsen, Viborg, skriver således: „Ret udbredte angreb af den lille kålflues larve, der sammen med den stærke tørke gør, at skaden bliver meget iøjnefaldende“. J. J. Søndergaard, Silkeborg: „I enkelte marker findes der nu stærke angreb af den lille kålflues larve. De angrebne planter fik et karakteristisk blå udseende, hvor larverne angreb lige under jordoverfladen“. Per Svenstrup, Brande: „Kålroearalet er ret kraftigt udvidet i år, og der har indtil nu været set ret udbredte angreb af den lille kålflues larver, der sammen med tørken generer roerne meget“. C. Poulsen, Rødekro, omtaler ret omfattende og i flere tilfælde ødelæggende angreb i mange kålroemarker“. Arne Hansen, Odense, omtaler ligeledes, at der tilsyneladende er kraftigere angreb af kålfluelarver i kålroemarkerne end sædvanlig. N. B. Bagger, Ringe, skriver ligeledes, at angreb af kålfluelarver har været meget ondartet i år, idet det meget tørre og varme vejr har medvirket til, at angrebet er blevet mere alvorligt end sædvanlig. Helge Rasmussen, Nyborg, omtaler ligeledes en del kålroemarker, der er ret stærkt generet af kålfluelarverne. Erik Matthiesen, Samsø, skriver, at der er iagttaget enkelte svage til stærke angreb i blomkål og kålroer.

Kartofler

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). Statens Plantetilsyn har den 26. juni fundet 1 coloradobille på kartoffelgengroninger i en mark ved Varming nær Ribe. Der er ikke fundet yderligere coloradobiller i juni måned.

Knoporme (*Agrotis spp.*). Flyvningen af ageruglen og udråbs-tegnsluglen har ifølge lysfældefangsterne været ret sparsom i juni måned.

Gulerødder

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Harald Jensen, Asnæs, skriver, at angreb af gulerodsfluer blev set i haver først i juni måned, men at der endnu ikke er konstateret angreb i markerne.

Ole Bagger.

Skadedyr på havebrugsplanter

Frugttræer og frugtbuske

Blodlusen (*Eriosoma lanigerum*) på frugttræer. Bortset fra 2 indberettere anses disse insekter ikke som værende et problem. Vi bringer de to citater: „Enkelte angreb rapporteret allerede“ (Fyn, Sigurd Thorup). „Er begyndt at vise sig på de sædvanlige steder“ (Sønderborg, Carl Hansen).

Bladlus (*Aphididae*) har været meget udbredte på frugttræer i private haver, men har ikke været til gene i erhvervsplantager.

Blommehvepsen (*Hoplocampa fulvicornis*) kombineret med frost i blomstringstiden resulterer i stærkt nedsat udbytte i år. Vi citerer: „Ret kraftige angreb – på småtræer har de nogle steder taget alt, hvad frosten havde efterladt“ (Odense, Grethe Vembye). „Hvepsen og kulde i blomstringen gør, at vi får en lille blommehøst“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Kun nu ganske få angreb, men der er også kun sat ganske få blomster og mirabeller i år på grund af overanstrengelse sidste år og frost i blomstringstiden“ (sydl. Sønderjylland, M. Surlykke).

Pæregalmuggen (*Contarinia pyrivora*) er kun af betydning i privathavebruget. Herom indberettes: „I en have var ca. 75 pct. af pærerne ødelagte, og der var ikke mange pærer i forvejen“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Ikke i plantager, men de breder sig i haverne“ (Sønderborg, Carl Hansen).

Frugttræspindemiden (*Panonychus ulmi*). På trods af varme og tørke er disse skadedyr ikke udbredt. Vi bringer nogle citater: „Begynder at dukke op i den voldsomme varme og tørke, selv om den meget påkrævede meldegbekæmpelse bidrager til at moderere angrebene“ (Fyn og øerne, Aage Lauritsen). „Starten så voldsom ud, men i øjeblikket ikke særlig slemt“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Breder sig i de fleste plantager og kræver ekstra sprøjtning“ (Sønderborg, Carl Hansen). „I privathaverne er kun de træer, der står meget stærkt udsat for solen, angrebne. I de almindelige frugthaver ved gårdene ses ikke meget“ (sydl. Sønderjylland, M. Surlykke).

Grønsager

Løgfluen (*Hylemya antiqua*) er under temmelig stærk udvikling. Se følgende indberetninger: „Mange angreb i skalotter“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Der er spredte, kraftige angreb, særlig i kepaløg. Forebyggende midler for lidt anvendt i småhaverne“ (Esbjerg-Varde m. v., M. Sørensen). „Har de sidste par dage set angreb på skalotter i haverne“ (Østjylland, Olav Povlsgaard). „Angreb på skalotter kun i få marker, hvor der tidligere er konsta-

teret angreb. Måske er der en tendens til, at løgfluerne holder mest af varm sandjord“ (Nordjylland, J. Fich).

Gulerodsfluen (*Psila rosae*) uden større betydning. Vi citerer: „Begrænsede lokale angreb“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Tidlige angreb er meget skånsomme“ (Esbjerg-Varde m. v., M. Sørensen). „Vist uden større betydning, idet kun et par haveejere har henvendt sig, og jeg har ikke set betydende angreb“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Kålfluen (*Hylemya brassicae*) er meget alvorlig. Se følgende indberetninger: „Meget stærk æglægning i udplantet blomkål. Gentagne behandlinger med kemiske bekæmpelsesmidler har dog holdt angrebene nede“ (Årslev, K. Henriksen). „Blomkål i haverne er faktisk helt umulig at dyrke i sommer på grund af kålfluelarver“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Er muligvis noget mere alm. og ondartet end tidligere år. Forebyggende midler anvendes for lidt i småhaverne“ (Esbjerg-Varde m. v., M. Sørensen). „I havernes blomkål er de alvorlige“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

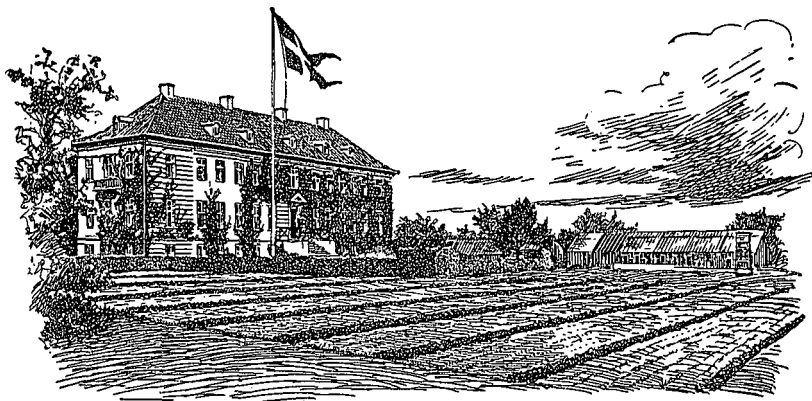
Prydplanter

Bladlus (*Aphididae*) på stedsegrønne har været alvorlig, ikke mindst fordi tørken samtidig nedsætter træernes modstandsevne, hvorved nåle-fald lettere indtræder. Vi citerer: „Meget varierende angreb spredt over hele området, undtagen hvor der tidligt blev sprøjtet“ (Nordsjælland, E. Klubien). „Sitkalusens spor ses tydeligt på *Picea pungens* i planteskolerne; et enkelt sted er også *Picea omorica* „mærket“. Fritlevende lus ses på *Abies* flere steder og et enkelt sted på *Picea glauca*. Galledannende lus på *Picea* synes foreløbig mindre udbredt i år“ (Sjælland, Henrik Nielsen). „Hvid- og rødgran samt *Picea pungens* kraftigt angrebet, hvor der ikke er sprøjtet. Enkelte omoricagrøner er også medtaget“ (Odense, Grethe Vembye). „De findes mange steder, især på blågran“ (Østjylland, Olav Povlsgaard). „Spredte angreb, især konstateret på hvidgran og ædelgran“ (hele landet, Eyvind Thorsen).

Bladlus (*Aphididae*) på andre prydplanter har været stærkt udbredte. Vi bringer nogle citater: „Roserne synes at være plaget på flere lokaliteter, det samme gælder for flere *Cotoneaster*“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „De tidlige angreb, som blev sprøjtet, har tilsyneladende været lette at stoppe helt; nu er der ved at komme lidt og spredt igen“ (Nordsjælland, E. Klubien). „Bladlusangreb er almindelige på forskellige stauder; i mindre grad på prydbuske, bortset fra roser, som har været „normalt“ angrebet (Esbjerg-Varde m. v., M. Sørensen). „De har ellers ikke været slemme, men de sidste dages varme har givet dem gode vilkår, – der er mange vingede lus“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Frank Hejndorf.

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

487. Juli 1975

Der blev for juli måned modtaget indberetninger fra 78 medarbejdere; endvidere blev der fra Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby besvaret 77 forespørgsler og fra Statens forsøgsstation Studsgård 174 forespørgsler.

Vejret. Det meget fine sommervejr fortsatte i juli måned. I sidste halvdel af måneden (begyndende den 12.) faldt en tiltrængt, men meget uens fordelt nedbør, mest i form af byger, og med enkelte torden- og haglbyger imellem.

Temperaturen. De enkelte ugers middeltemperatur blev med normalen i ( ): 16,1 (15,9), 18,2 (16,3), 16,7 (16,5), 15,7 (16,6).

Nedbør. Juli måned blev ret tør, og for hele landet målt kun 43 mm nedbør mod normalt 74 mm.

Fordelingen i de enkelte amtskommuner blev med normalen i ( ): Nordjylland 44 (72), Viborg 39 (77), Århus 41 (72), Vejle 38 (79), Ringkøbing 37 (80), Ribe 37 (82), Sønderjylland 49 (80), Fyn 52 (66), Vestsjælland 45 (65), Frederiksborg-København-Roskilde 50 (73), Storstrømmen 37 (68), Øerne 46 (68), Jylland 42 (77) og Bornholm 32 (60).

Sygdomme på landbrugsplanter

Korn og græs

Tørken har præget korn- og græsmarkerne på de letteste jorder. Søren Nørlund, Aulum, skriver: „Tørken er den altdominerende udbyttebegrænsende faktor. Mange landmænd vil kun avle halv afgrøde i kornmarkerne, og græsmarkerne ser meget sløje ud. Her på egnen har vi kun fået 65 mm regn siden den 1. maj“. J. J. Søndergaard, Silkeborg: „Tørken har præget egnen stærkt i sommeren 1975, især på de lettere jorder, medens afgrøder på arealer med bedre bonitet har klaret sig nogenlunde“. Per Svenstrup, Brande: „Tørken er stadig det altdominerende problem, og nu begynder det at blive virkelig alvorligt. Kornet har svigtet, og græsmarkerne er nu igen nær visnegrænsen. Alt nyudlæg synes at være dødt“.

Havrerødsot (*Barley yellow dwarf*) er kun set med meget svage angreb i enkelte byg- og havremarker.

Meldug (*Erysiphe graminis*) har i vinterhvedemarkerne gennemgående været svage og uden betydning i 1975. I enkelte marker med Clement er der set noget stærkere angreb, som dog i det tørre, varme vejr ikke fik større betydning (Engelhart Jensen, Morsø og N. P. Bladt, Haderslev). A. S. Asmussen, Svendborg, skriver, at der kun i enkelte Clement-marker har været væsentligt angreb af meldug, og at Calixin-sprøjtningen under de meget tørre vejrforhold har svedet de øverste blade. H. Bertelsen, Nykøbing Sj., skriver, at der i enkelte vinterhvedemarker er set ret stærke angreb i de kraftigste partier i marken, selv om tørken ret hurtigt udviskede billedet. J. Marcussen, Næstved, omtaler ligeledes en del angreb, men kun i de stærkest gødede marker. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at meldugangrebene i hvede stagnerede med varmen i begyndelsen af juli, så angrebene må betegnes som ret svage.

I byg bedømmes angrebene som svage og uden større betydning i så godt som alle sorter. Erik Matthiesen, Samsø, skriver: „Meldug er set i mange marker i år, og det gælder især i sorten Tern, hvis resistens er stærkt faldende. Angreb er endvidere set i Nordal-byg, hvorimod Mona og til dels også Lofa er gået fri for angreb af meldug“. J. E. Hermansen, Højbakkegård, skriver, at der fandtes relativ kraftige, tidlige angreb i Tern-byggen, men at angrebene ikke har bredt sig i juli måned, så angrebene for hele sæsonen må betegnes som svage. I de meget modtagelige, men ikke dyrkede sorter, fandtes særdeles kraftige og tidlige angreb, der dog i slutningen af juni og juli måned har gjort sig væsentlig mindre gældende end sædvanlig. Fra Lolland-Falster skriver Kaj N. Eriksen: „Med det meget varme vejr i begyndelsen af juli måned stagnerede meldugangrebene i byggen ligesom for hvedens vedkommende. Generelt har angrebene været ret svage“. Fra Bornholm skriver Frits Christensen,

at der i området omkring Neksø er set svage angreb af meldug på Tern-byg, medens der på resten af øen ikke er set angreb af betydning.

Goldfodsyge (*Gaumannomyces (Ophiobolus) graminis*) har optrådt med svage angreb i vintersæden.

N. Engvang Hansen, Allingåbro, skriver, at Clement synes at lide mere af goldfodsyge end Solid, hvilket tydeligt viste sig i en mark, hvor begge sorter var anvendt.

Goldfodsyge har i byg og vårhvede fortrinsvis optrådt med svage angreb.

Af i alt 800 undersøgte stubprøver ved botanisk afdeling af både vinter- og vårsæd viste angrebene sig at være af svagere karakter end de foregående år.

Knækkefodsyge (*Cercospora herpotricoides*) har i vintersæden optrådt med forholdsvis stærke angreb, medens angrebene i vårsæden har været af svagere karakter. Af i alt 700 undersøgte stubprøver ved botanisk afdeling af både vinter- og vårsæd fandtes der navnlig i vintersæden ret kraftige angreb stærkt afhængig af sædskifte og lokalitet.

Nøgen bygbrand (*Ustilago nuda*) har været meget udbredt, men i de fleste tilfælde kun med op til 1 pct. angrebne planter. I enkelte tilfælde har der været tale om noget stærkere angreb, hvor angrebsprocenten er blevet bedømt til omkring 10 pct. Om angreb i de forskellige sorter nævnes i indberetningerne tiest sorterne Nordal og Lami, men også sorterne Salka, Mona, Varunda og Tern nævnes som angrebne.

Gulrust (*Puccinia striiformis*) har i de almindeligst dyrkede sorter været uden større betydning. Hvor der endnu dyrkes Kranich-hvede er der set meget stærke og ofte ødelæggende angreb, der tillige har været en stærk smitekilde til tilstødende hvedemarker. Fra Morsø skriver Engelhart Jensen, at der er set svage angreb i de enkelte Kranich-marker, der findes på Mors, men at angrebet dog ikke har nogen større betydning. Fra Viborgeggen skriver O. Th. Nielsen, at en enkelt Kranich-hvedemark var temmelig medtaget på trods af sprøjtning 3 gange med Calixin-maneb. En nabomark med sorten Nana Abed var helt fri for angreb. Chr. E. Lauridsen, Mariager, skriver, at Kranich-markerne er slemt angrebne, men at der i de øvrige sorter kun findes angreb af meget begrænset betydning. N. Engvang Hansen, Allingåbro: „Kranich-hveden er overalt meget stærkt angrebet, og jeg håber at Kranich og Cato snart går ud af dyrkning, idet de smitter nabomarkerne“. N. P. Bladt, Haderslev, skriver, at der findes meget stærke angreb i Kranich-hveden, hvoraf der endnu findes få marker. I de andre dyrkede hvedesorter findes kun svage angreb, men dog lidt stærkere i Clement. A. S. Asmussen, Svendborg, skriver, at der i de få Kranich-marker, som endnu findes, var tidlige og meget stærke angreb, medens de øvrige dyrkede sorter kun er angrebet i mild grad. I sortsforsøgene er givet følgende karakter af gulrust, hvor 0 er ingen angreb og 10 kraftigste angreb:

Solid 1,2, Holme 3,3, Sture 2,8, Kranich 7,8, Clement 1,0, Benno 0,2. J. Marcussen, Næstved, skriver, at der i Kranich har været ødelæggende angreb, men også at sorten Holme har været slemt angrebet. De øvrige sorter har kun været svagt angrebet. Kvælstofmængderne har også indflydelse på angrebets styrke, idet der findes stærkere angreb jo mere kvælstof, der er givet til marken. J. E. Hermansen, Højbakkegård, skriver, at der findes meget kraftige angreb i Kranich, medens der i Starke II kun findes spor til meget svage angreb med undtagelse af marker, der ligger op ad Kranich. Her kan der stedvis findes ret kraftige angreb. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at der på Lolland-Falster i begyndelsen af juli kunne findes gulrust i de fleste dyrkede sorter, og at angrebsgraden varierede meget. Den meget varme periode i juli måned hindrede imidlertid en videre udvikling, så gulrustangrebet generelt har været af begrænset betydning. Fra Bornholm skriver Frits Christensen: „Gulrustangrebet fortsatte ind i juli måned, og de Kranich-marker, der ikke blev sprøjtet, ser ikke ud til, at de ville give noget stort udbytte. Enkelte hvedeavlere har fundet behov for at sprøjte sorterne Solid og Starke mod gulrust, men det er nok tvivlsomt, om de får meget mere end sprøjteudgiften dækket. De få arealer, vi har med Holme-hvede her på øen, er derimod så stærkt angrebet, at arealerne burde været sprøjtet“.

Gulrust i byg er konstateret i adskillige marker i de sydlige landsdele, men angrebene bedømmes som uden større betydning for udbyttet (N. P. Bladt, Haderslev; A. S. Asmussen, Svendborg, og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.). Fra Højbakkegård skriver J. E. Hermansen, at der dér ikke er set gulrust, undtagen i nærheden af kunstigt inficerede parceller.

Bygrust (*Puccinia hordei*) er kun set med yderst svage angreb i enkelte marker i de sydlige landsdele. J. E. Hermansen, Højbakkegård, skriver, at der findes spor af bygrust i byggen på Højbakkegård, men at der ikke findes kunstigt inficerede parceller, ej heller bygrust i væksthush.

Byggens skoldpletsyge (*Rhynchosporium secalis*) har i de fleste steder i landet kun optrådt med ubetydelige svage angreb. I den nordlige del af Jylland synes der imidlertid, navnlig tidligere på sæsonen at have været noget stærkere angreb, især i sorten Tern og Zita (Aage Bach, Tylstrup; Engelhart Jensen, Morsø; A. Pedersen, Thisted; Chr. E. Lauridsen, Mariager, og Kr. Jensen, Kibæk).

Byggens sribesyge (*Helminthosporium gramineum*) har som omtalt i månedsoversigten for juni måned været ret udbredt i bygmarkerne. Søren Christiansen, Kalundborg, skriver således, at sribesygen er konstateret i alt for mange marker, selv i marker, hvor der efter såsædsemballagens påskrift skulle være foretaget bejdning med kviksvovl. Det ser ud som om, det er ubejdset udsæd i en i forvejen trykt emballage med bejdseadvarsel. Frist Chri-

stensen, Rønne, skriver: „Stribesyge findes fortsat mere udbredt i forskellige bygsorter, end vi hidtil har set. Vi har fundet svage angreb i et par sortsforsøg samt i et par arealer med Tern-byg allerede første år på egen avl. Det samme er fundet i både 2. og 3. års avl i Emir-byg samt i en enkelt mark med Lofa-byg“.

Bælgplanter

K r a n s s k i m m e l (*Verticillium albo-atrum*) har været uden større betydning i lucernemarkerne.

Bederøer

Virusgulst (*Beta virus 4*). De første angreb af virusgulst blev konstateret enkelte steder i landet i første halvdel af juli måned. N. B. Bagger, Ringe, skriver således, at der i begyndelsen af juli måned kunne ses svage angreb af virus i bederoemarkerne, og at det i resten af måneden har udviklet sig jævnt. Der har været meget lidt af skadedyr i roemarkerne, hvorfor der kun har været sprøjtet meget lidt, og det er jo muligt at denne besparelse hævner sig i løbet af efteråret“. Poul E. Andersen, Horsens, skriver ligeledes, at de første angreb af virusgulst nu kan ses i 1. års roemarkerne, hvor der ikke eller for sent er foretaget bekæmpelse af ferskenlusene. Sidst på måneden blev der set enkelte virusgulstangrebne roer ved Studsgård i Jylland, på Fyn og ved Haslev på Sjælland. På Ærø og Langeland blev der ligeledes sidst på måneden set en del virusgulstangrebne bederoer. På Ærø fandtes der en naturlig forklaring på de noget stærkere angreb, idet der lige op ad marken endnu fandtes en bederoekule meget stærkt inficeret af ferskenlus. Alt i alt bedømmes angrebene imidlertid som svage og startet relativt sent.

Bederust (*Uromyces betae*). J. E. Hermansen, Højbakkegård, skriver, at der ikke er konstateret bederust i 1. års marker på Højbakkegård, selv om der findes bederust i væksthuse. I parceller med 2. års bederoer overvintret på blivestedet ses ret kraftige angreb af bederust, som næppe stammer fra væksthuset. På Lolland-Falster er der i en enkelt bederoemark, liggende op til en frøroemark, set forholdsvis kraftige angreb af bederust (P. Kiel Larsen, Nykøbing Fl.).

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium spp.* o.a.) synes kun at forekomme med svage, ubetydelige angreb. A. Pedersen, Thisted, omtaler imidlertid, at der er alt for mange marker med rodbrand, hvilket i de fleste tilfælde kan henføres til mangelfuld kalkning, idet 70 pct. af vore jordprøver viser kalktrang.

Kartofler

Bladrullesyge (*Solanum virus 14*) og rynkesyge (*Solanum virus 2 (Y)*) bedømmes som ret udbredt i kartoffelmarkerne, men fortrinsvis med svage angreb. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver, at der tilsyneladende findes lidt stærkere angreb af rynkesyge end normalt, idet den stærke vækst i juli 1974 sikkert har tilsløret angrebet, så bortlugningen har været for dårlig, medens bladrullesygen bedømmes med „normale“ angreb uden større udbytte-mæssig betydning. Søren Christiansen, Kalundborg, skriver, at der i et enkelt tilfælde er konstateret 30–40 pct. af planterne med virussympotomer, og hvor udsæden var indkøbt fra Jylland i efteråret.

Sortbensyge (*Pectobacterium carotovorum* var. *atrosepticum*) bedømmes de fleste steder i landet som ret udbredt og ofte med stærke angreb (L. Hangaard Nielsen, Videbæk; Arne Anthonsen, Give, og Erik Matthiesen, Samsø). J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver, at katastrofale angreb, som vi så i 1974, helt er undgået i år, idet angrebene almindeligvis er meget godartede, også i Octavia, som var meget stærkt angrebet i 1974. Fra Øerne omtales stærke angreb, hovedsagelig i læggekartofler af jysk oprindelse (Hans Bertelsen, Nykøbing Sj.; H. Jensen, Asnæs, og Frits Christensen, Bornholm).

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) er kun konstateret i meget få tilfælde, men med det fugtige vejr fra midten af juli måned blev der den 18. juli udsendt varsling vedrørende kartoffelskimmel.

Aage Bach, Tylstrup; L. Hangaard Nielsen, Videbæk; Arne Anthonsen, Give; H. Bertelsen, Nykøbing Sj., og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., har ikke i juli måned konstateret kartoffelskimmel. O. Th. Nielsen, Viborg; J. J. Jakobsen, Grindsted; Vald. Johnsen, Skærbæk; Erik Matthiesen, Samsø, og Harald Jensen, Asnæs, omtaler meget svage angreb på beskyttede arealer eller i haver i sidste halvdel af juli måned.

Ole Bagger

Sygdomme på havebrugsplanter

Frugtræer og frugtbuske

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*). Fra såvel plantager som haver meldes, at skurven ikke findes – eller allerhøjest kan ses som enkeltangreb, der er helt uden betydning.

Æblemeldug (*Podosphaera leucotricha*). Indberetningerne opdeler sig stærkt i 2 grupper: fra privathaver rapporteres, at sygdommen er ganske betydningsløs, medens erhvervskonsulenterne skriver om alvorlige angreb. Vi citerer: „Ikke til at standse i år, især ikke på Cortland“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „Er tilsyneladende i ro – men sidder vel i knopperne. Men den var slem en overgang, meget slem!“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Total bekæmpelse, som af æbleskurv, er praktisk taget ukendt, selv om nogle kommer dette mål nær. Noget andet er så, at den totale bekæmpelse ikke er den økonomisk optimale“ (Fyn og øerne, Aage Lauritsen). „Ligesom i fjor, svær og dyr at bekæmpe. Det er nok vigtigt at fortsætte med sprøjtningen længe i de meget modtagelige sorter for at undgå primærangrebene næste forår“ (Blangstedgård, Jørgen Jensen). „I forhold til, hvad man fra erhvervets side har sagt om mel-dugangreb i år, synes jeg ikke, den er så slem i usprøjtede privathaver“ (Odense, Grethe Vembye).

Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors-uvae*) er som sædvanlig mest udbredt i solbærbuske; herom skrives f. eks.: „Har været konstateret flere steder – stikkelsbærdræberen synes at være mere omfangsrig i år“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Hvor der står stikkelsbær som naboer, er der alvorlige angreb i haverne“ (Østjylland, Olav Povlsgaard). „Hvor solbærbuskene står uheldigt, er skudspidserne angrebet“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke).

På ribssorten Red Lake er der konstateret ødelæggende angreb, medens nabosorterne var helt fri for sygdommen (Holbæk, Henrik Nielsen).

Grønsager

Tørkeskade. Et stort antal kulturer er blevet skadet af vandmanglen. Som eksempel aftrykker vi nogle kommentarer vedrørende jordbær: „Hvor jordbærrene ikke er blevet vandet, har udbyttet været lille“ (Østsjælland, Philip Helt). „Tørke i forbindelse med kuldeskade under blomstringen har delvis ødelagt høsten i mange privathaver“ (Odense, Grethe Vembye). „Hvor man ikke kunne vande, blev sæsonen meget kort“ (Sønderborg, Carl Hansen). „Høsten betydelig reduceret i haverne – naturligvis værst, hvor man ikke har kunnet vande – dette tillige med mindre blomstring end normalt gav mange steder en lille høst“ (Viborg amt syd, Eli Mølgaard).

Meldug i jordbær (*Sphaerotheca macularis*). Ligesom i sidste måned er angrebene ikke så kraftige, som mange havde frygtet – og det gælder endda også sorten Zefyr, som er en af de mest modtagelige. På 2. års planter har sygdommen mindsket udbyttet – og svækkelsen er forstærket af tørken.

Prydplanter

Rosenstråleplet (*Diplocarpon rosae*) forekommer næsten ingen steder eller i hvert fald kun svagt.

Rosenmeldug (*Sphaerotheca pannosa*). Gennemsnittet af indberetningerne går ud på, at angrebene kan betegnes som middelkraftige; fra flere sider fremhæves, at til alt held er roserne ikke nær så medtaget som sidste år. Der skrives således: „Der har de fleste steder været meldug på roser – og mange steder har angrebet været stærkt. Især slyngroser har været angrebet“ (Østsjælland, Philip Helt). „Svage angreb er almindelige i planteskolerne. Ingen helt kraftige angreb er set endnu, – og kun få er helt fri for meldug“ (Sjælland, Henrik Nielsen). „En del i den tørre tid, men ikke nær så slemt som 1973 og 1974“ (Viborg amt syd, Eli Mølgaard). „Middelsvære angreb“ (Hornum, O. Nymark Larsen). „Taget betydeligt til siden slutningen af juni, især storblomstrede og slyngroser“ (hele landet, Eyvind Thorsen).

Meldug (*Erysiphaceae*) på stauder er af nogenlunde samme styrke som sædvanligt, dog er der iagttaget kraftig belægning på blade af f. eks. *Doronicum*, *Pyrethrum* og *Gyldenris*.

Platansyge (*Gnomonia veneta*) har hidtil været godartet, selvom plantepatologer igennem flere år har frygtet, at den ville bryde ud, fordi platan visse steder er blevet et modetræ; der findes offentlige beplantninger med tusindvis af platantræer, hvilket kan indebære en voldsom smittespredning. Platansyge blev iagttaget eftersommeren sidste år, og nu er sygdommen igen brudt ud. Resultatet af udførte beskyttelsessprøjtninger kan endnu ikke vurderes.

Mogens H. Dahl

Skadedyr på landbrugsplanter

Korn og græs

Havrenematoden (*Heterodera avenae*) har i de fleste steder i landet kun optrådt med svage angreb. Arne Pedersen, Thisted, skriver imidlertid, at der har været ret stærke angreb i havre, specielt i grønfoderafgrøder, hvor havre har været benyttet hver 3. år. Mange bygmarker har også været angrebet ret alvorligt, hvilket muligvis skyldes den dårlige vækst i foråret med deraf ringe sideskuddannelse. Søren Nørlund, Aulum, skriver ligeledes, at havrenematoden var den alvorligste årsag til misvækst indtil tørken blev dominerende.

Kornbladlusen (*Macrosiphum avenae*), havrebladlusen (*Rhopalosiphum padi*) og græsbladlusen (*Metopolophium dirhodum*). Angrebene bedømmes overalt i landet med undtagelse af Lolland-Falster som svage, og bekæmpelse har kun været udført i forholdsvis begrænset omfang. Erik Fredenslund, Kolind, skriver således, at bladlusene har været noget udbredt i både byg, havre og vårhvede, men for sent og for svagt til at bekæmpelse almindeligvis har været nødvendig, og nu er bladlusene stort set bukket under for de naturlige fjender. Poul E. Andersen, Horsens, skriver, at der i begyndelsen af måneden sås bladlus i mange byg- og hvedemarker, men at angrebene dog må betegnes som svage. A. S. Asmussen, Svendborg, skriver, at der siden begyndelsen af juni har kunnet iagttages bladlus i de fleste vårsædmarker, men at bestanden først tiltog i dagene omkring den 10.-20. juli. Det er imidlertid kun få arealer, der er behandlet på grund af den nær forestående høst. Fra Samsø skriver Erik Matthiesen, at angreb af bladlus på korn kun er iagttaget ganske få steder, og at det ikke har været nødvendigt at foretage bekæmpelse. Fra det meste af Sjælland omtales der ligeledes kun enkelte svage angreb, både i hvede- og bygmarkerne (H. Bertelsen, Nykøbing Sj.; H. Jensen, Asnæs, og O. Permin, Flakkebjerg). J. Marcussen, Næstved, skriver, at der på Sydsjælland kunne findes bladlus overalt i byg- og hvedemarkerne og på flere arealer endog med stærke angreb, og bekæmpelse er udført mange steder især i hvedemarkerne. Fra Lolland-Falster skriver Kaj N. Eriksen, at med varmen og det meget tørre vejr skete der en ret kraftig opformering fra først i juli måned. Bekæmpelsen har på Lolland-Falster været foretaget i ret stort omfang. Frits Christensen, Rønne, skriver, at angreb af bladlus i korn var almindeligt forekommende først i juli måned, men der blev kun undtagelsesvis foretaget bekæmpelse, idet meget store forekomster af mariehøns og mariehønselarver sikkert har medvirket til at holde angrebene nede. Hele sidste halvdel af juli måned har man på Bornholm ikke kunnet finde bladlus på landbrugsafgrøderne.

Hvedemyg (*Contarinia tritici* og *Sitodiplosis mosellana*) er konstateret i enkelte marker, bl. a. byg (J. Marcussen, Næstved; Aage Madsen, Rødvig, og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Sadelgalmyggen (*Haplodiplosis equestris*) har været uden betydning i 1975.

Bederoer

Bladtæger (*Lygus pabulinus*, *Calocoris norvegicus* o. a.) har også i juli måned optrådt med en del angreb i bederoemarkerne, navnlig langs hegn og haver (Engelhart Jensen, Nykøbing M.; O. Th. Nielsen, Viborg; Harald Jensen, Asnæs, og Svend Eg, Sorø).

Bedelusen (*Aphis fabae*) er i det meste af juli måned kun forekommet med svage angreb i bederoemarkerne. I den sidste uge af juli forekom bedelusen dog mere udbredt, navnlig på Lolland-Falster og Fyn samt enkelte steder i Jylland. Alt i alt må angrebene af bedelusen imidlertid betegnes som meget svage og uden større betydning. Ved udsendelsen af 6. interne meddelelse for bladlusvarslingstjenesten den 30. juli fandtes der kun bedelus i 47 pct. af de undersøgte marker og heraf kun 17 pct. med mere end 25 bedelus pr. 50 planter.

Ferskenlusen (*Myzus persicae*) opformeredes i juli måned ret kraftigt, navnlig på Øerne, i Sønderjylland, Midtjylland og på Djursland. Poul E. Andersen, Horsens, skriver, at ferskenlusen var almindelig forekommende i juli måned i alle marker, der ikke havde været sprøjtet. Omkring den 1. juli opfordredes lokalt igennem dagspressen at foretage bekæmpelse af ferskenlusen. Erik Matthiesen, Samsø, skriver: „Ferskenlus er konstateret i en del marker, og det har i nogen tilfælde været nødvendigt at foretage bekæmpelse. I år har man ikke kunnet bruge bedelusen som indikator på grund af bedelusens ringe tilstedeværelse. Vingede individer af ferskenlusen er iagttaget i stor udstrækning“. Søren Christiansen, Kalundborg: „I mange marker har der været mulighed for fund af en enkelt eller to, som regel vingede, ferskenlus. Bedelusen, som lettere ses, har ikke været så udbredt, at en sprøjtning er blevet foretaget i større omfang, og det kan være årsagen til, at der nu enkelte steder kan ses begyndende gule pletter i bederoerne. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at der er set ferskenlus i større eller mindre omfang på Lolland-Falster, men at det kun er få vingede bladlus. Bekæmpelsen er på Lolland-Falster blevet foretaget i relativt stort omfang.

Gammauglen (*Plusia gamma*). Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., omtaler ret udbredte angreb af gammauglens larve. I enkelte marker er angrebene ret kraftige.

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Kållusen (*Brevicoryne brassicae*) er set med spredte kolonier i mange vårrapsmarker. Angrebene må imidlertid betegnes som ret moderate, og kun i enkelte tilfælde har der været tale om bekæmpelse (Erik Fredenslund, Kolind; Poul E. Andersen, Horsens; Vald. Johnsen, Skærbæk; Erik Matthiesen, Samsø; H. Bertelsen, Nykøbing Sj.; Harald Jensen, Asnæs; O. Permin, Flakkebjerg; E. Holm Hansen, Tystofte, og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*) har kun optrådt enkelte steder i landet, hovedsagelig med svage angreb.

Skulpegalmyggen (*Dasyneura brassicae*) har hovedsagelig kun optrådt med svage angreb. Poul E. Andersen, Horsens, skriver imidlertid, at der i fangstruser i et par vårrapsmarker sidst i juli måned fandtes skulpegalmyg, hvorefter disse marker blev sprøjtet, men i disse, såvel som i mange andre vårrapsmarker, findes nu flere skulper angrebet af skulpegalmyggens larve. H. Bertelsen, Odsherred, skriver, at der findes en del angreb i vårraps, men at angrebene endnu ikke er katastrofale.

Den lille kålflue (*Hylemya (Chortophila) brassicae*) har i kålroemarkerne optrådt med ret moderate angreb de fleste steder i landet. I blomkål synes angrebene at være noget kraftigere og flere steder ret ødelæggende. Erik Matthiesen, Samsø, skriver, at kålfluellarverne er set i både kålroer og blomkål, og at angrebsgraden i nogle tilfælde har været relativ høj, og dette i forbindelse med tørken i visse tilfælde har generet afgrøderne meget. Harald Jensen, Asnæs, omtaler ret alvorlige angreb i blomkål på Lammefjorden.

Den store kålflue (*Hylemya (Chortophila) floralis*). Kr. Jensen, Kibæk, skriver, at der i de områder, hvor den store kålflues larve gjorde stor skade i fjor, har undgået kålroedyrking, således at der antagelig bliver mindre omfattende angreb, og der er heller ikke set angreb endnu.

Kartofler

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). Statens Plantetilsyn fandt den 2. juli ved Ribe 6 biller, 600 æg og 1050 larver i en kornmark på gengroninger af kartofler, hvor det var 2 år siden, der havde været kartoffelafgrøde. I ugen fra den 7.-13. juli fandtes der ved Tinglev i Sønderjylland ca. 50 larver i en kartoffelmark, og i resten af juli måned er der ikke observeret fund af coloradobillen.

Knoporme (*Agrotis spp.*). Ageruglen og udråbstegnsluglen fløj meget moderat i begyndelsen af juli måned i de 19 opstillede lysfælder rundt omkring i landet. Det varme, tørre vejr begunstigede imidlertid

æglægningen og larveudviklingen, hvorfor der den 8. juli blev udsendt meddelelse til planteavlskonsulenterne om fare for knopormeangreb. Angreb af de små larver er set enkelte steder i kartofler.

Råger (*Corvus frugilegus*). N. Engvang Hansen, Allingåbro, skriver, at der fra foråret og sommeren igennem er anmeldt 31 skader, forårsaget af råger. Mange af tilfældene er ret store, bl. a. drejer det sig om tab på ca. 15.000 kr. hos en enkelt anmelder.

Gulerødder

Gulerodsfluen (*Psila rosae*) bedømmes som uden større betydning. Herom skriver Harald Jensen, Asnæs, at hvor der er foretaget tidlig bekæmpelse omkring 1. juni findes der ikke angreb af større betydning.

Ole Bagger

Skadedyr på havebrugsplanter

Frugtræer

Bladdlus (*Aphididae*). Svage til betydningsløse angreb er hovedindtrykket af indberetningerne; som undtagelser nævnes sødkirsebær og i enkelte tilfælde tillige blommetræer.

Blodlusen (*Eriosoma lanigerum*) er bemærket som lokale angreb af nærmest underordnet betydning.

Frugttræspindemiden (*Panonychus ulmi*) har i erhvervsplanter været konstateret enkelte steder, medens disse skadedyr i privathaver har gjort sig mere bemærket og da navnlig på espaliertræer og andre, der vokser under ekstremt tørre forhold.

Grønsager

Gulerodsfluen (*Psila rosae*) er rapporteret som gennemgående ret svage angreb i såvel gulerod som persille, og indberetningerne nævner, at kun undtagelsesvis har skaden været stor.

Kålfluen, den lille (*Hylemya brassicae*) har forvoldt en del ødelæggelser – oftest i privathaver. Vi aftrykker nogle citater: „Larveskade, især her sidst på måneden i flere private urtehaver“ (Nordsjælland, E. Klubien). „Ualmindelig alvorlige – selv i marker, hvor der køres med parathion hver 10.-12. dag“ (Tåsinge, Chr. Greve). „Der klages over angreb fra mange haver, hvor man især dyrker sommerkålen – blom-, savoy- og spidskål. Radiser har også været angrebet, men det er jo især slemt, når de har været for længe om udviklingen“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke).

Løgfluen (*Hylemya antiqua*) er tilsyneladende den flueart, hvis larver har forårsaget størst skade. Således skrives bl. a.: „Angrebene i skalotter fortsætter, desuden bemærket i en del kepaløg“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „I havernes skalotter findes alle steder angreb. I såløg på Djurslands marker er de også alvorlige, endvidere naturligvis i haverne“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Knoporme (*Agrotis spp.*). Indberetninger fra havebrugskonsulenter omtaler angrebene som få og spredte. Imidlertid har vi gennem forespørgsler fra andre konsulenter og special-avlere fået indtryk af, at netop i dette års juli måned er der iagttaget alvorlig skade af knopormelarver; i modsætning til andre år har der udover sværming og æglægning været næsten fuldvoksne larver, som har gnavet voldsomt i en del grønsagskulturer. Det har ikke været muligt at foretage kemisk bekæmpelse, fordi de store larver er upåvirkelige over for kendte pesticider.

Prydplanter

Bladlus (*Aphididae*) er ikke nær så udbredt nu som tidligere på sommeren.

Til de mest modtagelige plantearter hører rose og dahlia; i de tilfælde, hvor en bekæmpelse har været påkrævet, har sprøjningerne virket fuldt tilfredsstillende.

Fritlevende bladlus på nåletræer synes også at have kulmineret, men skaden i forsommeren var også alvorlig nok.

Tæger (*Capsidae*) er et af de skadedyr, som i denne sommer har gjort sig ufordelagtigt bemærket. Sugningen i blade er iagttaget på et utal af løvtræer og -buske, stauder og sommerblomster.

Fyrreskudvikleren (*Evetria buoliana*) har optrådt meget moderat og kun fra enkelte lokaliteter meldes om alvorlige angreb.

Spindemider (*Tetranychidae*). Hvad enten det drejer sig om nåletræer, buske, roser eller andre prydplanter i haver og parker har skaden af spindemideangreb ikke været af nogen betydning.

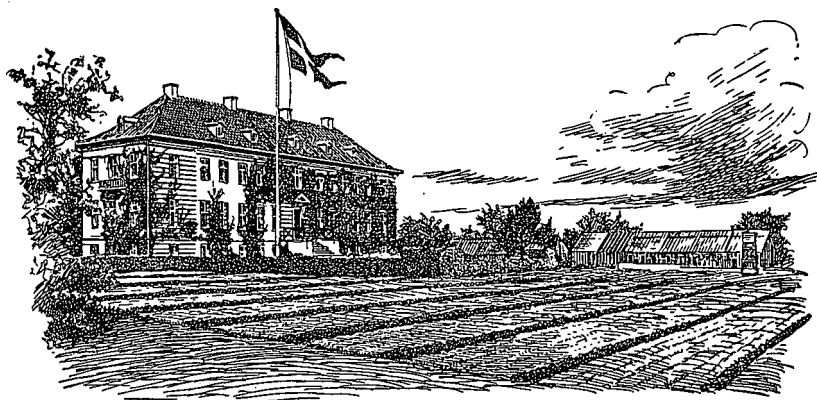
Mogens H. Dahl

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

488. August 1975

Der blev for august måned modtaget indberetninger fra 114 medarbejdere; endvidere blev der fra Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby besvaret 454 forespørgsler og fra Statens forsøgsstation Studsgård 74 forespørgsler.

Vejret. Det meget varme og tørre sommervejr fortsatte i august med varmerecord 36,4°C målt ved Holstebro den 8. august. Midt på måneden temperaturfald til mere normale varmegrader og en enkelt dag med storm og byger. I sidste halvdel af måneden faldt en del nedbør i form af byger.

Temperaturen. De enkelte ugers middeltemperatur blev med normalen i ( ): 18,3 (16,7), 22,9 (16,6), 19,6 (16,3), 16,3 (15,8), 18,5 (15,2).

Nedbør. Første halvdel af august blev meget tør. I sidste halvdel faldt en del byger, mest i Jylland og mindre på Øerne. I gennemsnit for hele landet nåede nedbøren kun op på 35 mm af de normale 81 mm for august.

Fordelingen i de enkelte amtskommuner blev med normalen i ( ): Nordjylland 43 (78), Viborg 43 (84), Århus 30 (80), Vejle 40 (83), Ringkøbing 50 (91), Ribe 36 (89), Sønderjylland 42 (92), Fyn 27 (76), Vestsjælland 24 (66), Frederiksborg-København-Roskilde 18 (67), Storstrømmen 10 (70), Øerne 20 (70), Jylland 41 (85) og Bornholm 35 (61).

Sygdomme på landbrugsplanter

Korn og græs

Tørke. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver: „Kornavlén blev i mange tilfælde mindre, end man havde frygtet. Kun på lavbundsjorder med gode fugtighedsforhold, og hvor der er blevet vandet tilstrækkeligt, har avlen været tilfredsstillende. I de fleste tilfælde har vanding af kornmarkerne været utilstrækkelig, fordi der ikke er kapacitet i vandingsanlæggene til at klare både græsmarker og kornmarker i en ekstrem og langvarig tørkesituation. Der nævnes høstudbytter på omkring 5 hkg/ha, men mere almindeligt på den lette jord er nok 10–15 hkg/ha. Som et stort gennemsnit her på egnen ligger høstudbyttet nok omkring eller måske lidt over halvdelen af normalt høstudbytte.

På grund af tørken er mange landmænd fodringsmæssigt i en meget vanskelig situation. Der er kun ganske lidt græs på markerne, og reservebeholdninger af hø og ensilage er mange steder opbrugt. Halmen må købes ind forholdsvis dyrt, og roerne tegner til at give alt for lidt, hvilket også gælder kartoflerne“. Per Svenstrup, Brande, skriver: „Med en uges afbrydelse og ca. 25 mm nedbør fortsætter tørken med uformindsket styrke. Græsset nåede lige at blive grønt, men er nu væk igen“.

Adskillige udlægsmarker og marker med ital. rajgræs som efterafgrøde har lidt stærkt under den fortsatte tørke i august måned, hvor nedbøren for landet i gennemsnit kun nåede op på 35 mm mod normalt 81 mm (Martin Christensen, Sindal; Aage Sørensen, Galten; Søren Christiansen, Kalundborg, og N. O. Larsen, Frederikssund).

Hvedens stinkbrand (*Tilletia caries*) er konstateret i enkelte vinterhvedemarker landet over. Angrebene er hovedsagelig set, hvor der er anvendt udsæd af egen avl, eller hvor man har taget af bunken fra egen avl uden bejdsning, for at kunne så stykket til (H. Baltzer Nielsen, Hjørring; Kr. Aggerholm, Ålborg; J. C. Tvergaard, Jyderup; Svend Eg, Sorø; Aage Mølgaard, Slagelse; J. Marcussen, Næstved; Sv. Stanley Hansen, Næstved, og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Aage Mølgaard, Slagelse, omtaler et par tilfælde med stinkbrand i hveden, som skulle være kvikselvafsvampet, og der spørges, om kvikselvmængden mon er blevet for lille?

Hvedens brunpletsyge (*Septoria nodorum*) har i de tørre vejrforhold været uden betydning.

Aksfusariose (*Fusarium spp.*) har ligeledes været uden betydning.

Bælgplanter

Kalktrang. Søren Christiansen, Kalundborg, skriver: „Lucernemarke i Vestsjælland har i august måned mange steder vist store og udbredte pletter med dårlig vækst på grund af for lave kalktal. Det ser ud til, at tørken har forstærket den uheldige virkning af for dårlig kalktilstand“.

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) bedømmes i det store hele som uden større betydning, bl. a. på grund af den udbredte dyrkning af kransskimmel-resistente sorter.

Carlo Frederiksen, Holbæk, skriver, at der indtil nu kun har været tale om svagere angreb af kransskimmel, hovedsagelig i 3. års markerne.

Bederoer

Tørken har overalt i landet sat sit præg på bederoerne, der så godt som alle steder i landet har stået med slappe blade. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver: „Den voldsomme varme først på måneden gjorde, at bederoetoppen svandt stærkt ind, bladene visnede fra nedden. Med regnen midt på måneden satte planterne ny top, men ikke tilstrækkeligt for nu er det tørt igen. Hvor der ikke er vandet, og det er de fleste steder, tegner det til en meget lille avl både af top og rod. A. Mortensen, Gram, skriver, at mange bederoemarker på let og løs jord er svedet i toppen af tørke, sol og vind. Vald. Johnsen, Skærbæk, skriver: „I mange bederoemarker blev der i de varme dage først i august set varmeskade i form af sorte blade, der nu er gået til“. Søren Christiansen, Kalundborg, skriver: „Der er i Vestsjælland faldet fra 15–45 mm nedbør i august, hvilket er alt for lidt, og mange steder er bederoerne, end ikke blot en kort periode, blevet vækket af den dvale, de var i fra varmebølgen først på måneden“.

Magnesiummangel bedømmes som ret udbredt, men udelukkende med svage angreb.

Virusgulsot (*Beta virus 4*) findes kun lidt udbredt og overvejende med svage angreb.

P. Pedersen, Terndrup, skriver således, at angrebene stort set er begrænset til enkelte „primære“ pletter. H. P. Nielsen, Bjerringbro, skriver, at virusgulsoten har bredt sig en hel del i månedens løb, uden dog at være særlig fremtrædende. Fra Lolland-Falster skriver Kaj N. Eriksen, at virusgulsoten kun findes meget svagt udbredt og med svage symptomer.

Meldug (*Erysiphe betae*) er konstateret i adskillige bederoemarker landet over (N. M. Nielsen, Ubyby og J. E. Hermansen, Højbakkegård).

Johs. Pedersen, Rudkøbing, skriver, at der i de sidste par uger er set tiltagende angreb af meldug i de fleste bederoemarker, og at toppen hæmmes stærkt deraf samtidig med det meget tørre vejr.

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Tørke. Aage Sørensen, Galten, skriver, at tørke har bevirket, at kålroerne faktisk har været udsat for vækststandsning i august måned. Regn vil dog hurtigt kunne sætte roerne i gang igen, men normalt udbytte nås ikke i roemarkerne.

Magnesiummangelsymptomer i kålroer bedømmes som godartet og uden større betydning.

Kålbrot (*Plasmodiophora brassicae*) er overvejende kun set med svage angreb, men at det er meget vanskeligt at erkende angrebene på grund af tørken. G. Bank Jørgensen, Give, skriver, at tørken nok har medvirket til, at relativt svage angreb af kålbrot havde ytret sig stærkere, end de ville gøre i år med mere normale nedbørsforhold.

Storknoldet knoldbægersvamp (*Sclerotinia sclerotiorum*) er konstateret i enkelte, både vinter- og vårrapsmarker. Carlo Frederiksen, Holbæk, omtaler enkelte angreb i vinterrapsmarker, men at der også på ejendommene var et meget anstrengt sædskifte.

Kartofler

Tørke. N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at kartoflerne ligesom alle andre „efterårsafgrøder“ lider enormt af tørken.

Magnesiummangel bedømmes i de fleste egne af landet som uden større betydning. N. O. Larsen, Frederikssund, omtaler imidlertid ret udbredte magnesiummangelsymptomer i sorten Octavia.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) har i det meget tørre vejr været uden større betydning. I adskillige egne er der ikke set kartoffelskimmel i august måned (Aage Bach, Tylstrup; O. Th. Nielsen, Viborg; H. Dollerup-Nielsen, Herning; Per Svenstrup, Brande, og Arne Anthonsen, Give).

N. O. Larsen, Frederikssund, skriver: „Der har ikke i hele august måned været noget angreb. Hvor der ikke vandes, er væksten totalt standset. Spisekartoflerne er nedvisnet overalt, medens industrisorterne får lov at stå i håb om lidt tilvækst. Det bliver nok kun indfriet i form af genvækst, og dertil kommer så risikoen for kartoffelskimmel“.

Kartofflens bladpletsvamp (*Alternaria solani*). Jørgen Kristensen, Skive, skriver, at der i år findes ret udbredte angreb af kartoffelbladpletsygen.

Ole Bagger

Sygdomme på havebrugsplanter

Frugttræer og frugtbuske

Tørke hos æble og pære. „Solskoldning af sædvanlig art i pæreblade, især 'Clara Frijs' og 'Grev Moltke', har været ret voldsom. Solskoldning på æble er udbredt i større eller mindre omfang. Dertil kommer almindelige tørkeskader i form af gule blade. Kommer der ikke mere regn hurtigt, vil det gå ud over den samlede høstmængde“ (Sjælland, J. Klarup). „Solsvedne blade i sorten Clara Frijs så slem, at pærerne ikke vokser mere. På yngre træer drysset pærerne – sikkert som følge af tørken“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „Solskold forekommer enkelte steder på svage grundstammer og i græs og ukrudt. På ren jord har jeg kun set solskold på sorten Clara Frijs“ (Sønderborg, Carl Hansen).

Skurv (*Venturia spp.*) hos æble og pære. „Ikke set på frugttræer i planteskolerne – derimod på prydmalus“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen). „Ubetydelig – selv 'Gråsten' har næsten ikke skurv i år“ (Københavns amt, J. M. Carlsen). „Næsten ingen æbleskurv. Pæreskurv svagere end sædvanlig“ (Frederiksborg amt, C. T. L. Worm). „Findes, men angrebene er tilsyneladende standset“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „En forholdsvis sjælden ting at se i denne tørre sommer, men ses dog i f. eks. 'Clapps Favorite' i haverne“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Der findes kun skurv på æblerne i meget fugtige huller. Pærerne fik hist og her lidt skurv i den første tidlige infektionsperiode, og den har overlevet alle sprøjtninger siden. Usprøjtede, skurvmodtagelige sorter er angrebet af skurv, især pærer. Erindrer ikke at have set så lidt skurv i august“ (Sønderborg, Carl Hansen). Øvrige indberettere er enige i, at denne svampesygdом er usædvanlig sparsomt udbredt.

Æblemeldug (*Podosphaera leucotricha*). „Overalt meldug på modtagelige sorter – har ikke tidligere set så stor udbredelse“ (Københavns amt, J. M. Carlsen). „Væsentlige angreb sommeren igennem, men alligevel synes der at have været en klar tendens til svagere angreb sidst på sommeren. Der har naturligvis været en væsentlig variation, ikke alene fra sort til sort, men også fra plantage til plantage. Når man ser på optimalværdierne for melduginfektioner, kan man vel ikke komme bort fra den formodning, at det i sommer har været for varmt og tørt til melduggens trivsel. De fleste avlere, der har prøvet systemiske meldugmidler, har noteret god virkning“ (Sjælland, J. Klarup). „Skudspidsinfektioner ses almindeligt i sorterne McIntosh, Cortland m. fl.“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen). „Ja, meget i forsommeren, men nu kan man dårligt skelne mellem tørke og meldug på f. eks. 'Cortland'“ (Sydfyn, Chr. Greve). S. Thorup, Fyn, skriver, at æblemelduggen er slem, og

Carl Hansen oplyser, at trods mange sprøjtninger hænger melduggen stadig på de mest modtagelige sorter.

Gul monilia (*Monilia fructigena*) er af C. T. L. Worm, Frederiksborg amt, anmeldt som stærke angreb.

Solbær-filtrust (*Cronartium ribicola*). „Ikke set i planteskoler i år“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen). Øvrige indberettere har heller ikke bemærket sygdommen i betydelig grad. Jens Fich, Nordjylland, skriver: „Kan findes hist og her, oftest på 'Wellington'“.

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) på solbær, stikkelsbær og ribs er uden betydning. Herom skrives bl.a.: „Et enkelt angreb er set i stikkelsbær“. (Sjælland/Falster, Henrik Nielsen). „Ikke så slemt som i fjor, men er dog ret udbredt. (Stikkelsbærbuske ser værst ud, men har nok også lidt mest af de tre ribes-frugtbuske af tørke“ (Viborg, Eli Mølgaard). „Kan foreløbig findes på stikkelsbær. Sorten Hinnomäki er modstandsdygtig“ (Nordjylland, Jens Fich).

Grønsager

Tørke har været særdeles alvorlig for alle grønsagsarter, meddeler indberetterne.

Sort-rod-råd i agurker (*Phomopsis sclerotioides*) er konstateret i Århusområdet (J. Storm Pedersen).

Meldug (*Erysiphe cichoracearum*) på agurk. „Planterne på friland helt hvide af meldug de fleste steder – ikke så slemt i hus“ (Københavns amt, J. M. Carlsen). „På friland har der i den sidste tid vist sig meldug på agurkerne, men endnu er angrebet ikke slemt“ (Østsjælland, Philip Helt).

„Begyndende meldug-angreb i asieagurker. Angrebet dog for sent til at få særlig betydning“ (Årslev, K. Henriksen). „På friland er der kraftige angreb“. (Østjylland, Olav Povlsgaard). „En del meldug i hus, d.v.s. små privattrivhuse“ (Viborg amt, Eli Mølgaard). Erhvervsmæssig dyrkning har ifølge J. Storm Pedersen, Århus, ikke været plaget af denne sygdom.

Fløjlsplet (*Cladosporium fulvum*) i tomat. „De første angreb er set i juni, et enkelt i juli og et for 3 uger siden i Sydsjælland“ (Århus, J. Storm Pedersen). Ellers er indberetterne enige om, at sygdommen er af underordnet betydning.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) i tomater er overhovedet ikke observeret. Indberetterne har tværtimod den opfattelse, at man aldrig har set sundere tomatplanter. „Tomaterne strutter af sundhed – også på friland“ (Odense amt, Grethe Vembye).

Prydplanter

„Tørke har ramt alle planteskoler, men skaderne synes ikke særlig artsbestemt, nærmere afhængig af vilkårene, såsom jordbund, plantetidspunkt, vandingsmuligheder o.s.v.“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen). „Slemme – og hvor der har været vandet meget, har man ikke altid taget sig i agt for udvaskning – derfor kvælstofmangel“ (Københavns amt, J. M. Carlsen). „Mange – især yngre planter – har lidt i denne tørre sommer. Desværre er forkeret vanding en hyppig årsag til en del skader i privathavebruget“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Ekstra nålefald – især østrisk fyr, men også andre fyrrearter“ (Frederiksborg amt, C. T. L. Worm). „Mange planter er blevet svækket meget af det tørre vejr. Det er gået meget ud over Thuja og Cypress. I nogle tilfælde er planter, der har stået på voksestedet i 3–4 år, gået helt ud. Vejret har også været hårdt ved mange af de planter, der blev plantet i efteråret 1974. Det er den sidste måneds tid, der har vist, at planterne mangledede vand“ (Østsjælland, Philip Helt). „Mange bøgehække og -hegn ser miserable ud“ (Odense amt, Grethe Vembye). „Er gået stærkt ud over alle planter, af træer måske mest bøg og birk. Af stedsegrønne: Rhododendron og Cotoneaster 'Brændkær'. Af buske: Weigelia-arter, *Hydrangea paniculata* og lignende.“ (Esbjerg-Varde m.v., M. Sørensen). „En del birke er døde i 6–7 års alderen. Mange stedsegrønne plantet i foråret er også døde af tørst. Nogle græsplæner blev heller ikke grønne igen med de oprindelige græsser. I Midtjylland er mange elme og tjørn helt nøgne nu“ (Østjylland, Olav Povlsgaard). „På tørre pletter er berberis, lærk og birk ofte helt døde. Har set store *Abies nobilis* tydeligt solskoldede, selv store træer 3–4 m høje, så det bliver en vanskelig sæson med at sortere pyntegrønt“ (Nordjylland, Jens Fich).

Pileskurv (*Venturia chlorospora*). „Kraftige angreb er set et par steder på *Salix alba pendula*, hvor man har store eksemplarer. Andre *Salix*-arter er ikke set med angreb“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen).

Rosen-stråleplet (*Diplocarpon rosae*) har været af helt underordnet betydning.

Rosen-rust (*Phragmidium mucronatum*) har, trods det tørre vejr, været til nogen gene. „I planteskolerne som sædvanlig kun på 2. års roser“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen). „Meget alvorlige angreb mange steder – også på sorter, der skulle være ret modstandsdygtige“ (Københavns amt, J. M. Carlsen). „Mødt ret kraftige angreb i privathaver“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „Der er angreb i en del sorter nu“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Frank Hejndorf

Skadedyr på landbrugsplanter

Korn og græs

Stankelben (*Tipula paludosa*). Bent Olesen, Varde, skriver, at stankelbenene nu sværmer i et usædvanligt omfang på varige græsarealer på lavbundsjord. Vi må være på vagt over for dette skadedyr til foråret for eventuelle stærke angreb.

Hvedemyg (*Contarinia tritici* og *Sitodiplosis mosellana*). Aage Madsen, Rødvig, skriver, at mange hvedemarker var stærkt angrebne, hvilket især gjaldt de lidt tidlige sorter. Der har også været angreb i bygmærkerne, også her i de tidligste sorter, og hvor udbyttet skønsmæssigt blev nedsat med 5–15 hkg/ha.

Bælgplanter

Kløversnudebiller (*Apion spp.*). Aage Madsen, Rødvig, skriver, at der i år er set meget stærke angreb af kløversnudebiller i udlægsmærkerne. Da kløveren på grund af tørke er meget svag, kommer dette skadedyr til at virke meget hårdt.

Bederoer

Bedelusen (*Aphis fabae*) har hovedsagelig kun optrådt med svage angreb. Der har ikke på noget tidspunkt i sommeren været stærkere angreb af bedelusen, og trods tørken har der ikke fundet nogen større opformering sted.

Ferskenlusen (*Myzus persicae*) har i august måned hovedsagelig kun optrådt med moderate angreb, hvilket de meget svage angreb af virusgulstot ligeledes bekræfter.

Bedeuglen (*Dicentra trifolii*). Bent Olesen, Varde, skriver, at der i mange bederoemarker mangler op til halvdelen af bladarealet, der er blevet helt afribbet af bedeuglens larver. En del landmænd har sprøjtet deres marker i august måned.

Knoporme (*Scotia (Agrotis) exclamationis* og *S. segetum*). I adskillige bederoemarker er der set ret udbredte gnav efter knopormene i den øverste del af bederoelegemet (Jørgen Kristensen, Skive; Jens Kirkegaard, Brædstrup; G. Bank Jørgensen, Give, og P. Bruun Rasmussen, Næsby).

G a m m a u g l e n (*Phytometra(Plusia)gamma*). Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at der i egnens bederoemarker har været ret udbredte, men fortrinsvis svage angreb af gammauglens larve. Hvor angrebene har været stærkest, er der blevet sprøjet med 1½ liter parathion pr. ha.

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Kållusen (*Brevicoryne brassicae*) har i det meget tørre og varme vejr kunnet findes med ret udbredte angreb i kålroemarkerne. I sidste halvdel af august måned skete der i visse egne en ret kraftig opformering af kållusen, således at der nu findes ret kraftige angreb. Jens Kirkegaard, Brædstrup, skriver således: „Et voldsomt angreb af kållusen findes nu i alle kålroemarkerne, der i forvejen er meget tørkeprægede. Pletvis visner roernes top som følge af angrebene. Det ret sene angrebstidspunkt sidst i august måned bringer mange forespørgsler om bekæmpelse, idet hver grovfoderenhed i år er nødvendig at tage med. Tidspunktet for bekæmpelse er imidlertid for fremskredet, idet det burde være sket på et noget tidligere tidspunkt. En begyndende parasitering er ligeledes ved at være på vej“. Jørgen Nielsen, Knebel, skriver: „Formeringen har i månedens sidste halvdel været nærmest eksplosionsagtig med stærk skade til følge, og der er blevet foretaget bekæmpelse i et anseligt omfang“.

Kålbladhvæpsen (*Athalia spinarum*) har kun optrådt med spredte, hovedsagelig svage angreb. Harald Jensen, Asnæs, skriver, at kålbladhvæpsens larve er ret almindelig udbredt, men at skaden ikke er af større omfang.

Kålmøllet (*Plutella maculipennis*). O. Th. Nielsen, Viborg, skriver, at der dér på egnen kunne findes udbredte angreb af kålmøllet, som dog ikke har givet anledning til bekæmpelse, idet kun enkelte marker fandtes ret stærkt angrebet.

Kålsommerfugle (*Pieris brassicae* og *P. rapae*). Angreb af kålsommerfugle-larver har navnlig i det nordlige Jylland været ret kraftige, medens de i det øvrige land bedømmes som svage (Engelhart Jensen, Nykøbing Mors; O. Th. Nielsen, Viborg; Jørgen Nielsen, Knebel; M. Bisgaard, Ødum; Aage Sørensen, Galten, og H. Dollerup-Nielsen, Herning).

R. Munch-Andersen, Odense, omtaler imidlertid en mark med rødkål, som er meget stærkt angrebet af kålsommerfuglens larve. Marken, der er beliggende ved Svendborg, er ikke blevet sprøjet i tide.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*) har optrådt med ret udbredte, men fortrinsvis med svage angreb i kålroemarkerne. Tage Andersen, Skanderborg, omtaler, at der på et vandet areal med kålroer er iagttaget stærkere angreb, end i den uvandede del af marken. Poul E. Andersen, Horsens,

omtaler mange kålroemarker stærkt angrebet af krusesygegalmyggen, og at den typiske vådforrådnelse i øverste del af roen nu viser sig.

Den lille kålflue (*Hylemya (Chortophila) brassicae*). Angrebene bedømmes overvejende som ret svage i de fleste kålroemarker. I enkelte marker findes der imidlertid meget kraftige angreb. I en kålroemark ved Stavning i Vestjylland den 26. august fandtes der et meget kraftigt angreb af den lille kålflue. Under adskillige planter fandtes der 20 eller flere pupper, af hvilke mange var udhærdede, det vil sige, at en ny generation kan forventes. Iagttagelser over kålfluernes flyvning sommeren igennem på Virumgård, ved Torslunde og Roskilde forsøgsstation viser, at en fjerde flyveperiode er i gang, og man derfor i år må regne med en i hvert fald delvis fjerde generation. Det skyldes uden tvivl den varme sommer. Normalt regner man med to plus en delvis tredje generation af den lille kålflue.

Den store kålflue (*Hylemya (Chortophila) floralis*). Undersøgelse af en halv snes kålroemarker den 27. august på Herning-Holstebroegnen viste meget ringe angreb af kålfluer, men det skal tilføjes, at det på nuværende tidspunkt er vanskeligt at erkende angreb af den store kålflue. Der blev fundet ganske få pupper i jorden, men det var alle den lille kålflues.

Kartofler

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). I august måned er Statens Plantetilsyn gjort bekendt med enkelte fund af coloradobiller, larver eller æg følgende steder. I begyndelsen af august måned fandtes der ved Ribe i en kornmark nogle sommerbiller. I begyndelsen af juli fandtes der i samme mark både biller, æg og larver i stort antal.

På Bornholm fandtes ligeledes i begyndelsen af august ca. 15 larver i fjerde stadie i en kornmark med gengroninger af kartofler. Den 21. august fandtes der i en kartoffelmark ved Varming nær Ribe enkelte æg og larver, samt flere tusinde sommerbiller. I de sidste dage af august fandtes 1 sommerbille på stranden ved Sønderborg.

Knoporme (*Scotia (Agrotis) spp.*). Angrebene af knoporme bedømmes for landet som helhed som ret moderate med tendens til stærke angreb. I enkelte lokaliteter findes der ret stærke angreb. Carl Chr. Olsen, Studsgård, skriver: „Aldrig tidligere har der her på stedet været så voldsomme angreb, og mange knolde er blevet helt udhulede, og en stor procentdel vil være ubrugelige til konsum“. Tage Andersen, Skanderborg, skriver: „Trods et meget lille antal ugler i lysfælderne, er der stærke angreb i både kartofler, rødbeder og gulerødder“. Arne Anthonen, Give: „Der er mange uglelarver i asparges-, Octavia- og Bintje-kartoflerne, og med aftagende angreb i nævnte rækkefølge.“ H. Borup Kristiansen, Årup: „Knopormene findes i kolossalt

stort antal, selv hvor der omkring den 25. juni har været sprøjtet hver tiende dag med parathion. Angrebene findes i en lang række kulturer, såsom kartofler, jordbær, gulerødder, kål, porre, stedmoder og rødbeder. Roerne angribes også, men angrebet er her uden større betydning“.

Gulerødder

Knoporme (Scotia (Agrotis) spp.). Harald Jensen, Asnæs, skriver, at der er set ret stærke angreb og flyvninger af ageruglen og udråbstegnsuglen hele sommeren igennem. I øjeblikket flyver anden generation.

Ole Bagger

Skadedyr på havebrugsplanter

Frugttræer

Bladlus (*Aphididae*). Medens der tidligere på sommeren var ret kraftige angreb, var der i august måned kun sparsom udbredelse. „Voldsom opformering først på sommeren – men efter 1. august næsten ingen lus. Blommetræerne er mange steder imod sædvane næsten helt gået fri“ (Københavns amt, J. M. Carlsen). „Bladlusangreb har været hyppige i denne sommer. Interessant har det i øvrigt været, at især sorten Spartan har været et sikkert angrebsmål i plantagerne“ (Sjælland, J. Klarup). „Konstateret på både blomme og kirsebær – omfanget synes dog begrænset“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Tidligere på sommeren sås en del lus, mest på sødkirsebær (og *Prunus avium*), i den senere tid ingen levende lus; de er enten parasiterede eller ædt af mariehønsene“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen). „Forbavsende få den sidste måned“ (Nordsjælland, E. Klubien). „Sporadiske angreb, som straks er blevet bekæmpet. Usprøjtede træer slemt angrebet“ (Sønderborg, Carl Hansen).

Blodlus (*Eriosoma lanigerum*). „Uden betydning, især efterhånden som de gamle træer er blevet fældet“ (Fyn, S. Thorup).

Frugttræspindemiden (*Panonychus ulmi*). Uden betydning i planteskolerne – kun et enkelt sted, hvor sprøjtevejen var spærret, er set angreb på æble ('Belle de Boskoop')“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen). „Kun få voldsomme angreb er set, men til gengæld mange mindre og spredte“ (Sjælland, J. Klarup). Arne Diemer, Stubbekøbing, skriver, at midterne er vanskelige at bekæmpe trods effektiv brug af plantebeskyttelsesmidler. „Det varme vejr har sat gang i opformeringen, og selv om bestanden var ret moderat tidligere på sommeren, er der nu mange“ (Fyn, S. Thorup). „Spindemidterne flourerer stadig trods mange sprøjtninger“ (Sønderborg, Carl Hansen). „Spredte angreb“ (Hornum forsøgsstation, Einar Larsen).

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*) har været alvorlig i privathaverne. „Æblevikleren synes at være temmelig udbredt i år på de fleste lokaliteter“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Der har været meget stærke angreb i år i privathaverne“ (Frederiksborg amt, C. T. L. Worm). „I privathaver, der ikke passes“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „Ret mange viklerlarver“ (Odense amt, Grethe Vembye). „Særdeles alvorlig“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Der har hele måneden været et stort frugtfald, selv i det meget stille vejr. 75 pct. af æblerne er ormstukne“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke).

Insekterne volder ikke problemer i velsprøjtede plantager. „Kun få angreb“ (Sjælland, J. Klarup). „Ikke særlig slem“ (Fyn, S. Thorup).

Grønsager

Bladlus (*Aphididae*). Ser man bort fra angreb i kål, har lusene ikke spillet nogen rolle. Vi citerer følgende: „Især kållusen har været almindelig udbredt i diverse kålarter med til tider ret stærke angreb. Det tørre og varme vejr må også have begunstiget opformeringen og dermed forøget angrebsstyrken“ (Årslev, K. Henriksen). „Især i kål, og de er svære at bekæmpe – næsten umulige“ (Sydfyn, Chr. Greve). „Spredte, middelstore angreb på grønkål og hvidkål“ (Viborg amt, Eli Mølgaard).

Gulerodsfluen (*Psila rosae*) har været uden betydning.

Porremøllet (*Acrolepia assectella*). Angrebet kan, som Grethe Vembye, Odense, skriver, forveksles med angreb af knoporme. Flere indberettere oplyser imidlertid, at porremøllet har været ret aggressivt.

Knoporme (*Agrotis spp.*). „Synes at optræde i stort omfang – især bemærket i Nordsjælland“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „I løg kun svage angreb af knoporme og uden betydning for udbyttet, men i porre stærkere angreb, hvor skadens omfang endnu ikke kan vurderes“ (Årslev, K. Henriksen). „Knopormene har i den seneste tid taget for sig af retterne – gulerod, radis, perleløg og porre“ (Odense amt, Grethe Vembye). „Knoporme alle vegne“ (Østjylland, Olav Povlsgaard). „Ses i karotter og vintergulerødder“ (Viborg, Eli Mølgaard).

Prydplanter

Bladlus (*Aphididae*). „Synes at være af betydelig mindre omfang end frygtet. Sommerplanter og enkelte stauder er mest angrebne – dog ikke i større omfang“ (hele landet, Eyvind Thorsen). „Ikke så mange bladlus, som man skulle forvente i det tørre og varme vejr“ (Københavns amt, J. M. Carlsson). „Der har selvfølgelig været lus på prydplanterne i år, men det er mit indtryk, at angrebene har været svagere, end de plejer at være“ (Østsjælland, Philip Helt). „På næsten alle planter, men i en ringere mængde end ventet“ (Nordsjælland, E. Klubien). „Mange blågraner her i Østjylland bærer præg af lusenes hærgen“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Mellus (*Aleurodidae*) har været til voldsom gene, især i væksthus og da navnlig på julestjerne. Vedrørende friland oplyses, at de især er bemærket på rhododendron (hele landet, Eyvind Thorsen).

Spindemider (*Tetranychidae*) har været af ret underordnet betydning på friland i august. Vi citerer: „Har været slemme i år – men i august lader det til at være overstået på friland“ (Københavns amt, J. M. Carlsen). „En del prydbuske – såsom Deutzia, Ribes, Forsythia m.fl.“ (Sjælland/Lolland-Falster, Henrik Nielsen). „Spredte angreb på Picea – synes dog overvejende at forekomme i de i 1973 svækkede planter“ (hele landet, Eyvind Thorsen). Vedrørende væksthus citerer vi: „I varme-perioderne har miderne bredt sig på trods af hyppig sprøjtning med de almindeligt brugte spindemidemidler“ (Jylland, Ib Stenberg Pedersen).

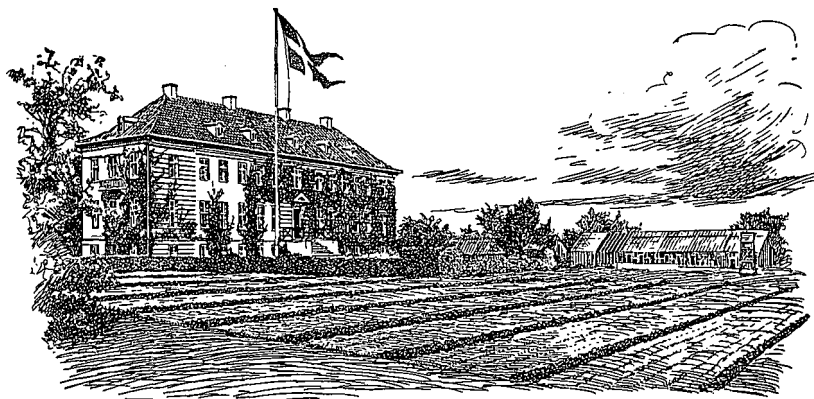
Frank Hejndorf

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

489. September 1975

Der blev for september måned modtaget indberetninger fra 97 medarbejdere; endvidere blev der fra Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby besvaret 334 forespørgsler og fra Statens forsøgsstation Studsgård 87 forespørgsler.

Vejret. September måned blev ret varm (varmemæssigt kun overgået 5 gange tidligere i de sidste 100 år), og var næsten konstant domineret af varme, men til tider også fugtige luftmasser fra sydvest.

Nattefrost forekom ikke i september.

Temperaturen. De enkelte ugers middeltemperatur blev med normalen i ( ): 15,6 (14,3), 14,2 (13,5), 14,2 (12,6), 13,0 (11,7).

Nedbør. Hele landet fik næsten normal nedbørmængde i september, i gennemsnit 75 mm mod normalt 72 mm.

Århus, Vestsjælland og Bornholms amter fik lidt mindre og Viborg, Ringkøbing og Sønderjyllands amter fik lidt mere nedbør end normalt for september.

Fordelingen i de enkelte amtskommuner blev med normalen i ( ): Nordjylland 73 (73), Viborg 88 (77), Århus 51 (69), Vejle 81 (78), Ringkøbing 107 (87), Ribe 92 (87), Sønderjylland 102 (78), Fyn 52 (58), Vestsjælland 48 (58), Frederiksborg-København-Roskilde 65 (63), Storstrømmen 60 (59), Øerne 56 (59), Jylland 83 (78) og Bornholm 52 (63).

Sygdomme på landbrugsplanter

Bælgplanter

Meldug (*Erysiphe polygoni*). J. E. Hermansen, Højbakkegård, skriver, at meldug er udbredt i udlæg af rødkløver og hvidkløver til frø.

Bederøer

Magnesiummangel bedømmes for landet som helhed som ret moderat. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver, at symptomerne kan ses i en del sukkerroemarker, men at angrebene dog er ret moderate.

Hjerte- og tørforrådnelse (bormangel) bedømmes for landet som helhed som ret udbredt, men hovedsagelig med svage angreb. Jørgen Kristensen, Skive, skriver, at tørken sandsynligvis har forstærket angrebene, som der findes en del af på egnen. H. P. Nielsen, Bjerringbro, skriver, at der på trods af den tørre sommer ikke er observeret bormangel i større udstrækning. A. Mortensen, Gram, omtaler en enkelt mark med ret kraftigt angreb, hvor der ikke er blevet tilført bor. Vald. Johnsen, Skærbæk, skriver, at der er set tørforrådnelse i adskillige bederoemarker.

Virusgulsot (*Beta virus 4*) har i september måned bredt sig noget, men angrebene betegnes overalt i landet som svage og uden større betydning (H. P. Nielsen, Bjerringbro; S. Andreassen, Lemvig; S. Nørlund, Aulum; H. Døllerup-Nielsen, Herning; Carl Chr. Olsen, Studsgård; Per Svenstrup, Brande; B. Eriksen, Kolding; J. J. Jakobsen, Grindsted; A. Mortensen, Gram; Vald. Johnsen, Skærbæk; Helge Rasmussen, Nyborg; Hans Bertelsen, Nykøbing Sj.; Harald Jensen, Asnæs, og N. M. Nielsen, Uby). Aage Madsen, Rødvig, skriver: „Her på egnen er næsten alle marker stærkt angrebne og jævnt over hele marken“. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.: „Generelt er der kun tale om svage angreb af virusgulsot. Enkelte bederoemarker er dog angrebet ret stærkt, men først på et sent tidspunkt“.

Meldug (*Erysiphe betae*) er konstateret i så godt som alle bederoemarker og ofte med stærke angreb (Jørgen Kristensen, Skive; H. P. Nielsen, Bjerringbro; Erik Matthiesen, Samsø; Hans Bertelsen, Nykøbing Sj.; E. Holm Hansen, Tystofte; J. E. Hermansen, Højbakkegård; Sv. Stanley Hansen, Næstved, og Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Bederust (*Uromyces betae*) findes med svage angreb i enkelte marker, bl. a. på Lolland-Falster (Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.).

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Magnesiummangel er kun set med svage angreb enkelte steder i landet.

Kålroemosaik (*Brassica virus I*) bedømmes som uden større betydning. Vald. Johnsen, Skærbæk, skriver således, at der kun er set svage angreb i kålroemarkerne.

Meldug (*Erysiphe polygoni*) har været meget udbredt i kålroemarkerne, og ofte med stærke angreb (H. P. Nielsen, Bjerringbro; Carl Chr. Olsen, Studsgård; Hans Bertelsen, Nykøbing Sj.; H. Jensen, Asnæs; N. M. Nielsen, Ubby, og J. E. Hermansen, Højbakkegård).

Kartofler

Vådforrådnelse (*bakteriose*) har i det tørre vejr været uden større betydning.

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) blev konstateret med et meget kraftigt angreb på indsendt materiale, stammende fra en have nær Fakse.

Kartoffelskurv (*Streptomyces scabies*) har været meget udbredt i det tørre vejr, og til tider med meget stærke angreb. Aage Bach, Tylstrup, skriver: „Der er stærke angreb i de marker, der har lidt mest under tørken. Der er forskel på angrebet de enkelte sorter imellem. En sort som Amia er således meget modtagelig for angreb“. Jørgen Kristensen, Skive; H. P. Nielsen, Bjerringbro; S. Nørlund, Aulum; L. Hangaard Nielsen, Videbæk; H. Dollerup-Nielsen, Herning; Carl Chr. Olsen, Studsgård; J. J. Jakobsen, Grindsted; H. Bertelsen, Nykøbing Sj.; H. Jensen, Asnæs, og N. O. Larsen, Frederikssund, omtaler alle udbredte og til tider meget stærke angreb af kartoffelskurv. N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at hvor der ikke er kunstigt vandet, og det er de fleste steder, er skurven meget slem i år, hvor manglen på quintozen ligeledes gør sig stærkt gældende.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infstans*) på knoldene (tørrorådelse) synes i det meget tørre vejr ikke at blive noget problem i år. Aage Bach, Tylstrup, skriver, at der ikke blev noget angreb af kartoffelskimmel af betydning, og kun i de sildigste sorter var der lidt pletter på bladene i sidste del af vækstperioden. N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at det er et af de få år, hvor vi skal lede længe efter skimmelangreb på toppen, det samme gælder angreb på knoldene.

R o d f i l t s v a m p (*Corticium solani*) bedømmes for landet som helhed som ret udbredt, men overvejende med svage angreb. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver: „Angrebene er almindelig udbredt, men tilsyneladende er angrebene på de nu optagne kartofler forholdsvis svage. Vi ved imidlertid af erfaring, at de sildigt optagne kartofler bliver stærkere angrebet, og da der ligger mange kartofler i jorden endnu, undgår vi nok ikke de stærke angreb. I et tørkeår er det næsten umuligt at slå toppen ihjel“.

Ole Bagger

Sygdomme på havebrugsplanter

Frugttræer og frugtbuske

Æble- og pæreskurv (*Venturia inaequalis* og *V. pirina*) har vel aldrig tidligere optrådt i så svag udstrækning. Indberetterne bruger alle udtryk, der går i retning af: Usædvanlig lidt.

Gul monilia (*Monilia fructigena*) har haft nogenlunde samme udbredelse som i tidligere år og med hovedvægten på æblefrugter.

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*). Situationen bedømmes ret ensartet, idet der skrives, at svage angreb er almindelige, medens der kun undtagelsesvis konstateres stærke angreb.

Filtrust (*Cronartium ribicola*). Fra erhvervsplantninger nævnes, at sygdommen har nogen udbredelse i de buske, der ikke har været sprøjtet grundigt.

Grønsager

Bladpletsyge (*Septoria apii*) på selleri. Fra alle egne af landet meldes, at denne sygdom ikke er observeret – selv ikke på planter, som har været usprøjtede hele sommeren.

Fløjlsplet (*Cladosporium fulvum*) i tomatplanter forekommer som svage angreb, der ikke har fået nogen egentlig betydning.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) i tomatfrugter er kun sjældent iagttaget; det fremhæves fra flere sider, at frilandstomater i år har været så sunde og yderige, som ikke set i mange år.

Prydplanter

Ilddot (*Erwinia amylovora*). Ifølge oplysninger fra Statens Plantetilsyn er der i de fra tidligere år kendte lokaliteter sket en tydelig tilbagegang i sygdommens intensitet, og man kan visse steder konstatere, at den er uddød. Samtidig er der sket en spredning til nærliggende arealer. I Sønderjylland mellem grænsen og Ribe er ildsot-zonen udvidet ca. 10 km mod øst, og ved Haderslev er sygdommen påvist. Blandt nye findesteder kan desuden nævnes Nordvestsjælland og Storkøbenhavn. Endelig skal det anføres, at ildsot er påvist i nogle planteskoler – først og fremmest i *Cotoneaster* med blomsterinfektion og i enkelte tilfælde i *Pyracantha*.

Rosen-stråleplet (*Diplocarpon rosae*) har ikke været særlig alvorlig. Sygdommen kom sent i gang, og selv om den endnu kan nå at brede sig, vil svækkelsen blive betydningsløs så sent på året.

Rosenrust (*Phragmidium mucronatum*) har – til manges behagelige overraskelse – været særdeles moderat og af mindre omfang end tidligere.

Platansyge (*Gnomonia veneta*) er registreret såvel i bestående beplantninger som i planteskole-træer. Det ser ud til, at sygdommen kun får betydning i de træer, der af anden årsag er svagtvoksende eller gået af vækst. Plataner, der er i god vækst, kan ganske vist angribes, men nedvisning af blade og skud er nærmest betydningsløs.

Meldug (*Erysiphaceae*) er bemærket på mange plantearter – sjældent har man som i år set så kraftige angreb på f. eks. *Mahonia*.

Mogens H. Dahl

Skadedyr på landbrugsplanter

Korn og græs

Løvsnudebiller (*Phyllobius piri* og *Ph. maculicornis*). Løvsnudebillens larve har på de lettere jorder i Jylland anrettet en del skade i græsmarker, hovedsageligt i marker med rajgræs. Jørgen Kristensen, Skive, skriver således: „Løvsnudebillens larve har pletvis ødelagt græsmarker og marker med ital. rajgræs“.

Fritfluen (*Oscinella frit*). H. Dollerup-Nielsen, Herning: „Rajgræs som efterafgrøde er nu i god vækst, men bestanden er flere steder noget tynd. Ved nærmere eftersyn viser det sig, at der er ret svære angreb af fritfluelarver. Dette gælder også i nogen grad de nye udlægsmarker, men tilsyneladende ikke så stærkt angrebet“.

Bælplanter

Kløversnudebiller (*Apion spp.*) har i det tørkeprægede nyudlæg optrådt med ret udbredte angreb landet over. Enkelte steder har der været tale om ret kraftigt angreb, og at bekæmpelse er blevet tilrådet på grund af den ret svage udvikling af kløveren på grund af tørken (Sv. Stanley Hansen, Næstved; Aage Madsen, Rødvig, og N. O. Larsen, Frederikssund).

Bla drandbiller (*Sitona spp.*) har optrådt med ret udbredte angreb i det tørkeprægede udlæg. Angrebene har i de til tider svage marker givet anledning til bekæmpelse af billerne.

Bederoer

Roenematoden (*Heterodera schachtii*). Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl., skriver: „Kun få steder er der i år set angreb af roenematoder i bederoemarkerne. Generelt ser roenematoder ud til at være uden større betydning“.

Bedeuglen (*Dicestra trifolii*). Vald. Johnsen, Skærbæk, skriver, at bedeuglens larver har raseret slemt i mange bederoemarker på egnen. Ret ofte bliver angrebet forvekslet med haglskade, men forskellen synes ret let at se.

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Kållusen (*Brevicoryne brassicae*) har optrådt med usædvanlig kraftige angreb landet over. Sidst på måneden synes angrebene de fleste steder at være standset af sig selv. Adskillige marker med kålroer er blevet sprøjet med pa-

rathion for at standse de meget kraftige angreb og værne om de i forvejen tørkeramte kålroer (Jørgen Kristensen, Skive; H. P. Nielsen, Bjerringbro; Chr. E. Lauridsen, Mariager; Erik Fredenslund, Kolind; J. J. Søndergaard, Silkeborg; S. Andreassen, Lemvig; S. Nørlund, Aulum; L. Hangaard Nielsen, Videbæk; H. Dollerup-Nielsen, Herning; Carl Chr. Olsen, Studsgård; Kr. Jensen, Kibæk; P. Svenstrup, Brande; G. Bank Jørgensen, Give; J. J. Jakobsen, Grindsted; A. Mortensen, Gram; Vald. Johnsen, Skærbæk; C. Poulsen, Rødekro; K. Henriksen, Årslev; Erik Matthiesen, Samsø; Hans Bertelsen, Odsherred; H. Jensen, Asnæs; Svend Eg, Sorø; E. Holm Hansen, Skælskør; Sv. Stanley Hansen, Næstved; N. O. Larsen, Frederikssund, og Frits Christensen, Rønne).

Kålsommerfugle (*Pieris brassicae* og *P. rapae*). Angreb af larverne i kålroemarkerne bedømmes som meget udbredt og med meget stærke angreb i adskillige marker. H. P. Nielsen, Bjerringbro, skriver, at angreb af kålormene er næsten lige så udbredt som kållusene, og at bekæmpelsen er særdeles effektiv. Erik Fredenslund, Kolind, skriver, at kålormene har generet kålroemarkerne en del steder, og især er skaderne blevet betydelige, hvor man samtidig har haft angreb af kållus. S. Andreassen, Lemvig: „Der er langt imellem kålroemarkerne, men i en stor procentdel af dem findes angreb af kålorme. Angrebene er dog kun stærke i enkelte marker, og da som regel kun partielt. Ved stærke angreb har der været foretaget bekæmpelse med parathion, og virkningen har været nogenlunde. K. Henriksen, Årslev, skriver: „Pletvis stærke angreb i de forskellige kålarter, men det er et sent angreb. Der er set kraftig flyvning af sommerfuglene, både i august og september måned“. Frits Christensen, Rønne: „Stærke angreb af kålorme har overalt gjort det nødvendigt at sprøjte, hvor der dyrkes kål, mens angreb i kålroer har været af mindre betydning“.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Angreb i kålroemarkerne bedømmes som ret udbredte, men dog fortrinsvis med svagere angreb. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver således: „Angreb af krusesygegalmyggen har været almindelig udbredt, og der er begyndende halsråd flere steder, og måske i lidt sværere grad end i de nærmest foregående år“.

Kålfluer (*Hylemya brassicae* og *H. floralis*) synes kun at have optrådt med forholdsvis svage angreb. Chr. E. Lauridsen, Mariager, skriver, at der er kraftigere angreb på visse lettere jorder i området. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver, at angreb af kålfluelarver forekommer almindeligt på de udsatte steder, men synes ikke at være af samme omfang som i fjor. Carl Chr. Olsen, Studsgård: „Øjensynligt er angrebet på nuværende tidspunkt ikke værre, end man ser hvert år i vort område“. Vald. Johnsen, Skærbæk, skriver, at angrebene er almindelige, men at det ikke synes at være værre, end at roerne giver ret godt og normalt udbytte. Erik Matthiesen, Samsø, skriver: „Almindelig svage

angreb er set flere steder i både blomkål og kålroer. Angrebene har dog været uden større økonomisk betydning“. Harald Jensen, Asnæs, skriver, at flere kålmarker er blevet ødelagt i 1975, og at det især gælder blomkål.

Kartofler

Knoporme (*Scotia spp.*) har oprådt med ret kraftige angreb i adskillige kartoffelmarker. Aage Bach, Tylstrup, skriver således: „Der har været en del skade af knoporme i kartoflerne i år, og det ser ud til at være værst, hvor kartoflerne ikke er hyppet godt, eller i sorter, der vil stikke lidt frem af jorden, f. eks. aspargeskartofler“. Jørgen Kristensen, Skive, skriver, at der findes ret stærke angreb, særlig op langs hegn og ved anden træbevoksning. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver, at knoporme forekommer almindeligt udbredt, uden at der dog er set svære skader i kartoflerne endnu. Carl Chr. Olsen, Studsgård, skriver, at der har været meget stærke angreb i kartoflerne. Per Svenstrup, Brande, skriver: „Både i bederoer og kartofler er der set slemme angreb. I nogle aspargeskartoffelmarker må der frasorteres 10–15 pct. på trods af 4–6 vandinger og op til 2 sprøjtninger med parathion midt i juli måned. Det kunne godt se ud til, at Octavia angribes nok så hårdt som Bintje“. G. Bank Jørgensen, Give: „Stærke angreb af knoporme, og i en del kartoffelpartier kan der blive tale om frasortering på grund af gnaven“. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver, at knopormene har angrebet voldsomt i kartoflerne i år, og især på uvandede arealer og i sorter som asparges og til dels Octavia. H. Borup Kristiansen, Årup, skriver, at kartoflerne er stærkt medtaget af gnav af knoporme, og det samme gælder porrer, gulerødder og rødbeder. Erik Mathiesen, Samsø, omtaler ligeledes stærke angreb af knoporme i kartofler, men også i andre afgrøder som løg, porrer og roer. N. O. Larsen, Frederikssund, skriver, at især asparges- og Octavia-kartoflerne er stærkt gnavet af knoporme, i mindre grad de andre sorter. Gentagne sprøjtninger med parathion eller Gusation fra omkring begyndelsen af juli har virket for ringe de fleste steder.

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). I september måned er der ikke konstateret nye fund af coloradobiller.

Gulerødder

Knoporme (*Scotia spp.*). Harald Jensen, Asnæs, skriver: „Der er gulerodsmarker med 40–50 pct. ødelagt af knoporme, men der findes også marker med kun 2–3 pct. angreb. Sprøjtningen har altså ikke virket tilstrækkeligt overalt i 1975“.

Ole Bagger

Skadedyr på havebrugsplanter

Frugttræer

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*) har i erhvervsplantager optrådt nærmest betydningsløst, hvorimod der fra privathaver meldes om stærke til endog meget stærke angreb.

Knopviklere (*Tortricidae*) har indtil udgangen af september ikke været iagttaget i nogen videre udstrækning.

Frugttræspindemiden (*Panonychus ulmi*). Indberetninger fra privathaver tyder på, at angrebene har været svage – en undtagelse er espaliertræer, der erfaringsmæssigt kan være hårdt medtaget. Fra plantagerne derimod anføres det, at midebestanden er stor, og at bekæmpelsen i sommerens løb har været særdeles vanskelig; det er som om en række pesticider har haft meget varierende effekt fra den ene plantage til den anden.

Grønsager

Knoporme (*Scotia spp.*) har fortsat været ødelæggende mange steder. Blandt de kulturer, det især er gået ud over, kan nævnes salat, gulerod, rødbede, porre og løg.

Ugglelarver (*Noctuidae*) af flere ikke nærmere bestemte arter har været bemærket i f. eks. salat og frilandstomater (frugter).

Jordbærmiden (*Tarsonemus pallidus*). I sommertørken fik disse dyr gode betingelser for opformering, og angreb er iagttaget i såvel ældre planter som udløbere. Flere indberettere nævner dog, at bestanden af jordbærplanter nok med årene bliver noget mindre befængt med jordbærmider, fordi det bliver mere og mere almindeligt at hjemkøbe sunde planter og at forkorte kulturens varighed til 1–2 år.

Prydplanter

Mellusen (*Trialeurodes vaporariorum*) har ikke været generende i frilandskulturer, men i væksthuse volder skadedyret stadig problemer i f. eks. grønne planter og julestjerner.

Knoporme (*Scotia spp.*) har været ødelæggende i mange udplantede 2-års planter som f. eks. stedmoder.

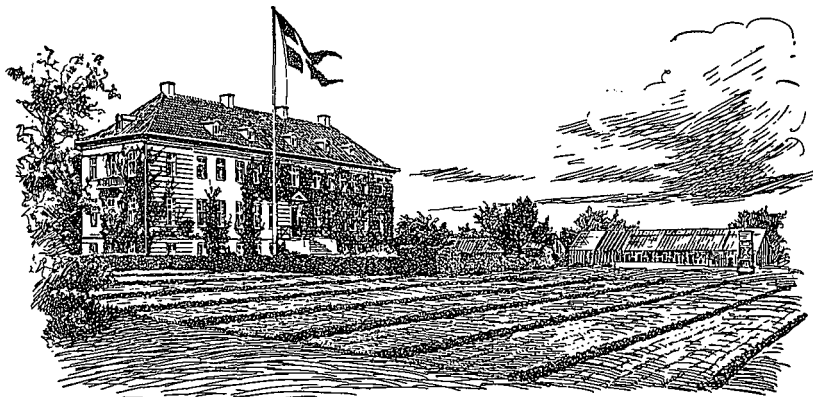
Oldenborrer (*Scarabaeidae*). Græsplæner i villahaver og fritidsgrunde har på mange lokaliteter været voldsomt gnavet af larver (forskellig aldersklasse). Eftersom der ikke findes egnede pesticider til larve-bekæmpelse, må man overlade udryddelsen til fugle - hvilket ikke gør plænen kønnere at se på.

Væksthusspindemiden (*Tetranychus urticae*) er trods sommervarmen ikke blevet til store mængder i frilandskulturer. På chrysanthemum har man iagttaget en del angreb, hvis bekæmpelse har voldt vanskeligheder.

Mogens H. Dahl

STATENS PLANTEPATOLOGISKE FORSØG

Månedsoversigt over plantesygdomme

490. Oktober 1975

Der blev for oktober måned modtaget indberetninger fra 86 medarbejdere; endvidere blev der fra Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby besvaret 267 forespørgsler og fra Statens forsøgsstation Studsgård 25 forespørgsler.

Vejret i oktober måned blev ret tørt med temperaturer omkring normalen. I begyndelsen af måneden var vejret ustadigt.

Midt i måneden forekom enkelte nætter med nattefrost (i gns. 1,5 døgn).

Temperaturen. De enkelte ugers middeltemperatur blev med normalen i ( ): 13,2 (10,5), 7,1 (9,5), 7,0 (8,5), 8,5 (7,6), 8,7 (6,7).

Nedbøren. Kun Bornholm fik nedbør af normalt omfang, mens der i resten af landet kun faldt omkring halvdelen af normal nedbør, i gennemsnit 39 mm mod normalt 70 mm.

Fordelingen i de enkelte amtskommuner blev med normalen i ( ): Nordjylland 38 (71), Viborg 45 (77), Århus 32 (66), Vejle 35 (75), Ringkøbing 40 (88), Ribe 55 (84), Sønderjylland 46 (75), Fyn 38 (58), Vestsjælland 34 (52), Frederiksborg-København-Roskilde 45 (54), Storstrømmen 25 (56), Øerne 35 (55), Jylland 41 (76) og Bornholm 66 (63).

Sygdomme på landbrugsplanter

Korn og græs

Spiringsfusariose (*Fusarium spp.*) bedømmes som uden større betydning i de nysåede vintersædmarker. Vald. Johnsen, Skærbæk, omtaler imidlertid et enkelt tilfælde i en roemark, hvor plantebestanden blev alt for tynd. I det pågældende areal har der været rug i ca. 10 år.

Meldug (*Erysiphe graminis*) er konstateret med meget kraftige angreb i engrapgræsmarker tilsået med udenlandske sorter.

Bælgplanter

Kløverens knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) er kun set med svage angreb enkelte steder i landet.

Bederoer

Hjerte- og tørførrådelse (bormangel) bedømmes i det store og hele som godartet, men dog navnlig for Jyllands vedkommende med tendens til stærkere angreb. O. Th. Nielsen, Viborg, skriver således, at der findes spredte, svagere angreb, der vidner om, at mange jorder ligger lige på grænsen af bormangel. H. P. Nielsen, Bjerringbro, omtaler få angreb, men alligevel mere udbredt end sædvanligt. Tage Andersen, Skanderborg, skriver ligeledes, at der synes at være iagttaget lidt mere udbredt bormangel i bederoerne end tidligere år, hvilket nok skyldes den meget tørre jord. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver: „Hjerte- og tørførrådelse forekommer hist og her i bederoerne, hvor der ikke er tilført bor, men slet ikke i et omfang, som får nogen særlig betydning for udbyttet“.

Virusgulssot (*Beta virus 4*) har kun optrådt med svage, ubetydelige angreb i de fleste bederoemarker. Kun i enkelte marker findes der noget kraftigere angreb. Poul Olsen, Hobro: „Meget moderate angreb af virusgulssot, og vel nok det mindste angreb vi har set i de senere år“. Erik Fredenslund, Kolind: „Virusgulssot er ikke set meget i år, men andre forhold som f. eks. for lidt nedbør i eftersommeren og udbredte meldugangreb gjorde, at bederoetoppen har fyldt meget lidt i år“. H. Dollerup-Nielsen, Herning: „Mange bederoemarker er stærkt gule af virusgulssot, men der er betydelig forskel de enkelte marker imellem. Topudbyttet er i øvrigt lavt som følge af tørken i sommer, og vel nok ikke meget over halvdelen af normal-udbyttet. Rodudbyttet blev derimod bedre, end det en overgang så ud til, og antagelig bliver der omkring 80 pct. af normal avl. Det gode efterår har rettet op på sommerens tørkeskader“. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver om almindelig udbredte angreb, men at der ikke findes nogen

stærke og ødelæggende. A. Mortensen, Gram: „Det var først henimod optagningstiden, at de gule pletter meldte sig“. B. Maybom, Løgumkloster, skriver om sjældne, svage angreb i de østlige egne af distriktet. Fra Fyn skriver P. Bruun Rasmussen, Næsby: „Mange marker har et svagt gult skær, hvoraf en del er virus, men en del tilfælde nok blandet med magnesiummangel“. Carlo Frederiksen, Holbæk, skriver, at der findes mere eller mindre virusgulstot i alle bederoemarker, men at angrebene ikke er særlig udtalte. J. Marcussen, Næstved, omtaler kun små virusgulstotpletter i de fleste bederoemarker, og at der kun sjældent er tale om noget stærkere angreb. Kaj N. Eriksen, Nykøbing Fl.: „Generelt er der kun tale om svage virusgulstot-angreb, men enkelte steder i landsdelen findes der dog ret kraftige angreb“.

Kålroer, raps o. a. korsblomstrede

Marmorering (bormangel) i **kålroer** bedømmes som noget mere udbredt end de foregående år, men dog fortrinsvis med svage angreb. H. P. Nielsen, Bjerringbro, skriver, at der findes mere bormangel end sædvanlig i kålroemarkerne, men at det dog ikke har nogen større betydning. H. Dollerup-Nielsen, Herning, omtaler en enkelt kålroemark, som var meget stærkt skadet af marmorering som følge af bormangel.

Kålbrok (*Plasmiodiophora brassicae*). Angrebene i kålroemarkerne bedømmes som få og svage. Poul Olsen, Hobro, skriver, at en tør og varm august, hvor væksten i kålroerne går helt i stå, ofte har udløst voldsomme angreb af kålbroksvampen, men i år med tørke og varme langt hen i september måned findes der på Hobro-egnen kun ret ubetydelige angreb af svampen. B. Maybom, Løgumkloster, skriver, at det fortrinsvis er svage angreb, der findes, bl. a. på grund af den moderne form for møddinger.

Bakteriose (halsråd) hos **kålroer** har været uden større betydning på grund af det meget tørre efterår.

Kartofler

Gengroninger. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver, at det kniber noget med holdbarheden i de sent modne industrikartofler. Efter regnen i september blev der sat nye knolde i betydeligt omfang, og de nye knolde kan ikke holde i huden ved optagningen. Flere avlere lader kartofler ligge i jorden nogle dage ind i november i håb om, at huden så kan holde. J. J. Jakobsen, Grindsted, skriver: „Gengroninger i kartofler har været meget generende, og der er ansat en mængde nye knolde på et meget sent tidspunkt. Tørken med den efterfølgende genvækst generer både optagningen og opbevaringen, idet knoldene ikke vil slippe toppen ved optagningen, og de nye knolde ikke kan holde til en opbevaring, idet de falder sammen og væsker, hvorved de ødelægger de andre knolde“.

Frost. H. Dollerup-Nielsen, Herning, skriver, at nattefrost i dagene omkring den 10.–12. oktober visnede kartoffeltoppen ned og skadede knoldene i jorden. Det drejer sig dog kun om få pct. knolde, men disse knolde væsker nu i kulerne og giver problemer ved opsorteringen og med holdbarheden. Der findes enkelte tilfælde, hvor en kule partielt eller helt er brændt sammen.

Indvendige rustpletter (rattle-virus) har ikke haft større udbredelse i 1975.

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*). Statens Plantetilsyn meddeler, at der ikke er konstateret nye tilfælde af kartoffelbrok i 1975.

Kartoffelskurv (*Streptomyces scabies*) bedømmes som ret udbredt og til tider med kraftige angreb. Poul Olsen, Hobro, skriver: „Angrebene er ret varierende. Hvor der er kunstigt vandet, er angrebene meget moderate, medens angrebene er omfattende på tør jord uden vanding“. Søren Nørlund, Aulum, skriver, at kartoffelskurv på grund af tørken er langt mere udbredt end sædvanlig.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) bedømmes overalt i landet, også i de sildige sorter, som uden større betydning. Angrebene betegnes som de svageste i de sidste mange år på grund af det meget tørre vejr i denne sommer.

Rodfiltsvamp (*Corticium solani*) synes kun at forekomme med svage, ubetydelige angreb.

Ole Bagger

Sygdomme på havebrugsplanter

Frugtræer og frugtbuske

Priksyge på æbler har været et ret stort problem, såvel i erhverv som i private haver. Tørken har givetvis sin andel heri. „Cox's Orange', 'Pigeon' foruden 'Gråsten' meget stærke angreb“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „Ret udbredt og mere ventes“ (Østfyn, S. Thorup). „Så vidt jeg kan skønne, bliver priksygen almindelig. Der har været angreb på de tidlige sorter, og den skal nok vise sig på de ualmindelig store æbler, der er høstet i de sidste par uger“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke).

Lagerskurv (*Venturia inaequalis*) har ifølge indberetterne næsten ikke været observeret. Dog skrives: „Der kom en del senskurv i løbet af måneden, så det skal nok brede sig i kasserne, der i privathaverne holder til udendørs til jul“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke).

Mangelsygdomme på frugttræer. „Nogle steder har der på frugttræerne været lyse blade, der har vist tegn på kvælstofmangel. Det har været mest tydeligt på kirsebær, og hvor træerne står i græs“ (Østsjælland, Philip Helt). „Der kan i enkelte tilfælde ses symptomer på enkelbrist i landbomsåhaver, men det er faktisk forbavsende sjældent, de slår tydeligt igennem“ (Esbjerg-Varde m. v., M. Sørensen). Magnesiummangel på æble er set i adskillige tilfælde, især på let jord.

Hindbær-stængelsyge (*Didymella applanata*) er sikkert mere udbredt end sædvanlig, oplyser Grethe Vembye, Odense. „Alm. udbredt“ (Østfyn, S. Thorup). „Almindeligt forekommende, men svage angreb“ (Årslev, K. Henriksen). Adskillige indberettere er af den opfattelse, at de sædvanlige angreb er blevet reduceret i styrke, fordi der har udviklet sig færre skud, hvorfor lys og luft har kunnet finde ned i planterne.

Grønsager

Meldug på agurk (*Erysiphe cichoracearum*) kom til at spille en meget stor rolle. „I næsten alle private smådrivhuse: totalt angreb“ (Nordsjælland, E. Klubien). „Blev pludselig meget voldsom, da planterne gik mere eller mindre i stå på grund af lysmangel i væksthuse“ (Fyn, Egon Jensen). „Melduggen fik godt fat til sidst“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke).

Gråskimmel på agurk (*Botrytis cinerea*) fik ingen betydning i erhvervet, men en del betydning i amatørdrivhusene.

Fløjlsplet (*Cladosporium fulvum*) i tomat under glas. „Stærke angreb“ (S.V.F., Virum, Thyge S. Nielsen). „Almindelig udbredt, men ikke

værre end normalt. Sprøjtningerne med „Tecto 40 Fl“ ser ud til at kunne holde angrebet nede“ (Fyn, Egon Jensen). „Er ret sent, men dog på vej i amatørsmåhuse“ (Esbjerg-Varde m. v., M. Sørensen). „Det bredte sig godt i de små kolde væksthuse i haverne. Bare man kunne få folk til at rydde planterne i god tid. De får alligevel ikke meget ud af de sidste klaser“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke).

Frank Hejndorf

Skadedyr på landbrugsplanter

Korn og græs

Gåsebillen (*Phyllopertha horticola*). A. Mortensen, Gram, skriver, at græsplænen i en have var meget stærkt medtaget af gåsebillelarver.

Løvsnudebiller (*Phyllobius piri* og *Ph. maculicornis*). Løvsnudebillens larver har i Jylland forårsaget ret store skader i græsmarker, hovedsageligt i ital. rajgræs som efterafgrøde (Poul Olsen, Hobro; O. Th. Nielsen, Viborg; H. Dollerup-Nielsen, Herning; Kr. Jensen, Kibæk, og Sv. R. Østergaard, Hamme).

Fritfluen (*Oscinella frit*). Fritfluellarver har udtyndet en del vintersædmarker, sået efter græs. Angrebene synes at være kraftigst og mest udbredt i visse egne af Jylland (Knud Jessen, Skive; C. E. Borregaard, Holstebro; H. Dollerup-Nielsen, Herning; Carl Chr. Olsen, Studsgård, og N.P. Bladt, Haderslev). Fra Fyn omtaler P. Bruun Rasmussen, Næsby og N. B. Bagger, Ringe, kraftige angreb i enkelte hvede- og rugmarker. I enkelte tilfælde vil der blive tale om isåning.

På Sjælland og Lolland-Falster ser angrebene i vintersædmarkerne, sået efter græs, ud til stort set at være meget moderate. Aage Mølgaard, Slagelse, skriver: „Mange hvedemarker efter græsfrø er mere eller mindre angrebne af fritfluerne, værst synes dette at være efter rajgræsserne, hvoraf ital. rajgræs synes at være værst som forfrugt“.

Råger (*Corvus frugilegus*). N. Engvang Hansen, Allingåbro, skriver, at råger har mishandlet enkelte nysåede hvede- og rugmarker efter ompløjede græsfrømarker. Fra Bornholm skriver Frits Christensen: „I de relativt få, meget sent såede hvedemarker, der først vil spire frem i de sidste dage af oktober, ser det ud til, at rågerne vil forvolde skader. Et areal på 11 ha lidt syd for Hasle er således de sidste dage udtyndet temmelig meget af tusindvis af råger“.

Bederoer

Knoporme (*Scotia spp.*). Gnav af knopormelarver har været almindelig udbredt i sukkerroerne, hvor angrebene nu let kan konstateres i roebeholdningerne. Angrebene skønnes dog ikke at have større økonomisk betydning i bederoerne.

Kålroer, raps o. a. korsblomsfrede

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Angreb i kålroemarkerne bedømmes som ret udbredte, men fortrinsvis med svage, moderate angreb.

Kålfluer (*Hylemya brassicae* og *H. floralis*) har i kåloemarkerne optrådt med ret udbredte angreb, men fortrinsvis svage. Angrebene bedømmes i de udsatte egne i Jylland som meget moderate (Poul Olsen, Hobro; O. Th. Nielsen, Viborg; H. P. Nielsen, Bjerringbro; H. Dollerup-Nielsen, Herning; J. J. Jakobsen, Grindsted; Vald. Johnsen, Skærbæk, og B. Maybom, Løgumkloster).

Kartofler

Knoporme (*Scotia spp.*) har optrådt med en del stærke angreb i kartofler rundt omkring i landet (G. Foldager, Frederikshavn; Aage Bach, Tylstrup; Poul Olsen, Hobro; O. Th. Nielsen, Viborg; Tage Andersen, Skanderborg; H. Dollerup-Nielsen, Herning; J. J. Jakobsen, Grindsted; N. P. Bladt, Haderslev; P. Bruun Rasmussen, Næsby; Erik Matthiesen, Samsø; N. M. Nielsen, Ubbø, og Aage Mølgaard, Slagelse).

Gulerødder

Knoporme (*Scotia spp.*). Harald Jensen, Asnæs: „Knopormene har ødelagt fra 5–50 pct. af gulerødderne, trods ca. 8 sprøjtninger og rettidig start efter varslingen. Vi savner bedre midler mod dette skadedyr“.

Ole Bagger

Skadedyr på havebrugsplanter

Frugttræer og frugtbuske

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*) har været af ret stor betydning. „Det er mit indtryk, at angreb af æbleviklere har været stærkere, end det plejer at være. Især har 'Ingrid Marie' været stærkt angrebet“ (Østsjælland, Philip Helt). „Der har været en del angrebne frugter“ (Blangstedgård, Jørgen Jensen). „Meget stærke angreb i de usprøjtede haver“ (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke). „Middelkraftige angreb almindelige i småhaverne“ (Esbjerg-Varde m. v., M. Sørensen).

Knopviklere (*Tortricidae*). Bortset fra en enkelt indberetter er man enig om, at dette skadedyr har været af ringe betydning. „Stærke angreb med mange deforme æbler på grund af gnav, vel også fordi æblerne er blevet så ualmindelig store i de sidste par måneder (sydlige Sønderjylland, M. Surlykke).

Frugttræspindemiden (*Panonychus ulmi*). Vi citerer: „Pletvis var træerne stærkt angrebet her sidst på sæsonen, og dette samt tørken fik træerne til at gå i stå; æblerne blev små“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „Jeg har kun set svage angreb“ (Østsjælland, Philip Helt). „Masser af æg“ (Østfyn, S. Thorup).

Grønsager

Knoporme (*Scotia spp.*) bliver tilsyneladende et mere og mere alvorligt skadedyr. „Der har været stærke angreb i køkkenurterne. Det er gået værst ud over kartoflerne“ (Østsjælland, Philip Helt). „Stærke angreb, især hvor der intet blev gjort imod dem“ (Stubbekøbing, Arne Diemer). „Almindeligt – men ret svagt angreb i porrer“ (Årslev, K. Henriksen). „Mange steder faktisk ikke én fejlfri rødbede tilbage. – Også gulerødderne er det gået slemt ud over. Blot en enkelt skovfuld jord kan indeholde 4–5 larver“ (Odense amt, Grethe Vembye).

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Omend den beskrives som værende lidt af et problem for adskillige indberettere, er det dog vort indtryk, at anden generation blev ret betydningsløs.

Jordbærmiden (*Tarsonemus pallidus*). „Svage til ubetydelige angreb“ (Årslev, K. Henriksen). „Ret udbredt“ (Fyn, S. Thorup).

Prydplanter

Mellus (*Aleurodidae*) under glas har mindre betydning end tidligere, endskønt man kunne have forventet stærke angreb efter den varme sommer. „Lidt her og der, – men slet ikke som i 1974“ (Østjylland, Olav Povlsgaard).

Frank Hejndorf

STIKORDSREGISTER

for månedsoversigt over plantesygdomme nr. 484—490

1975

	Side		Side
<i>Acleris comariana</i>	26	Bladtæger	23, 40, 54
<i>Acrolepia assectella</i>	73	<i>Blaniulus spp.</i>	23
Ageruglen	42, 55	<i>Blitophaga opaca</i>	23, 40
<i>Agriotes spp.</i>	22, 23	Blodlusen	43, 57, 72
<i>Agrotis spp.</i> (se også <i>Scotia spp.</i>)		Blommehvepsen	43
	42, 55, 57	Bormangel, bederoe	78, 90
Aksfusariose	62	Bormangel, kålroe	91
<i>Aleurodidae</i>	10, 73, 97	<i>Botrytis cinerea</i> , agurk	20, 93
<i>Alternaria solani</i>	64	<i>Botrytis cinerea</i> , jordbær	38
<i>Aphididae</i>	10, 25, 26, 43,	<i>Botrytis narcissicola</i>	6
	44, 57, 58, 72,	<i>Botrytis tulipae</i>	20
<i>Aphis fabae</i> , bederoe ...	40, 54, 68	Brakfluen	9
<i>Apion spp.</i>	40, 68, 83	<i>Brassica virus 1</i>	79
<i>Athalia spinarum</i>	69	<i>Brevicoryne brassicae</i> ...	55, 69, 83
<i>Atomaria linearis</i>	23	Byggens skoldpletsyge ...	16, 33, 48
		Byggens stribesyge	16, 32, 48
Bakteriose, kartoffel	79	Bygrust	32, 48
Bakteriose, kålroe	91	<i>Calocoris norvegicus</i>	23, 40, 54
<i>Barley yellow dwarf</i>	46	<i>Capsidae</i>	58
Bedefluen	24, 41	<i>Carpocapsa pomonella</i> ...	72, 86, 97
Bedelusen, bederoe	40, 54, 68	<i>Cercospora herpotrichoides</i>	3, 47
Bederust	49, 78	<i>Ceutorrhynchus assimilis</i> ...	24, 41
Bedeskimmel	17, 34	<i>Chortophila</i> – se <i>Hylemya</i>	
Bedeuglen	68, 83	<i>Cladosporium fulvum</i>	20, 66, 81, 93
<i>Beta virus 4</i>	17, 49, 63, 78, 90	<i>Cneorrhinus plagiatus</i>	24
<i>Bibio hortulanus</i>	8, 23, 26	<i>Cnephasia spp.</i>	40
Bladlus, frugttræer og frugtbuske		<i>Collembola</i>	23
	10, 25, 43, 57, 72	Coloradobillen	42, 55, 70, 85
Bladlus, grønsager	73	<i>Contarinia nasturtii</i>	41, 55, 69, 84, 95
Bladlus, korn	39, 53	<i>Contarinia pyrivora</i>	43
Bladlus, prydblplanter	26, 44, 58, 73	<i>Contarinia tritici</i>	54, 68
Bladpletsyge, selleri	81	<i>Corticium solani</i>	36, 80, 92
Bladrandbiller	83		
Bladrullesyge	50		

	Side		Side
<i>Corvus frugilegus</i>	56,	Gammauglen	54, 69
<i>Corynebacterium oortii</i> , tulipan	20	Gengroninger, kartoffel	91
<i>Crepidodera ferruginea</i>	22	Glimmerbøssen	24, 41
<i>Cronartium ribicola</i>	66, 81	<i>Gloeosporium ribis</i>	66, 81
		<i>Gloeosporium spp.</i>	6
<i>Dasyneura brassicae</i>	25, 41, 55	<i>Gnomonia veneta</i>	52, 82
<i>Dicestra trifolii</i>	68, 83	Goldfodsyge	47
<i>Didymella applanata</i>	93	Græsbladlusen	39, 53
<i>Dilophus vulgaris</i>	8	Grå-monilia, frugttræer	19, 37
<i>Diplocarpon rosae</i>	52, 67, 82	Gråskimmel, agurk	20, 93
<i>Ditylenchus dipsaci</i>	8	Gråskimmel, jordbær	38
		Gråskimmel, narcis	6
<i>Eriophyes ribis</i>	10	Gråskimmel, tulipan	20
<i>Eriosoma lanigerum</i>	43, 57, 72	Gulerodsfluen ... 42, 44, 56, 57,	
<i>Erwinia amylovora</i>	81		73, 97
<i>Erysiphaceae</i>	52, 82	Gul monilia, frugttræer	66, 81
<i>Erysiphe betae</i>	63, 78	Gulrust	3, 15, 31, 47
<i>Erysiphe cichoracearum</i>	66, 93	Gulspidssyge, korn	30
<i>Erysiphe graminis</i> 2, 15, 30, 46,	90	Gåsebillen	8, 95
<i>Erysiphe polygoni</i> , bælgplanter...	78		
<i>Erysiphe polygoni</i> , korsblomst...	79	Haglskade	33
<i>Evetria buoliana</i>	58	Halsråd, kålroe	91
		<i>Haplodiplosis equestris</i> 23, 39,	54
Ferskenlusen	40, 54, 68	Havrebladlusen	39, 53
Filtrust, solbær	66, 81	Havrenematoden	22, 39, 53
Fløjlsplet, tomat	20, 66, 81, 93	Havre-rødsot	46
Fosformangel, korn	14	<i>Helminthosporium gramineum</i>	
Fremspiring, kartoffel	17, 34		16, 32, 48
Fremspiring, korn	2, 14	<i>Heterodera avenae</i>	22, 39, 53
Fritfluen	8, 23, 40, 83, 95	<i>Heterodera schachtii</i>	40, 83
Frostmålere	25	Hindbær-stængelsyge	93
Frostskade, kartoffel	92	Hjerte- og tørforrådnelse,	
Frostskade, prydplanter	20	bederoe	78, 90
Frugtræspindemiden 10, 25, 43,		Holdbarhed, spiseløg	6
	57, 72, 86, 97	Holdbarhed, æble	6
<i>Fusarium</i> , kartoffel	5, 35	<i>Hoplocampa fulvicornis</i>	43
<i>Fusarium nivale</i>	3	Hvedemyg	54, 68
<i>Fusarium spp.</i> , korn	62, 90	Hvedens brunpletsyge	3, 62
Fyrreskudvikleren	58	Hvedens gråpletsyge	3
		Hvedens stinkbrand	62
<i>Gaeumannomyces graminis</i>	47	<i>Hydroecia micacea</i>	40

	Side		Side
<i>Hylemya antiqua</i>	43, 57	Kålbrok	34, 64, 91
<i>Hylemya brassicae</i> 26, 42, 44,		Kålfluer 26, 42, 44, 55, 57, 70,	
55, 57, 70, 84,	96		84, 96
<i>Hylemya coarctata</i>	9	Kållusen	55, 69, 83
<i>Hylemya floralis</i>	55, 70, 84, 96	Kålmøllet	69
Hårmyg	8, 23, 26	Kålroemosaik	79
Ildspot	81	Kålskimmel	4
Jordbærmiden	86, 97	Kålsommerfugle	69, 84
Jordbærvikleren	26	Kålthripsen	9, 24, 41
Jordlopper, korsblomstrede ..	24, 41	Lagerskurv	93
Kaliummangel, korn	14	<i>Lema spp.</i>	39
Kalktrang, bælgplanter	63	<i>Leptinotarsa decemlineata</i> 42, 55,	
Kalktrang, korn	14		70, 85
Kartoffelbøeren	40	<i>Lygus pabulinus</i>	23, 40, 54
Kartoffelbrok	79, 92	Lyspletsyge, bederoe	34
Kartoffelrodiltsvamp 35, 36, 80,	92	Lyspletsyge, korn	2, 15, 30
Kartoffelskimmel, kartoffel 35,		Løgfluen	43, 57
50, 64, 79, 92		Løvsnudebiller	8, 83
Kartoffelskimmel, tomat	66, 81	<i>Macrosiphum avenae</i>	39, 53
Kartoffelskurv	79, 92	Magnesiummangel, bederoe 63,	78
Kartoflens bladpletsvamp	64	Magnesiummangel, kartoffel ...	64
Kartoflens kraterråd	5	Magnesiummangel, korn	15
Kløversnudebiller	40, 68, 83	Magnesiummangel, korsblomstre-	
Knoldbægersvamp, kløverens 4,	90	de	64, 79
Knoldbægersvamp, storknoldet,		Manganmangel, bederoe	34
korsblomstrede	64	Manganmangel, korn	2, 15, 30
Knoporme 42, 55, 57, 68, 70, 71,		Mangelsygdomme, frugttræer og	
73, 85, 86, 95, 96,	97	frugtbuske	93
Knopviklere	25, 86, 97	Marmorering, kålroe	91
Knækkefodsyge	3, 47	Meldug, agurk	66, 93
Kobbermangel, korn	30	Meldug, bederoe	63, 78
Kornbladbiller	39	Meldug, bælgplanter	78
Kornbladlusen	39, 53	Meldug, frugttræer og frugtbuske	
Kransskimmel, bælgplanter 33,			19, 37, 51, 65
49, 63		Meldug, jordbær	38, 52
Krusesygegalmyggen 41, 55, 69,		Meldug, korn	2, 15, 30, 46, 90
84, 95		Meldug, korsblomstrede	79
Kuldeskade, korn og græs	14	Meldug, prydplanter	82
Kålbladhevpsen	69	Meldug, roser	21, 38, 52

	Side		Side
Meldug, stauder	52	<i>Peronospora schachtii</i>	17, 34
<i>Meligethes aeneus</i>	24, 41	<i>Phoma betae</i>	17, 34, 49
Mellus	10, 26, 73, 86, 97	<i>Phoma exigua</i>	5
<i>Melolontha spp.</i>	26	<i>Phoma-råd</i>	5, 35
<i>Metopolophium dirhodum</i> ..	39, 53	<i>Phomopsis sclerotioides</i>	20, 66
<i>Monilia fructigena</i>	66, 81	<i>Phragmidium mucronatum</i> ..	67, 82
<i>Monilia laxa</i>	19, 37	<i>Phyllobius maculicornis</i> ..	8, 83, 95
<i>Myzus persicae</i>	40, 54, 68	<i>Phyllobius piri</i>	8, 83, 95
Nattefrost, kartofler	17	<i>Phyllopertha horticola</i>	8, 95
Nattefrost, korn og græs	14	<i>Phyllotreta spp.</i>	24, 41
<i>Nectria galligena</i>	19, 37	<i>Phytometra gamma</i>	54, 69
Nedvisning, surkirsebær	19	<i>Phytophthora infestans</i> , kartoffel,	35, 50, 64, 79, 92
Nedvisning, æbletræer	19	<i>Phytophthora infestans</i> , tomat	66, 81
<i>Noctuidae</i>	86	<i>Phytoseiulus persimilis</i>	26
Nøgen bygbrand	33, 47	<i>Pieris brassicae</i>	69, 84
Oldenborrer	26, 87	<i>Pieris rapae</i>	69, 84
<i>Operophtera brumata</i>	25	Pileskurv	67
<i>Ophiobolus graminis</i> se <i>Gaeumannomyces graminis</i>		<i>Plasmodiophora brassicae</i>	34, 64, 91
<i>Oscinella frit</i>	8, 23, 40, 83, 95	Platansyge	52, 82
<i>Otiorrhynchus spp.</i>	26	<i>Plusia gamma</i> se <i>Phytometra gamma</i>	
Overvintring, foderroer i kuler ...	4	<i>Plutella maculipennis</i>	69
Overvintring, frøer på blivestedet	4	<i>Podosphaera leucotricha</i>	19, 37, 51, 65
Overvintring, græsfrø og græsmarker	2	Porremøllet	73
Overvintring, græsmarksbælgplanter	3	Priksyge, æbler	93
Overvintring, græsplæner	7	<i>Psila rosae</i> ...	42, 44, 56, 57, 73, 97
Overvintring, kartoffel i kule ...	4	<i>Puccinia hordei</i>	32, 48
Overvintring, korn	2	<i>Puccinia striiformis</i> ...	3, 15, 31, 47
Overvintring, raps	4	<i>Pythium-råd</i> , kartofler	27
<i>Panonychus ulmi</i> 10, 25, 43, 57, 72, 86, 97		<i>Pythium spp.</i> , bederoe ...	17, 34, 49
<i>Pectobacterium carotovorum</i> var. <i>atrosepticum</i>	35, 50	<i>Pythium spp.</i> , grønsager	6
<i>Pegomyia hyoscyami</i>	24, 41	<i>Pythium ultimum</i>	7, 21, 27
<i>Peronospora parasitica</i>	4	Pæregalmyggen	43
		Pæreskurv	37, 65, 81
		Rattle-virus, kartoffel	92
		<i>Rhopalosiphum padi</i>	39, 53
		<i>Rhynchosporium secalis</i>	16, 33, 48
		Rodbrand, bederoe	17, 34, 49
		Rodbrand, kålroe	34

	Side		Side	
Rodfiltsvamp, kartoffel ...	36, 80,	92	Spindemider, pryplanter ...	58, 74
Rodhalsråd, agurk	6		Spiringsfusariose	90
Roegnaveren	24		Springhaler	23
Roenematoden	40,	83	Sprøjteskade, bederoe	17
Rosen-meldug	21, 38,	52	Stankelben	8, 22, 24, 26, 39,
Rosen-rust	67,	82	Stikkelsbærdræber	37,
Rosen-stråleplet	52, 67,	82	<i>Streptomyces scabies</i>	79, 92
Rovmiden	26		Stængelnematoden, korn og græs	8
Runkelroebillen	23		<i>Synchytrium endobioticum</i> ...	79, 92
Rustpletter, indvendige, kartoffel	92		<i>Tarsonemus pallidus</i>	86, 97
Rynkesyge	35,	50	<i>Tetranychidae</i>	58, 74
Råger	56,	95	<i>Tetranychus urticae</i>	10, 26,
Sadelgalmyggen	23, 39,	54	<i>Thrips angusticeps</i>	9, 24,
Sandflugt	2, 16,	33	<i>Tilletia caries</i>	62
<i>Scarabaeidae</i>	87		<i>Tipula paludosa</i> 8, 22, 24, 26, 39,	68
<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>	64		Tomat, tiltrækning	6
<i>Sclerotinia trifoliorum</i>	4,	90	Tomat-mosaiksyge	20
<i>Scotia exclamationis</i>	68		<i>Tortricidae</i>	25, 86,
<i>Scotia segetum</i>	68		<i>Trialeurodes vaporariorum</i> ...	26, 86
<i>Scotia spp.</i> (se også <i>Agrotis spp.</i>)	70, 71, 73, 85, 86, 95, 96,	97	Trævlebakteriose	20
<i>Septoria apii</i>	81		Tulipan, drivning	7
<i>Septoria nodorum</i>	3,	62	Tulipan-gråskimmel	20
<i>Septoria tritici</i>	3		Tulipan-viroser	21
<i>Sitodiplosis mosellana</i>	54,	68	Tusindben	23
<i>Sitona spp.</i>	83		Tæger	58
Skivesvamp, frugtbuske	66,	81	Tørforrådelse, kartoffel	79
Skulpegalmyggen	25, 41,	55	Tørforrådelse, bederoe	78
Skulpesnudebillen	24,	41	Tørke, bederoe	17,
Smælderlarver	22,	23	Tørke, frugttræer og frugtbuske	37,
Sneskimmel, korn	3		65	
<i>Solanum virus 2 (Y)</i>	35,	50	Tørke, grønsager	51,
<i>Solanum virus 14</i>	50		Tørke, kartofler	64
Solbær-filtrust	66,	81	Tørke, korn og græs	30, 46,
Solbærmiden	10		Tørke, korsblomstrede	34,
Sortbensyge	35,	50	Tørke, pryplanter	38,
Sort-rod-råd, agurk	20,	66	67	
<i>Sphaerotheca macularis</i>	38,	52	Udråbstegnsuglen	42,
<i>Sphaerotheca mors-uvae</i>	37,	51	Uglelarver	86
<i>Sphaerotheca pannosa</i> ...	21, 38,	52	<i>Uromyces betae</i>	49,
			<i>Ustilago nuda</i>	33,
			47	

	Side		Side
<i>Venturia chlorospora</i>	67	Væltesyge, kålroe	17
<i>Venturia inaequalis</i> 19, 37, 51, 65, 81, 93		Vådforrådnelse, kartoffel	79
<i>Venturia pirina</i>	37, 65, 81	Æblekræft	19, 37
<i>Verticillium albo-atrum</i> 33, 49,	63	Æblemeldug	19, 37, 51, 65
Viklerlarver	40	Æbleskurv	19, 37, 51, 65, 81
Vindslid, frugttræer	19	Æblevikleren	72, 86, 97
Vinterskade, tulipan	7		
Viroser, tulipan	21	Øresnudebiller	26
Virusgulsot	17, 49, 63, 78, 90		
Væksthusspindemiden ...	10, 26, 87	Adselbille, den matsorte	23, 40
Væltesyge, bederoe	16, 33		

CHRISTREU & C. C. PETERSEN

1911

